

Po manjšem
poslabšanju
v četrtek se bo
konec tedna
nadaljevalo
razmeroma toplo
in suho vreme.

MU NA E KOBE TI
LA SO — Z našimi
misijonarji tokrat na
Madagaskarju, kjer
je še vedno več tisoč
gobavcev.

SLAVNOSTNA SEJA OB PRAZNIKU SOBOŠKE OBČINE

BRATSKO LJUBEZEN NE MORE NIČESAR PREKINITI!

Ob prazniku občine Murska Sobota je bila v soboto dopoldne v veliki skupščinski dvorani slavnostna seja, ki so se je udeležili številni predstavniki družbeno-političnega življenja Slovenije, Pomurja in občine. Med uglednimi gosti so bili predsednik skupščine SR Slovenije Miran Potrč, častni občan Rudi Čacinovič, podpredsednik RK SZDL Geza Bačić, član IS SRS Marjan Šiftar, borci Prekmurske čete in prvoborci, Ella Ulrich-Alena, delegacije iz pobratene občine Paračin, kormenda, Monoštra in Feldbacha, predstavniki JLA in organov za notranje zadeve ter občani. Uvodni takti bande Kociper-Baranja in moškega pevce-

ga zbora kuda Beltinci so privedel slovesno zaznamovali.

Potem ko je vse navzoče pozdravil predsednik skupščine ob-

zorovanji, s pritiskom in zahtevami na ulici. »To nas mora skrbeti zato, ker gre za oblike in potti, ki niso normalne in ustavno

osnovi ocen posledic predlaganih rešitev se moramo odločiti.« Več o govoru Mirana Potrča pa na 4. strani.

čine Andrej Gerencner, je imel slavnostni govor predsednik republiške skupščine Miran Potrč. V svojem govoru seveda ni mogel mimo sedanjih aktualnih gospodarskih in političnih razmer pri nas, pri čemer je izrazil zaskrbljenost nad trenutnim stanjem. Opozoril je zlasti na to, da se pravica marsikdaj uveljavlja z demonstracijami, protestnimi

predvidene, ker so to izredne poti in izredna sredstva, je poudaril. Precejšen del svojega govora je tovariš Potrč namenil tudi sprejemanju ustavnih dopolnil, kjer so še vedno velika razhajanja. »Kompromisi pri načelnih vprašanjih niso možni, ampak je treba v okviru le-teh iskati skupne rešitve. Sprejemamo pa razpravo o vseh argumentih in na

Udeleženci slavnostne seje so poslali pismo predsedstvu SRS, skupščine SRS, CK ZKS in RK SZDL, v katerem podpirajo demokratizacijo družbe kot edini izhod iz sedanje krize. Dali so vso podporo slovenskim predstavnikom za dosledno uveljavljanje ustavnih dopolnil na avnojskih načelih. Posebnega odobravanja je bil deležen pozdrav predsednika skupščine občine Paračin Vitomirja Ivaniševića, ki je spomnil, da bo prihodnje leto poteklo deset let od pobratenja s soboško občino. »Pobratimi iz paračinske občine gojijo do slovenskega naroda visoko spoštovanje in bratsko ljubezen. Zato na tem svetu ne obstaja ničesar, ki bi lahko leto prekinilo. Tako bo vedno!« (Gromek aplavz.) Prisrčne pozdrave sta izrekla tudi vodji delegacij iz prijateljskih mest Kormenda in Feldbacha. Delegacije borcev in mladine pa so ob tej priložnosti odnesle vence in cvetje na vsa pomembnejša spominska znamenja iz NOV v soboški občini.

Milan Jerše

SLAVNOSTNA SEJA OB
35. OBČINSKEM PRAZNI-
KU IN ODPRTJE ŠOLE V
VIDMU OB ŠČAVNICI

Proti oskrunitvi stebrov narodne kulturnosti

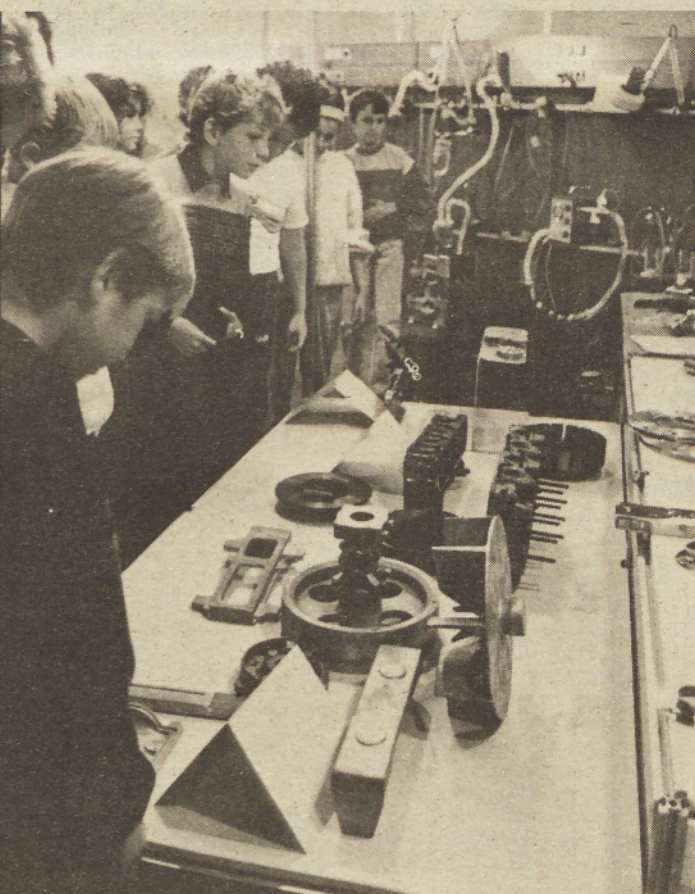
»Nekateri preprosto nočejo ali pa niso sposobni dojeti, da smo Slovenci narod, ki je pripravljen veliko delati, se odpo-vedovati marsikomu in pogoltniti marsikatero zbadljivko, neresnico, prenašati celo krivice, nikakor pa nismo in ne bomo dovolili nikomur, da bi odtrgal delček dokazov naše prvobitnosti in obstojnosti, oskrnil ali okrnil stebre ali samo drobce naše narodne kulturnosti in povzročil kakršno koli skupno »jedrsko« nasilje nad slovenskim jezikom. To ponovno javno zavrnitev namenoma izražam ob vašem občinskem prazniku, ki ste ga namenili tudi dograjenemu hramu učenosti, v katerem se bo posej še dolgo gojila slovenska beseda...«, je povedal slavnostni govornik Niko Žibret, predsednik Izobraževalne skupnosti Slovenije, pred odprtjem novega šolskega objekta v Vidmu ob Ščavnici.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Ob praznikih občin imamo čedalje manj pokazati, zato je dobrodošla tudi vsakršna razstava. Za soboški občinski praznik in za svojo dvajsetletnico (Obrtnega združenja) so jo pripravili tudi obrtniki soboške občine. Čeprav jih prirejajo že vrsto let, je pomen letošnje v tem, ker je ni mogoče jemati kot zanimivost, ki si jo ogledaš v prostem času, ampak je ta razstava (in tudi prejšnje) dokaz o potencialu — proizvodnem in umskem, ki ga naša družba ne izkorišča dovolj, do nedavna pa ga je celo gledala postrani. Če se nam bo uspelo odpreti v svobodnejše in demokratičnejše delovanje družbenih enot, homo ustvarili osnovo tudi za svobodnejše delovanje posameznikov, za razmišljanje in ustvarjanje, za sprejemanje sodobnega in naprednega brez vnaprejšnjih idejnih zavor.

J. Š.

foto: Nataša J.

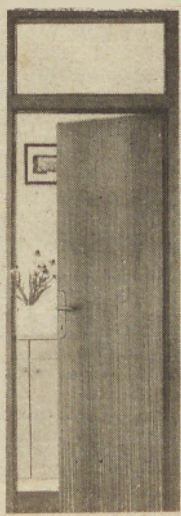
NAGRAJUJEMO!

JELOVICA

NAGRAJUJE NAROČNIKE VESTNIKA

Tokrat vam predstavljamo tretja, in sicer NOTRANJA VRATA, mahagonij z nadsvetlobo. Nadsvetlobe lahko dobite v izvedbi hrasta ali mahagonija za vse širine vrat (65, 75 in 85 cm). Za nakup se priporoča JELOVICA, predstavništvo Murska Sobota, Cankarjeva 25, tel. (069) 22-921.

PRAVOČASNO
POSTANITE NAROČNIK
VESTNIKA,
MORDA BOSTE PRAV VI
DOBILI VRATA JELOVICA

SEJEM Z OKROGLO MIZO V AVSTRIJSKEM MURECKU

Vsaka meja ima dve strani

Tako je vodstvo radgonskega ukrajnega glavarstva nasloviло sobotno okroglo mizo, ki jo je v okviru prireditve na tridnevem mednarodnem sejmu o drobnem gospodarstvu pripravilo v obmejnem Murecku na avstrijskem Štajerskem. Očitno sodelovanje med Avstrijo in Slovenijo na lokalni ravni ponovno pridobiva na veljavi, bi sodili po vsebini izrečenega. Sicer pa našo republiko kot eno od najprizadenejših članic delovne skupnosti Alpe-Jadran gotovo živo zadeva povezovanje z najbližjo sosesčino — na avstrijski strani Koroško, Štajersko in Gradiščansko. Zlasti neposredna, brez protokolarnega balasta, zna biti naveza na lokalno-regionalni ravni, kakršna tačas živi med Mureckom na avstrijski strani in lenarško občino na naši. Gre za sodelovalni model, do katerega so se tako rekoč vsi navzoči pohtvalno opredelili, zajema pa predvsem kulturo, prosveto, šport, drobno gospodarstvo in delno industrijo.

Predstavniki gospodarskih zbornic iz Podravja, Pomurja (predsednik dipl. soc. Koloman Cigut) in avstrijskega okraja Radgona, župani obmejnih mest in pripadniki sedme sile z obeh strani meje s(m)o s to okroglo mizo vnovič zaorali brazdo meddržavnega povezovanja, ki se je zaradi boleče preteklosti in vsakršnih predsodkov v zadnjih dveh desetletjih krepko zarašala. Slišali smo več pobud, kako do tvornega dialoga in plodnih vezi, posebno odmevna pa se kaže zamisel o oblikovanju meddržavne komisije strokovnjakov, ki naj bi zasnovali skupni razvojni program za področje turističnega gospodarstva.

Nekatere druge pobude, predloge, zamisli homo predstavili v prihodnji številki našega časnika.

Nesporno je s politiko malih korakov mogoče tudi v tem malem svetu srednje Evrope, na stičišču dveh ideologij in dveh političnih sistemov, v ozračju dialoga na eni najbolj odprtih meja sprožiti povezovalno-sodelovalni proces, ki utegne biti »svojevrsen izziv za druga tovrstna območja. Tako smo razumeli sporočilo sobotne okrogle mize z vodilom Vsaka meja ima dve strani v avstrijskem Murecku, kjer so naslednji dan zaprli vrata tridnevnega mednarodnega sejma o drobnem gospodarstvu. B. Ž.

Rade Šerbedžija
med nami.

Na strani 8

PRED VELIKIM FINALOM KMEČKIH ZBOROVANJ

Zajeti sapo, zbitriti možgane
in srčno na fronto!

Gotovo bo nekaj pranja umazanega perila iz sicer žalostnega poglavlja slovenskega (pomurskega/prekmurskega) združništva, najbrž pa veliko več dobrih želja in pobožnih upov. Dogajalo se bo to nedeljo v veliki skupščinski dvorani sredi Murske Sobote. Ura zbiranja: 9.00. Na vidiku je veliki finale kmečkih zborovanj po vseh, zaselnih in krajevnih skupnostih soboške občine. Ustoličili naj bi občinsko podružnico Slovenske kmečke zveze Murska Sobota. Pravijo, da so se kmetje na tem območju najbolj temeljito in sistematično lotili ustanavljanja svoje stanovsko-politične organizacije; najprej »pokriti teren« in šele za tem organiziranost na višji, občinski ravni.

Iz dosedanjih izmenjav mnenj o programu in pravilih SKZ naj izluščimo le nekaj spoznanj. Niso posređi zgolj cenovna nesorazmerja, marveč cvetober torišč delovanja, ki jim je rdeča nit zahleva: zadruška naj bo v resnici kmečka, kmetova. Tu je vsestransko izobraževanje kmetov in kmečke mladine, varstvo okolja s smotnim urejanjem zemljišč, sodobno izrabo tal in lastništvo zemlje ter kontrola prevzema in vrednotenja kmetijskih pridelkov. Družinska kmetija naj bo brez zemljiškega maksimuma in kmetijstvo naj ne bo več socialna, ampak gospodarska panoga. (Zemljo tistemu, ki jo obdeluje!) Prevladati mora težnja po enakopravnosti kmečkih zavarovancev, saj je na tem področju še dokaj nejasnost in krivice. Zelo pomembno je, da kmetje dobijo vstop v forum ali z drugimi besedami: stanovsko-politična organizacija kmetov naj ima zastopstvo v delegatsko-predstavnikiški, skupščinski in političnih telesi na vseh ravneh — od krajevne skupnosti do republiškega vrha. Tako bo lažje tudi temu sloju prebivalstva uveljavljati formulo: za socializem po meri ljudi! Še podatek: v soboški občini je ustanovljenih najmanj 20 krajevnih oz. območnih podružnic SKZ z okrog štiri tisoč člani.

V Peruju so med nedavno splošno stavko aretirali 30 delavskih voditeljev. Tako kot kaže naš posnetek, so morali aretiranci takole poniževalno klečati pred enim od delavskih političnih napisov.

Ne bomo privolili v rušenje države

Dva dneva 17. seje CK ZK Jugoslavije sta pokazala in potrdila, da se jugoslovanska partija v usodnih trenutkih zna zbrati in pravilno oceniti politični položaj v državi. Zelo trezen ter hkrati odločen je bil uvodni referat predsednika CK ZKJ, Stipeta Šušvarja, ki je v več kot dveurnem govoru jasno razmejil tisto, kar ta trenutek neposredno ogroža Jugoslavijo, in dolgoročne naloge.

Šušvar je poudaril, da mora Centralni komite odgovoriti na tri ključna vprašanja: zakaj smo

prišli v položaj, v kakršnem smo, kakšna je platforma obnove in nadaljnjega razvoja socializma v Jugoslaviji in kaj bomo takoj, brez odlašanja, storili za uresničevanje gospodarske, politične in reforme ZKJ. Šušvar je v uvodni besedi podčrtal tudi naslednje: Kosovo se je zaradi etatično-birokratskega zapiranja proti Jugoslaviji spreminjalo v albansko pokrajino, ne pa postajalo pokrajina vseh, ki v njej živijo; proti albanskemu nacionalizmu se morajo boriti predvsem Albanci na Kosovu in prav tako se morajo obnašati komunisti do

pojavnost nacionalizma v vseh drugih okoljih. Za politične razmere pri nas je po Šušvarjem značilno to, da pozivamo na odgovornost posameznike ali celotna vodstva iz druge republike ali pokrajine ter celo federacije, v lastnih vrstah pa ne vemo ali nečemo narediti reda.

Šušvar je bil v referatu odločen: ne bomo privolili v čistke na podlagi birokratskih iger in niti ne bomo privolili v rušenje države.

V razpravi so prišla do izraza različna stališča, kar je bilo tudi za pričakovati, vendar je bilo večina razpravljalcev mnenja, da je potrebno najprej prenehati s polemikami in obtoževanji in se začeti pogovarjati o delu, ki bo vodilo naprej.

Gospodarstvo iz Zgornje Pulje/Oberpullendorfa v Szombathelyu

NOČEJO VEČ ČAKATI

Od 29. septembra do 2. oktobra je bila v Szombathelyu predstavitev izdelkov obrtnikov in drugih podjetnikov iz Zgornje Pulje/Oberpullendorfa, saj se le-ti ugotovili, da le s skupnimi močmi lahko konkurirajo močnemu današnjemu nakupovalnemu središču na Marienhilfer Strasse, 25 razstavljalec je ob podpori župana, krajevnih oblasti in gospodarske zbornice pripravilo predstavitev na Madžarskem. Namestnik župana Alfred Secepinjski je dejal: »Mi nečemo več čakati, da pridejo madžarski gostje k nam, rajši jih sami obiščemo.«

5,8 milijarde dolarjev

Tuji gospodarski partnerji dolgujejo Jugoslaviji pet milijard in osemsto milijonov dolarjev.

V tej številki je v šestih milijardah devetsto milijonov klirinških dolarjev, drugo so ameriški. Sem je treba prišteti še približno sto milijonov dolarjev, ki jih mora dobiti Jugoslavija na temelju malobolnejnega prometa.

Tuji dolgovni Jugoslaviji, med katerimi je večina že potekel rok odplačila, bi lahko pokrili četrtino jugoslovanskega dolga tujim upnikom.

Po oceni zveznega izvršnega sveta, ki je o tem obvestil predsedstvo SFRJ, so dolgovni Jugoslaviji eden izmed generatorjev sedanje inflacije v našem gospodarstvu. Predloženo je, da bi v dogovoru z držalniki čimprej poiskali način, da bi Jugoslavija dobila obveznosti izplačane.

DEMOKRACIJA

V začetku julija (spomnimo se!) je iniciativni odbor Srbov in Črnogorcev s Kosova pripeljal kolono tamkajšnjih občanov teh narodnosti v Novi Sad in dvignil mnogo političnega prahu.

Tri mesece pozneje, prvi teden tega meseca, je prihrumela v Novi Sad množica čez tisoč ljudi, ne samo iz vojvodinskega okolja, in tega dne je omenjeni iniciativni odbor nehal obstajati, češ da je svojo nalogo opravil.

Po ostavkah vojvodinskega vodstva, ki jih je vodstvo republike Srbije vnaprej potrdilo, je razhajajoča se množica navdušeno vzklikala: »Mi sodimo, mi sodimo...« in še marsikaj podobnega.

Na televiziji, ki je v manjših presledkih nenehno prenašala tamkajšnja dogajanja, se je lepo videlo kamemjanje vojvodinskih govornikov sredi prve noči obleganja vojvodinskih institucij.

Ko so reporterji televizije vmes spraševali udeležence zborovanja, smo zvedeli, da so shod organizirale družbenopolitične organizacije in da so sem prišli tudi iz različnih mest Srbije, neke pa so privedli stavko opomina, toda na konkretno vprašanje, kaj pravzaprav hočejo, je delavec iz Titovega Učica zmigujoče z rameni odgovarjal samo: »Nekaj novega...«

Ko to v Novem Sadu še niti ni prav ponehato, so se že začeli podobni prenosi iz Titograda, kjer so prišli pred črnogorske institucije delavci podjetja Radoja Dakica, ki so jih spremljali občani, študentje in še marsikdo, ki se z zborovanji ukvarja že kot z novim poklicem.

Tudi tu se je začelo s sprejemljivimi zahtevami za reševanje problemov delavskega standarda in osvoboditve delovnih organizacij čezmernih davkov državi in drugim zajemalcem iz ustvarjenega dohodka, vendar se je spreminjalo v politično rušenje obstoječega, kar so črnogorski forumi ocenili kot poskus odstranitve črnogorskega vodstva ob zanikanju črnogorske narodnosti, kulture, samobitnosti...

Demonstranti, na prejšnjih demonstracijah naučeni vzklikanja: »Lopovi, lopovi!« — brez vsakršnih posledic —, se nazadnje niso več omejevali na kakršen koli okvir protestov, ki so jih delavci pisno oblikovali in posredovali črnogorskemu vodstvu, in bilo je slišati »Fašisti, fašisti...«, vmes pa tudi »Sloboda, Sloboda...«, kakor da zborovanje ni v Črni gori, temveč nekeje v Srbiji.

Črnogorsko vodstvo je torej z razlogom ugotovilo, da gre za vdor velikosrbskega nacionalizma, ki zlorablja delavski nemir in nezadovoljstvo v čisto nedelavske namene, in je, ob ugotovitvi, da prihajajo na to zborovanje tudi kolone z nečrnogorskega območja, prepustilo urejanje razmer organom varnosti, ki so preostalo ekstremno skupino (meščani so se že prej razšli) razgnali.

Nekaj podobnega se je zgodilo potem tudi v Kikindi, kjer je ob napovedanem zboru solidarnosti nastopila skupina zborovalcev pred tamkajšnjo mesno skupščino s pavšalnimi zahtevami, naj odstopijo vsi vodilni ljudje Kikinde: posredoval je odred tako imenovanih specialcev, kar se v Novem Sadu ni zgodilo, češ da so vodstva dolžna poslušati delovno ljudstvo, ker so takšna pravila demokracije.

Dejstvo je torej, da specialni odredi milice nastopajo v pomoč rednim odredom milice zdaj že tudi zunaj Kosova, kjer vsa ta dogajanja, zasnovana na politični konfrontaciji, z zaskrbljenostjo spremljajo in ugotavljajo, da je posledica vsega tega naraščanje aktivnosti iredente in opozarjajo, da bi imelo kakšno podobno zborovanje v Prištini lahko pogubne posledice.

Nekako je nastal vtis, da je za Novim Sadom na vrsti odstavljanje kosovskega vodstva in da je ta neuradna grožnja vzrok pasivizacije tudi tistega dela albanskega prebivalstva, ki je doslej vsaj poskušalo delovati pomirujoče.

Zatorej: kadar se gremo demokratično, je treba dobro premisliti, kakšno sredstvo je demokracija. Klasična meščanska demokracija, katere cilj je rušenje z množico na ulicah, vsekakor ne vodi nikamor drugam, razen na ruševine. Samoupravna demokracija, ki temelji na ustvarjanju z osvoboditvijo dela, torej z načinom frontacije ustvarjalnosti, je nekaj, kar zahteva neposredno, vsakdanjo, vzorno aktivnost komunistov v kolektivih, katerih del so, tako kot govori poziv predsedstva CK ZKJ.

Viktor Širec

KOLIKO GLAV DOVOLJ VE?

Bolj ko se bližamo novembrskim datumom, s toliko večjo nestrpnostjo nekateri pogledujejo na koledar in štejejo dneve do 25. novembra, ko je po okvirnem rokovniku predvideno, da bi razglasili spremembe ustave. Toliko bolj aktualna tudi (p)ostajajo tista vprašanja, o katerih razmišljamo različno. Zaenkrat še prav nič ne kaže, da bi se bile nasprotne strani pripravljene premisliti ali popustiti.

Seveda se zdaj, pravzaprav zaradi malo časa, ki je še ostal do mejnega dneva republike, različno razmišlja, razlaga in razpravlja tudi o pozivih in pobudah, zlasti z vrha. Tako bi lahko rekli, da je največji dvom vzbudila izjava državnega predsedstva, ki trdi, da bo »vztrajalo pri usklajitvi stališč posameznih republik in pokrajin...«. Ali je to obvezno navodilo, napotek ali ukaz, se je slišalo iz slovenskih skupščinskih delegatskih klopi. In res se lahko zamislimo ob takšnem vprašanju iz več razlogov. Dva sta značilna za naš čas v naši državi, kakršna zdaj je. Gre za tiste neprijetne izkušnje iz preteklosti, ki so podobnim izjavam sledili posegi z vrha, ne vedno pisani na željo in kožo naroda; in za drugi pomislek, ki še zdaleč ni nebiten: ali lahko naše državno vodstvo, ob očitni asistenci partijskega, neenotno, kot je (mnogi pa trdijo, da tudi nestrokovno), vsiljuje svoje zamisli narodu, ki presoja, da ni vse zlato, kar se sveti.

Slovenija se je po skupščinski razpravi odločila vztrajati in zadržati v rokah rdečo luč kar za nekaj ustavnih dopolnil. Od tistih, ki so jih na različnih organih in komisijah reševali že od prvega zapisanega osnutka sem, sta ostala amandmaja o financiranju armade in o pristojnostih zveznega sodišča, da odloča o kršitvah svobodin in pravic človeka in občana, če je tako določeno z zveznim zakonom. Dodali pa so jim še štiri predloge, ki prej vsebinsko niso bili vključeni v dopolnilni osnutek. Nanašajo se na pristojnosti pri urejanju temeljnih odnosov v združeni državi in pa na odločanje zborov republik in pokrajin (nič več »na podlagi soglasja o politiki izvrševanja zakonov, ki jih sam sprejema, oziroma, da o drugih aktih, ki se sprejemajo na podlagi zakonov, odloča z dvotretjinsko večino«).

Običajno smo ločevali čista sistem-ska od gospodarskih dopolnil, toda zavljani, ki pa »morajo zagotoviti trajno in stabilno financiranje JLA«. Kaže, da je zagovornikom te zahteve, ki podobno kot Slovenija trdijo, da bodo vztrajali, vendarle tudi na zvezni ustavni komisiji pred dnevi zmanjkalo argumentov, če že ne sapa. Odločili so se, da bodo pri iskanju odgovora poiskali pomoč državnega in partijskega predsedstva. Kaj to pomeni ali kaj se s tem hoče, spet ni treba veliko razmišljati. Navajeni smo že, kaj lahko sledi, ko glasno ali med vrsticami slišimo podobna »opozorila«. Toda z malce ironije bi smeli tudi reči, da imamo srečo, ker naša stara ustava le ni v celoti tako zanič, da ne bi kdaj tudi državljane zaščitila pred podobnimi vsiljenimi potezami: pravico nam daje, da pač ne sprejmemo tistega, česar nečemo.

Bolj ko se odklikajo dnevi razprav in usklajevanja, postaja jasno, da pa se »ljudstvo« le ne bo uspelo povsod poenotiti. A nemara je to kar dober znak, saj so se zato celo v zvezni ustavni komisiji začeli spominjati prvo-

globus

TIRANA — Albansko zunanje ministrstvo je jugoslovanskemu veleposlanstvu v Tirani izročilo noto, v kateri protestira zaradi transparenta »Idi napred Slobodane, ako treba do Tirane«, ki so ga nosili na demonstracijah 8. oktobra v Kragujevcu. V noti je rečeno, da je to provokacija proti Albancij.

LOS ANGELES — Po nedavni — že drugi debati med predsedniškima kandidatom — kaže, da z nekaj točk prednosti vodi Georg Bush, sedanjí podpredsednik ZDA, pred Michaelom Dukakisom. Komentatorji so mnenja, da s tem še ni nič odločeno. Predsedniške volitve v ZDA bodo čez tri tedne.

BUDIMPEŠTA — Madžarsko je pred dnevi obiskal izraelski minister za industrijo in trgovino, v Izraelu pa se je mudil madžarski državni sekretar za trgovino. Opazovalci sodijo, da ti in drugi medsebojni stiki pomenijo korak k izboljševanju diplomatskih odnosov, ki sta jih Madžarska in Izrael prekinila leta 1967.

BONN — Septembra je v ZR Nemčiji zaprosila za azil 13.125 beguncev, največ iz Poljske, kar je za 60 odstotkov več kot avgusta. Azil je dobil vsak deveti begunec.

NEW DELHI — Indijski vrhovno sodišče je ukazalo, naj usmrtijo Savanta Singha, ki je oktobra 1984 sodeloval pri uboju indijske predsednice Indire Gandhi.

DUNAJ — Po vrnitvi z obiska v Sovjetski zvezi je avstrijski kancler Vranitzky zardil, da SZ ne nasprotuje avstrijskemu pristopu v Evropsko skupnost in da to ne bo škodovalo avstrijski trajni nevtralnosti, ki jo obvezuje državna pogodba iz leta 1955. Za Francijo bo Sovjetska zveza tudi Avstrijo vključila v svoj vesoljski program.

DUNAJ — Dnevnik Kurier je pred dnevi objavil načrt o pripravi avstrijske vojske, da bi v eni od sosednih držav prišlo do resnih nemirov, ki bi prerasli v oborožene spopade. Načrt predvideva razorožitev in internacijo pripadnikov tujih oboroženih oddelkov, ki bi poskušali operirati z avstrijskega ozemlja. Načrt temelji na izkušnjah iz leta 1956, ko so nekateri oboroženi oddelki madžarskih vojskincev prebežali v Avstrijo. V primeru notranjega konflikta v Jugoslaviji — kot piše Kurier — bi del avstrijske vojske zavaroval mejo in se vključil v razorožitev in internacijo v državljansko vojno vpletenih oddelkov, ki bi prestopili avstrijsko-jugoslovansko državno mejo.

BUDIMPEŠTA — Na vojaškem poligonu vzhodno od Bletnega jezera so se v nedeljo začeli enotedenski skupni manevri enot madžarske ljudske armade in čet SZ, stacioniranih na Madžarskem.

globus

tnih po njihovem zatrjevanju nesprejemljivih pobud in predlogov, naj ne bi vseh amandmajev požrti v enem zalogaju.

Če namreč lahko verjamemo Tanjugu, je po nedavnem neuspehu usklajevanju predsednik zvezne ustavne komisije Dušan Popovski tudi že začel razmišljati, »da bo ustavna komisija kasneje presodila, katere spremembe bi morebiti izločila iz svežnja dopolnil, da bi ga lahko sprejeli za novembrske praznike«. Pozitivno, bi rekli, a z manjšim dodatkom: smo res morali porabiti toliko energije in časa (ki bi ju lahko bolj ustvarjalno izrabili v gospodarske namene)?

Taktika čakanja, »uskajevanja« še vsega drugega, s tem pa netenje nespozorumov in marsikdaj tudi nizkih strasti, je doslej bore malo navrgla k našemu človeškemu in materialnemu blagostanju večine in vsakogar v tej državi.

V ŽARIŠČU DOGODKOV

Tisti, ki soustvarjajo in pišejo politiko te in jutrišnje Jugoslavije, se s takšnim razmišljanjem najbrž ne bodo strinjali. Z ustavno »razpravo« se je namreč res izkazalo hkrati še zelo pomembno, morebiti celo usodno, razmerje sil, ki pa imajo žal (po drugi plati) kaj malo skupnega z ustvarjanjem materialne podlage za takšno ali drugačno »predpisovanje« politike.

Minili so časi, ko samo nekaj glav vse ve. Celotno v Sloveniji, kjer se trkam po prsih z »doseženo stopnjo demokracije«, doslej nismo hoteli uradno potrditi zahtev res mnogih, da bi se o ustavnih spremembah izrekli (odločali) z referendumom. Zdaj se sliši, da se bomo »po potrebi« morebiti tudi oprijeli tega teoretično bolj demokratskega instituta in — to pa je vendarle napisano z majčkenim pomislekom — tako dokazali, da slovensko republiko vodstvo ni tista šepava ovca, ki bi bila prva za odstrel, pač pa predstavnik interesov tega naroda in v Sloveniji živčih ljudi...

(GV)

KRIZA IN TITO

Vse večje zanikanje zgodovinske vloge in dela Josipa Broza Tita in napadi nanj se ujema, nikakor ne naključno, s poglobljanjem družbenogospodarske in politične krize. Izpodbijanje naše revolucije je neprestano prisotno, še posebej po Titovi smrti, je na seji predsedstva CK ZKJ poudaril njegov član Ivica Račan.

Opozoril je, da se je zavračanje Titove osebnosti in njegovega dela začelo najprej v kulturi, založniški dejavnosti, na okroglih mizah in podobno, dokler ni postopno dobilo razsežnosti javnega političnega zanikanja in pravih napadov.

Pojavljajo se mnenja, da so se ideali revolucije izneverili, za kar naj bi bilo odgovorno vodstvo s Titom na čelu, da je KPJ oziroma ZKJ bila in ostala dogmatsko-kominternovsko stalinistična, iz česar izhajajo številne napake poveljnega jugoslovanskega razvoja.

V zadnjem času se pojavlja tudi vprašanje drugačnega, novega Tita ali njegove nadomestitve. Tito je zgodovinska osebnost, ki se je izkazala v revoluciji, sprejeli pa so ga vsi narodi in narodnosti. To ni postal čez noč ali v nekaj letih. Za zahtevami po »nadomestitvi Tita« se skrivajo tudi težnje po tako imenovanem titoizmu. Te zahteve so se pojavljale že med njegovim življenjem. Tito jim je načelno idejno-teoretično nasprotoval in konkretno predlagal, naj bi problem »politične dediščine« rešili s kolektivnim vodstvom. Vse to opozarja na razširjenost nepremagane zavesti »liderstva« in na vse ostrejši boj za oblast.

Haider straši koalicijo

Nedeljska zmaga Haiderjeve svobodnjaške stranke na deželnih volitvah v Spodnji Avstriji je pokazala, kaj zmore Haiderjev protestni nastop, ki deli demagoške udarce na levo in na desno. Ljudska stranka je v svoji trdnjavi Spodnji Avstriji zgubila absolutno večino glasov (prej skoraj 55, sedaj manj kot 48 odstotkov). Glasove so zgubili tudi socialisti (od 41 na 37 odstotkov). Svobodnjaška stranka je z desetimi odstotki volilnih glasov svoj rezultat izpred štirih let skoraj potrojila. V vrstah ljudske stranke so se že razvele polemike o primernosti strankinega zveznega predsednika Aloisa Mocka, ki naj bi po mnenju nekaterih zaradi svoje prevelike vneme za vključitev Avstrije v Evropsko gospodarsko skupnost od stranke odvrnil predvsem kmete na Spodnjem Avstrijskem.

»Naše vrednote so le delo, tovarištvo in spoštovanje!«

Če bi rekel neverjetno, bi bilo premalo! Besede, ki niso reakcija na stvar, mi prihajajo iz ust kot trnje, molk pa bi pomenil izdajo moje vesti in jaza. Velika krivda, ki je ni mogoče stehitati z nobeno tehtnico, pušča neizbrisno sled: Za kaj v bistvu gre? V časopisu je bilo zaslediti kratko, a precej poudarjeno vest, da je Tovarna mlečnega prahu iz Murske Sobotice dobila iz Beograda tole opozorilo oziroma grožnjo: »Če pridete na miting v Beograd, odkupimo vso petletno proizvodnjo, če ne, pa lahko pozabite na naše kupce!« Na srečo je bila ta misel izrečena na enem od sestankov v Ljubljani, sicer samo v šali, in ne v Murski Soboti ali kje drugje v Pomurju. Pa vendar! Skrb zbujajoč je način razmišljanja nekaterih ljudi v gospodarstvu drugih republik, ki z gospodarnostjo nima nobene zveze. Nesmisel, ki mu ni para! Protestna zborovanja navsezadnje odvrtajo ljudi od reševanja bistvenih vprašanj, ki zadevajo izhod iz krize in demokratični razvoj naše družbe.

Vsakdanje življenje v Pomurju je dober dokaz, kako je mogoče gospodarske in družbene probleme odpravljati le po demokratični poti. Demokratično politiko je mogoče uresničevati le v okolju, kjer spoštuje vsak narod in narodnost kot subjekt z vsemi demokratičnimi avtonomnimi pravicami. Ustavo je zato mogoče spremeniti samo tako, da ne bodo okrnjene demokratične samoupravne pristojnosti narodov in narodnosti. Lep zgled je SGP Pomurje, kjer je zaposlenih precej gradbenih delavcev iz Srbije, Albanije, Bosne in Hercegovine ter od drugih. Eden med njimi mi je povedal tudi tole: »V našem kolektivu se pripadniki raznih jugoslovanskih narodov in narodnosti nikoli še niso prečevali na nacionalni osnovi, niti ne vedo, kaj je to nacionalna nestrpnost. Naše vrednote so le delo, tovarištvo in spoštovanje človekovih svobod.«

Kot pravijo v pokrajini ob Muri, nihče ne bi smel več prilivati olja na ogenj sporov in še naprej dvigati razgredo politično temperaturo zaradi ustavnih dopolnil. »Smo za ustavne spremembe in bomo odločno branili ustavno ureditev, toda treba je ustaviti naraščajočo stihijo v državi. Zato je poziv k strpnosti in demokratičnemu dvogovoru v sedanjih zaostrenih gospodarskih in političnih razmerah še kako potreben,« je slišati v mnogih okoljih. Tam tudi zagotavljajo, da nikomur v Jugoslaviji nismo vsiljevali svojega pogleda o socializmu po meri človeka, niti razmišljali, da mora biti vsak predlog iz Slovenije edini recept in model za vse v SFRJ. Hkrati pa odločno zavračajo pritiske in unitaristične modele močne države, ki ne računajo z enakopravnostjo suverenih narodov; ali pa v zadnjem času vsiljevanje socializma in demokracije po meri srbskega vodstva, ki se čedalje bolj kaže skozi mnoge parole in dogajanja na mitingih. Od slovenskega vodstva pa zahtevajo, da vztraja pri sprejetih stališčih od predlaganih ustavnih dopolnil in pri zahtevi, da pridemo do sprememb ustave po zakoniti poti.

Spontano je nezadovoljstvo z razmerami na Kosovu, v gospodarstvu, družbi, ZKS in njenem vodstvu. Ljudje so nezadovoljni zaradi padca standarda in predvsem zaradi neobetavnosti prihodnosti. Nazorne so besede Franca Šetince, izrečene že na 26. seji CK ZKS: »Nikogar ne smemo zibati v iluzijah, da smo v posesti čudežne skrivnosti, ki bo čez noč prinesla rešitve. Razmere se ne bodo izboljšale, če se za spremembe, smeri krepitve tržnega gospodarstva in socialističnega samoupravljanja, ne bomo zavzeli vsi — od vrha do dna.« Sicer pa delovni ljudje in občani Pomurja izrekajo svojo neomajno podporo slovenskemu vodstvu. V njegovih prizadevanjih, da bi po demokratični poti poiskali izhod iz sedanjih razmer in zagotovili nadaljnji razvoj SFRJ in odnosov v njej na avnojskih načelih. Edina prava pot za reševanje nakopičenih problemov je krepitev demokratičnih odnosov in dosledno uresničevanje treh reform. Zato dajejo podporo še posebno strni, trezni in razumni zavzetosti Milana Kučana za korenite spremembe gospodarskega in političnega sistema ter prenovo Zveze komunistov.

Milan JERŠE

ALBANCI PRI NAS — NAMIK BEDETI

Če bi bili vsi kot Milan Kučan

V Slovenijo je prišel leta 1970, da pomaga očetu slaščičarju v Storah pri Celju. Po njegovi upokojitvi leta 1982 je začel na lastno pest z gostiščem na celjski avtobusni postaji. Spominja se, da ni bil zgolj poslovnež, marveč tudi vsestransko politično in družbeno dejaven. »Pri 33 letih sem že 15 let član Zveze komunistov. Med drugim mi je bilo zaupano vodenje mladine, blaginjo v osnovni partijski organizaciji, predsednikovanje pripravljalnemu odboru za celodnevno šolo — vse to v štorski krajevni skupnosti oz. celjski občini.«

Lani je Namik Bedeti, Albanc iz ene manjših vasi med Tetovom in Gostivarjem v Makedoniji, prevzel kletne prostore muzeja v Gornji Radgoni. Pri dovoljenjih oz. soglasjih, ki so mu jih izdali občinski upravni organi, težav ni bilo. Res pa je, da je moral v preureditve objekta za gostinske namene vložiti znatna sredstva — čez dvesto milijonov dinarjev. »Zagotavljam vam, da zavoljo nacionalne pri-

ditosti. Zanima me, kaj meni o Kanonu Leke Dukadinja, knjigi, ki sem jo, ko sem bil septembra na Kosovu, kupil v pristijski knjigarni. »Za narodnost je bil to neke vrste zakon. Čim si izrekel ime Leke Dukadinja, je to za slehernega od nas pomenilo zaupanje. Ko likor vem, se Kanon v tolikšni meri kot nekdo več ne uporablja. Sprašuje me o razmerah na Kosovu. Spremljam jih prek medijev javnega sporo-

Albanskemu poslovnežu Namiku Bedetiju se za zdaj vse izide.

(Foto: N. Juhnov)

padnosti, torej dejstva, da sem Albanc, v Sloveniji nikdar nisem imel problemov. Za to, da sem odkupil te prostore in jih pred poltridnim mesecem odprl kot gostišče, je bilo potrebnih 18 mesecev, kar se mi zdi normalno. Dokumentacija je bila urejena v petih mesecih. Nekoliko se je zavleklo pri financah, toda z družinsko pomočjo (dva brata), prijatelji in znanci, smo jih uspeli zbrati in vložiti. »Se mu vloženi kapital obrača, vrača, ima računico?« »Imam in se mi izide. Seveda bo treba še marsikaj postoriti, spremeniti, izboljšati.«

Namik je podjeten možakar z več železi v ognju. Brat ga je nasledil v Celju, sam pa si je v Biogradu na morju omislil kioske — v času turistične sezone — z vsakršno ponudbo. Čim se kjerkoli ali kakorkoli zaplete ali je komu potrebna pomoč, znajo skupno poprijeti oz. se znajti, prilago-

čanja. Sodim, da niso izključni krivci za kontrarevolucijo pripadniki albanske narodnosti, marveč je za vse skupaj odgovorno vodstvo. Če bi imeli takega, kot je v Sloveniji na čelu z Milanom Kučanom, bi bilo vse drugače. Če bi bili vsi, kot je tovariš Kučan, zdajšnji položaj ne bi bil tako nevaren in zapleten. »Kakšni so Namikovi stiki z domačimi in ožjo domovino?« »Dobimo se enkrat ali dvakrat letno, ko obiščem očeta in mater v Makedoniji. Pravita, da ni tolikšnih tegob, kot se razglasa. Osebnost me povsod dobro sprejmejo, res pa je, da je treba pri urejanju določenih zadev — recimo na občini ali v zdravstvenem domu ali kje drugje — temu ali onemu stisniti v roko kakšno malenkost. Je pač tako, tega so vajeni, in v tem je še ena razlika s Slovenijo.«

Branko Žunec

Zadnje seje najvišjih partijskih vodstev v Jugoslaviji, posameznih republikah in avtonomnih pokrajinah so potrdile že dlje časa znano resnico, da kosovske drame ni možno rešiti čez noč. Nakopičeni problemi bodo terjali veliko prizadevanj vseh naprednih sil, da bi čim prej prišlo do korenitih sprememb v gospodarskem in političnem življenju Kosova in s tem v vsej Jugoslaviji. Očitno bosta nujna demokratičen dvogovor in večja diferenciacija znotraj Zveze komunistov, da bi konkretna odgovornost za storjene napake v preteklosti omogočila tudi izhod iz sedanje krize. In kako gledajo na vse to občani Pomurja?

ERIKA HRIBERŠEK: Ker smo v družbenih dejavnostih izpostavljeni raznim omejevanjem, me sedanje krize razmere še bolj obremenjujejo. Učili so nas, da moramo biti hvaležni generaciji, ki nam je ustvarila lepo domovino! Kako naj pred svojimi otroki upravičimo parole o lepem življenju, ko je že njihova sedanjost tako nemirna, prihodnost pa negotova? Čeprav je iluzorno pričakovati rešitev vseh družbenih problemov, pri odpravljanju le-teh zaupam našim postavljenim ciljem in slovenskim voditeljem. Upam tudi, da bo v Jugoslaviji le prevladal razum in da bomo, namesto v medsebojno obtoževanju, energijo raje vlagali v znanje in delo. Strčnost in kultura ne bi smeli izostati.

STEFAN ČAHUK: Žalostno je, da smo prišli do odločitev na ulicah in proststva, ko demagogija hitro pridobi množice na svojo stran. Človek ima občutek, da tudi v predsedstvu SFRJ prevladuje politika moči in da je vodstvo države nemočno v teh razmerah. V Sloveniji, čeprav bi tudi hoteli, ne bi mogli organizirati podobnih mitingov. Podpiram politiko slovenskega vodstva, toda zdi se mi, da se nekateri vodilni politiki preveč izpostavljajo. Že različno razmišljanje v Sloveniji se vnaprej obsodi za sovražno dejanje, kar gotovo ni dobro. S tem je treba prekiniti in popraviti streho, ki pušča, ne pa zamenjati vodstvo.

STEFAN NOVAK: »Najbolj me prizadene, da tudi po več kot 40 letih življenja v svobodi ljudje stojijo v vrstah za socialni kruh. Po drugi strani pa pšenico celo izvažamo. Tu ne vidim nobene logike. Kosovu in Črni gori smo s svojimi prispevki veliko pomagali tudi delavci Slovenije, zato nam ne more biti vseeno za nadaljnjo usodo tega dela Jugoslavije. Ker hulgani delajo družbeno škodo, podpiram ukrepe milice. Mi dajemo denar za manj razvite, zato so tam demonstracije neupravičene. Mislim pa, da pri nas ni nevarnosti od drugega naroda, kajti Slovenci bomo vedno ostali na svojem mestu.«

ZOLTAN SEVER: »Pozdravljam potezo, ko je imel Milan Kučan priložnost govoriti v vodstvu Jugoslavije in naliti čistega vina. Zdaj se v naši republiki ne moremo posipavati s pepelom, ampak je nujna popolna enotnost. Mislim, da bo potrebno strniti vse sile. V kritikah je treba biti oprezen, sicer se ujameš v zanko. Tako se je v zanko ujelo tudi srbsko vodstvo, ker so se v javnosti pojavile nasprotujoče si izjave. V Sloveniji se lahko pohvalimo, da imamo dobre odnose z vsemi narodi in spoštujemo njihove pravice. Vsekakor pa podpiram slovensko vodstvo v njegovih prizadevanjih po enotni Jugoslaviji.«

Pripravili: M. Jerše D. Loparnik S. Sobočan

Pomurski sindikati za demokratično pot

S ponedeljkove seje predsedstva MS ZSS za Pomurje so poslali brzojavko CK ZKS. V njej dajejo svojo podporo politiki slovenskega vodstva, hkrati pa so izrazili željo, da bi CK ZKS po demokratični in ustvarjalni razpravi sprejel učinkovite sklepe za reševanje vseh aktualnih vprašanj naše družbe. Sicer pa so na seji obravnavali razmere v regiji pri izplačevanju osebnih dohodkov in spremembah, ki so predvidene z novo zakonodajo. Ugotovili so, da bodo po izvajanju novega zakona še večje razlike v izplačilu osebnih dohodkov v združenem delu. Posebno so opozorili na morebitne probleme v družbenih dejavnostih, kjer ne bodo imeli zagotovljenih dovolj sredstev za izplačilo višjih osebnih dohodkov, ker se obseg sredstev za skupno porabo ne bo spremenil. Še večji problemi pa bodo v tistih organizacijah, kjer so že doslej izplačevali zajemane osebnostne dohodke. Dogovorili so se, da bo MS ZSS takoj po sprejemu omenjenega zveznega zakona stopil v akcijo in ponovno ugotavljal razmere. Skupaj z izvršnimi sveti in SDK pa bodo skušali izračunati najugodnejše različice za izplačilo višjih osebnih dohodkov v pomurskem združenem delu do konca leta.

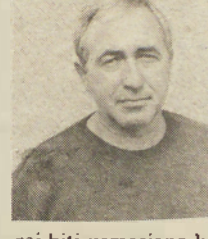
Nato so pregledali uresničevanje sklepov z nedavne 9. seje pomurskih sindikatov, ko so govorili o razbremenjevanju gospodarstva. Ugotovili so, da je na tem področju še preveliko dosežkov in da so v posameznih občinah celo odpori za uveljavljanje le-tega.

Kljub temu pa je nekaj pozitivnih premikov, saj so izvršni sveti z vsoto resnostjo obravnavali možnosti razbremenjevanja gospodarstva. Tudi pri stanarinah so opazni premiki, čeprav se pomurski sindikati zavzemajo, da bi ekonomske stanarine naraščale v skladu z gibanjem osebnih dohodkov.

M. Jerše

FRANJO BOBOVEC: »Več kot 40 let sem delal v vzgoji in izobraževanju ter spremljal delo številnih mladih generacij, ki so se vzgajale v bratstvu in enotnosti — v sožitju in prijateljstvu. Poučeval sem na šoli, kjer so bili učenci več naših narodov in narodnosti: skupaj smo se učili, delali pri obnovi naše domovine. ... Zelo tesno smo sodelovali s pripadniki JLA in pobrateniimi šolami v Srbiji, na Hrvaškem in v zamejstvu. Danes pa smo priča dogodkom, ko bi posamezniki želeli razdor med naše narode in narodnosti. Skupaj z ZK, SZDL in drugimi DPO se moramo še naprej borovati za demokratično politiko ter spoštovanje vsakega naroda in narodnosti v naši domovini.«

ZMAGO URISK: »Ugotavljam, da stanje v Jugoslaviji, predvsem pa v Srbiji, ni rožnato, vendar se še vedno preveč govori in daleč premalo dela. Težav ne bomo rešili s sestanki, ampak le z delom. Naša prizadevanja morajo torej biti usmerjena k večji produktivnosti dela, ne pa k množičnim zborovanjem. Odločno podpiram politiko CK ZKS, predsedstva SRS, republiško konferenco oziroma predsedstva SZDL — skratka: slovensko politiko pri njenih zavzemanjih za neokrnjeno slovensko državnost, hkrati pa obsojam vse napade na naše slovensko vodstvo. Prepričan sem, da je takega mnenja ves delavski razred.«

DRAGO JEREBIČ: »Zelo sem zaskrbljen nad stanjem v domovini. Menim, da še nikoli nismo bili tako daleč, da bi se obtoževali med seboj, da bi si podtikali neresnice in da bi se tako omalovaževali. Prav bi bilo, da bi bilo med narodi in narodnostmi, predvsem pa njihovimi vodstvi — menim, da so vodstva največ kriva za to stanje — več odprtosti in razumevanja. Le s tem bomo lahko živeli v skupnosti, kot si jo vsi želimo. Vsekakor pa podpiram in zahtevam, da naši politiki odločno vztrajajo pri tem, kar smo v Sloveniji sklenili, in da ne smejo odstopiti niti za korak. Le tako bomo uspeli ohraniti tisto svobodo, ki mora biti osnova za dobro in skupno sožitje.«

HERMAN OBRAR: »Glejte, sem preprost človek in se v visoko politiko niti ne razumem preveč. Televizija in časopis pa mi zadnje čase kažejo podobo Jugoslavije, kot si je nikoli nismo predstavljali in kakršne si ne želimo. Skoraj sram me je, ko vidim, kaj vse se dogaja, kaj vse govorijo in na kakšne podla načine se obračunava. Mislim, da je Jugoslavija dovolj bogata, da bi lahko vsi živeli brezskrbno in v obilju. A če je nekaterim ljubše »maširanje« in vpitje na cesti, bodo sami morali nositi posledice tega. Mislim, da smo v Sloveniji dovolj enotni in da moramo vztrajati pri dogovorjenem. Tudi drugi bi nam morali bolj prisluhniti in nas razumeti.«

Odločna podpora slovenskemu vodstvu

Člani predsedstva OK SZDL v Murski Soboti so obravnavali najnovejšo gospodarsko in politično razmere pri nas. Ugotovili so, da so delovni ljudje in občani soboške občine zaskrbljeni nad potekom dogodkov v Jugoslaviji, ker ulica ruši legitimno izvoljeno vodstvo. Predsedstvo soboške frontne organizacije zato podpira slovensko politično vodstvo pri uresničevanju treh reform: gospodarstva, političnega sistema in prenove družbenopolitičnih organizacij.

Politično vodstvo SR Slovenije podpirajo predvsem zato, ker vidi izhod k reševanju politične krize in gospodarskih problemov družbe. Samo gospodarsko močno bomo sposobni rešiti vse probleme, ki jih imamo v zadnjem času in ki so čedalje bolj politično zaznamovani — so med drugim zapisali v sporočilu RK SZDL Slovenije in CK ZKS. »Zavzemamo se za nadaljnjo demokratizacijo odnosov v naši družbi, za boljši in človeka vreden socializem. Zavračamo vse poskuse, ki želijo omejevati nadaljnji vsestranski in suvereni razvoj slovenskega naroda in slovenske državnosti v okviru SFRJ in na avnojskih načelih. V naši občini, kjer v sožitju živijo in delajo slovenski narod in pripadniki madžarske narodnosti, prav tako ne moremo sprejeti nobenih rešitev, ki bi omejevale nemoten in vsestranski gospodarski ter kulturni razvoj pripadnikov narodnosti,« so še dodali.

Prihodnost je v poštenem delu

123-članski delovni kolektiv rogašovskega Liva, na skrajnem severu naše domovine, je v brzojavki občinskemu komiteju ZKS v Murski Soboti zapisal, da podpira slovensko vladno in politično vodstvo, da vztraja na načrtani poti, ker tako hoče slovenski narod. »Našo prihodnost vidimo samo v poštenem delu in v poštenih odnosih med vsemi narodi naše domovine,« so poudarili v brzojavki.

Zaskrbljenost pomurskih novinarjev

»Novinarji, ki slovenski javnosti sporočamo o vsakodnevnem življenju, naporih in uspehih pomurskega delovnega človeka, Madžara in Slovencev, pripadnikov drugih jugoslovanskih narodov in narodnosti, kmeta, delavca, učitelja, izražamo zaskrbljenost zaradi zadnjih dogodkov, ki resno ogrožajo demokracijo, svobodo in suverenost jugoslovanskih narodov in narodnosti. Zaskrbljeni smo, ker gospodarske težave in trpljenje srbskega in črnogorskega človeka na Kosovu zlorabljajo za politične obračune, ker se ustavne spremembe sprevegle v kalkulantske spore, katerih cilj je omejevanje suverenosti posameznih jugoslovanskih republik in avtonomnih pokrajin.«

Tako so v pismu predsedstvu CK ZKS, CK ZKS, SFRJ in SRS, RK SZDL ter Društvu novinarjev Slovenije, Tanjugu in slovenskim sredstvom javnega obveščanja zapisali člani pomurskega aktivnega Društva novinarjev Slovenije. V tej luči pomurski novinarji podpirajo pokončno držo slovenskega političnega in državnega vodstva, ki se upira ulici kot sredstvu za rušenje legitimno izvoljenih organov posameznih delov države in ki se upira ukinjanju enakopravnosti jugoslovanskih republik in pokrajin prek ustavnih razprav.

Z razumom preseči čas negotovosti

MURSKA SOBOTA — Na enih zadnjih sej v tem mandatnem obdobju so se sestali člani predsedstva soboške občinske konference ZSMS. Obravnavali so poročilo za obdobje 1986—1988 in spremembe nekaterih poslovnikov in pravil, ki so nujni za nemoteno delovanje mladinske občinske organizacije. Sklenili so, da bo volilno-programska konferenca 4. novembra.

LEDAVA — Sestali so se člani predsedstva občinskega siva za prosveto in kulturo madžarske narodnosti. Največ časa so namenili akcijam, ki jih čakajo v zadnjih treh mesecih letošnjega leta. Več pozornosti bo potrebno nameniti štipendijski politiki in kadrovske politiki nasploh. Analizirati bo potrebno tudi neaktivnost delegatov v temeljnih delegatskih okoljih. Podpreti bo potrebno takšne gospodarske programe, ki so usmerjeni na narodnostno mešana območja, saj se lahko te na tak način omilijo tokovi asimilacije.

Na seji so spregovorili tudi o aktualnih političnih dogodkih v Jugoslaviji. CK ZKS so poslali telegram, v katerem pozivajo k strpnosti in razumu. Omenjajo tudi sožitje med večinskim slovenskim narodom in madžarsko narodnostjo v Pomurju. Le-to bi moralo biti vzor razumevanja med narodi in narodnostmi tudi v drugih jugoslovanskih okoljih.

MURSKA SOBOTA — Na razširjeni seji predsedstva OS ZSS so obravnavali poročilo o izvedbi usposabljanja za sindikalne aktiviste v minuli sezoni, ki ga je pripravila delavska univerza. Ugotavljajo, da so z različnimi oblikami izobraževanja sindikalnih aktivistov dosegli namen, saj je bila udeležba precejšnja. To velja v prvi vrsti za delegatsko usposabljanje, pri čemer je število 300 udeležencev že samo po sebi dovolj zgovorno. Tudi z usposabljanjem vodstev OO ZSS in obiskom sindikalne politične šole so dokaj zadovoljni. Poleg tega so organizirali seminarje za organizatorje telesne kulture v ozdih in posebne programe za delavce brez izobrazbe ali brez ustrezne strokovne izobrazbe.

LJUTOMER — Izvršni svet SO Ljutomer je potrdil tretje letošnje povišanje stararin in osnovnih komunalnih storitev. Stararine se bodo s prvim novembrom povišale za 55 odstotkov, tako da bo skupno povečanje v letošnjem letu 114-odstotno. Voda se bo podražila za 66, odvoz odpadkov pa za 80 odstotkov. Tako se bodo komunalne storitve v letošnjem letu povečale kar precej — voda za 136 odstotkov, kanalizacija 70 in odvoz odpadkov za 150 odstotkov.

Podeljeno 9 občinskih priznanj

Na slavnostni seji SO Murska Sobota so zaslužnim posameznikom, društvenim organizacijam in društvom podelili občinska priznanja in nagrade. Zahvalno listino z denarno nagrado so prejeli:

MARIJA HORVAT, socialna delavka, vodja plansko-analitskega sektorja SIS družbenih dejavnosti občine Murska Sobota. Odlikuje jo zavzetost, resnost in prirojeni čut za reševanje problemov in težav sočloveka na preudaren in strpen način. Ob opravljanju službe je vedno našla čas za aktivno delovanje v družbenopolitičnih in humanitarnih organizacijah občine in republike ter bila pobudnik zdaj že utečenega mednarodnega sodelovanja in izmenjave otroških letovanj z Madžarsko, Avstrijo in prijateljskim mestom Ingolstadt.

JANEZ KERČMER, pedagoški svetovalec za dvojezično šolstvo na Zavodu SRS za šolstvo v Murski Soboti. Svoje delovne moči in sposobnosti ter življenjsko pot je zapisal dvojezičnemu šolstvu v Prekmurju. Velik je njegov prispevek k izdaji dvojezičnih zvezkov, učbenikov, priročnikov in drugih učnih pripomočkov ter njegovo svetovalno delo in pomoč učiteljskemu kolektivu v Prosenjakovcih. Kot predan pedagoški delavec je prisoten tudi v raznih organih družbenopolitičnih organizacij občine.

JANEZ LANŠČAK, predsednik poslovnega odbora LB Pomurske banke. S svojo iniciativ-

nostjo, strokovnim znanjem in ustvarjalnim delom je prispeval h gospodarskemu razvoju občine, regije in širše družbenopolitične skupnosti. Neprecenljiv je njegov prispevek k produktivnosti, širjenju zmogljivosti, izvozu in poglobljanju samoupravnih oblik organizacije dela in odločanja v Muri. Uspešno delo gospodarstvenika je potrdil kot predsednik skupščine občine v letih 1962—1967, kot vodja predstavništva LB v Budimpešti in zdaj v LB Pomurski banki, ki je pomemben ustanova v Pomurju.

FRANC ŽIŽEK, direktor službe za avtomatsko obdelavo podatkov v Muri. Pri uveljavljanju računalništva v Pomurju je opravil pionirsko delo in si je nenehno prizadeval za širjenje obsega obdelav, razvoj informacijskega sistema in racionalizacijo dela s pomočjo računalnika na vseh področjih življenja in dela v Muri. Njegovo prizadevanje za razširitev računalništva sega tudi zunaj tovarne. Svojo ustvarjalnost namenja razvoju stroke, zato deluje v širšem slovenskem in jugoslovanskem prostoru.

BANDA KOCIPER-BARANJA. Velja za enega od najstarejših slovenskih ljudskih sestavov, ki izvaja izvirno ljudsko glasbo iz prekmurske folklorne zakladnice. Že več kot pet desetletij Janči in Jožef Kociper, katerima sta se pridružila Miška Baranja in Anton Rajnar, spremljajo beltiško folkloro in samostojno nastopajo na domačih in tujih

odrih. Dve kaseti z originalnimi posnetki prekmurske glabe, številni posnetki v radijskih in Tv diskotekah, sodelovanje v filmih in drugje so dokaz bogatega amaterskega dela.

Zahvalne listine pa so prejeli: **GASILSKO DRUŠTVO GERLINCI**, ki deluje od leta 1925 in je ves čas skrbelo za pomlajevanje in strokovno usposabljanje članstva, kot obmejno društvo pa je sodelovalo z avstrijskimi društvi.

NOGOMETNI KLUB MURARA, katerega začetki segajo v leto 1924. Sloves pomurskega nogometa so ponesli širom domovine. Vzgoja kadrov, pomen kluba v okolju, dolgoletno načrtno delovanje in rezultati to samo potrjujejo.

OBRTNO ZDRUŽENJE MURSKA SOBOTA, ki se aktivno vključuje v gospodarsko, družbeno in politično življenje ter razvoj občine. Zdrženje, ki ima več sekcij in šteje 696 obrtnikov, je preraslo v dobro organizirano in samoupravno vodeno organizacijo obrtnikov.

SREDNJA KMETIJSKA ŠOLA RAKIČAN, praznuje letos 50-letnico. V tem času se je aktivno vključevala v pomurski kmetijski prostor s poskusništvom v poljedelski in sadjarski proizvodnji, se povezovala s kmetijskimi organizacijami in instituti v Sloveniji in Jugoslaviji. Organizirali so tudi različne oblike izobraževanja odraslih.

Milan JERŠE

DESET LET POBRATENJA S PARACINOM — Na to pomembno obletnico, ki bo prihodnje leto, je na slavnostni seji SO Murska Sobota opozoril predsednik SO Paracin Vitomir Ivanišević. Ob tem pa je zatrdil, da bratske ljubezni ne more ničesar prekiniti.

Foto: N. Juhnov.

bljeni in imamo pravico in dolžnost tudi povedati, da gotovo ne more biti v skupno korist.

Ob vsem tem se je vprašal, kaj storiti, da presežemo precejšnje težave. »Eno je gotovo! Od smeri reform, procesov demokratizacije, od jasnih in načelnih stališč graditve sistema socialističnega samoupravljanja in enakopravnih odnosov med narodi in narodnostmi v Jugoslaviji, od udeležanja odgovornosti za lasten razvoj ne smemo in ne moremo odstopiti. Naj bo ta pot še tako težka — edina je, ki nam zagotavlja trajno in dolgoročno prihodnost tako delavcem kot občanom, pa tudi slovenskemu narodu in celotni SFRJ. Podpora in zavestna pripravljenost aktivno delovati za udeležanje te politike sta danes potrebni bolj kot kdaj prej.

Poziv k razumevanju je zdaj zelo aktualen, če želimo zagotoviti najširši družbeni interes. To velja še posebej za spremembo ustave. »Se so pričakovanja, da je mogoče ustavo spreminjati na podlagi zahtev iz ene republike, ne pa na podlagi soglasja vseh. Namesto, da bi s sprejemom ustave dosegli podlage za izhod iz krize, se s tem kriza lahko poglobi. Zato moramo to delo opraviti še toliko odgovorneje, trdno braneč načelna stališča, demokratične odnose in polno enakopravnost narodov in narodnosti v SFRJ. In končno — storiti moramo več za to, da bi vsebino naših pogledov in stališč objektivneje in razumljiveje predstavili tudi v Jugoslaviji. Da bi prebivalci v vsej državi vedeli, da se tudi mi zavzemamo za integracijo v SFRJ, vendar na podlagi svobodnega in enakopravnega sodelovanja gospodarskih subjektov in ljudi, ne pa po administrativni poti.

Seveda pa ne sme nikoli manjkati optimizma, kar je možno razbrati tudi iz naslednjih besed predsednika republiške skupščine Mirana Potrča: »Zberimo vse moči, svoje srce in razum, da do stojanostveno in z odločnostjo, z odgovornostjo za jutrišnji dan uspešno preprežemo ta čas negotovosti in krize z demokratičnimi sredstvi. Z vero v ljudi in z njihovim zaupanjem smo to sposobni storiti.

Milan Jerše

PARADIŽNIKI NISO LETELI

Na skupni seji izvršnega odbora občinske konference SZDL in sveta za družbenopolitični svet pri predsedstvu občinske konference SZDL Ljutomer so se strinjali, da nekateri amandmaji k ustavi SFRJ za Slovenijo niso sprejemljivi in da je zato treba vnesti v novo ustavo le tista določila, ki jih soglasno sprejmejo vse republike in pokrajini.

Sicer pa so precej časa porabili za ocenjevanje dela ljutomerske mladinske organizacije, zlasti zato, ker je imela nekolikant samosvoji pogled na proslavljanje 120-letnice slovenskega tabora. Gre predvsem za pismo, ki ga je napisal sekretar občinske konference ZSMS Ljutomer in ga poslal osnovnim organizacijam. Pisarja je bila za nekatere dvoumna, zato so se organizatorji proslave (pa tudi mnogi drugi) zbal govoriti, da bodo leteli paradižniki oziroma bo polito mleko. Sekretar Roman Plohl je povedal, da je ulica pretiravala in da »zadeva ni bila mišljena tako, kot je kazalo, ampak je bilo »vabilo« misljeno kot neke vrste pritisk na izvršni svet (SRS?), da oceni zakonitost vojaškega dokumenta.

— Predsednik medobčinskega sveta SZDL Milan Nekrep je na seji dejal: »Najrajši bi vas za uspeha, dovolj je teh otročarij!«

Zdi se, da so takega mnjenja (čedalje bolj) tudi ljutomerski borci, ki so na svojem zadnjem sestanku menda zahtevali vrsto odstopov v družbenopolitičnih organizacijah, vendar pa Franjo Stebih na omenjeno sejo ni prinesel nič pisnega, s čimer bi dokumentiral govorice.

Na omenjenem sestanku so tudi sklenili, da se zaradi obilice dela ne bodo udeležili pogovora v Titovem Užicu, kamor so jih povabili pobratimi, da bi bili na razpravi o spremembah ustave SR Srbije.

S. S.

Proti oskrunitvi stebrov narodne kulturnosti

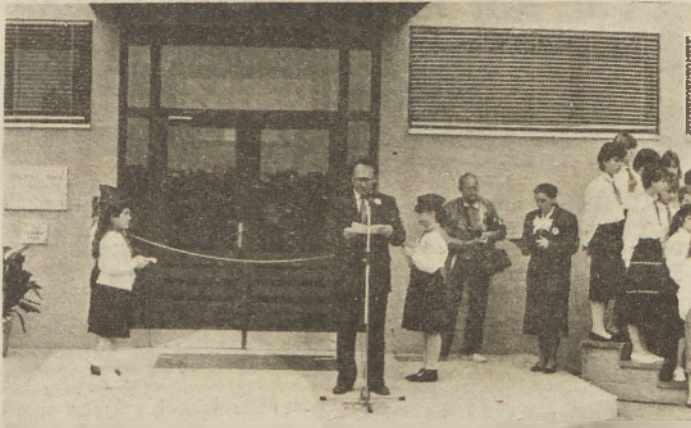
(nadaljevanje s 1. strani)

Še prej je bila v novem svetlem večnamenskem prostoru slavnostna seja skupščine občine in družbenopolitičnih organizacij občine Gornja Radgona ob 35. občinskem prazniku. Po govoru predsednika občine Gornja Radgona Petra Fridaua, ki je predstavil dosežke delovnih organizacij, krajevnih skupnosti in zasebnikov v minulemu letu, je na govorniški oder stopil predstavnik pobratene občine Mladenovac.

Pred dnevi so se od tam vrnili predstavniki gornjeradgonske občine in tako kot gost iz Mladenovca pozivali vse, da rešujejo težave v enakopravni in samoupravni socialistični Jugoslaviji.

Vodja delegacije Rihard Ovčec je prebral izjavo, ki so jo poslali slovenskemu političnemu vodstvu, v katerem so Gornjeradgončani poudarili, da se razmere na Kosovu ne bodo uredile, dokler ne bodo uredili razmer v vsej Jugoslaviji, dokler se ne bo moči rešiti iz čedalje večje stagnacije, birokratizacije, nacionalističnih sporov ter grobih spopadov zaradi uveljavljanja parcialnih interesov.

In še: »Nasprotujemo izrednim ukrepom, smo pa za odločnejše izvajanje treh reform po demokratični poti, pa tudi za osebno odgovornost. Skrbijo nas tudi razni pritiski na dopolnitev ustave. Sleherno vsiljevanje ustavnih rešitev, ki jih Slovenija ne more sprejeti za svoje, pomeni rušenje temeljev Jugoslavije kot skupnosti enakopravnih, prostovoljno združenih narodov in narodnosti ter identitete slo-

Slavnostni govornik ob otvoritvi nove šole v Vidmu ob Ščavnici je bil Niko Žibret.

venskega naroda. Podpiramo vse tiste, ki nosijo politično odgovornost v Jugoslaviji in si pošteno prizadevajo, da najdemo pot iz današnjega položaja brez sovražstva in nasilja, na demokratični način in po legitimni poti — podpiramo pokončno držo slovenskega političnega in državnega vodstva, da vztrajajo v boju za lastno identiteto in identiteto slovenskega naroda. Naj se povsem opro na ljudstvo Slovenije, ki nam edino lahko zagotovi trdnost v težkih razmerah.

Tudi Niko Žibret se je v svojem govoru dotaknil aktualnih problemov in med drugim dejal, da je prava rešitev naslonitev na lastne korenine ob umirjenem spoštovanju različnosti teh ter v spoštovanju dejstva, da mora vsak stati na svojih nogah — če so se pri tem nekoliko upešali,

utrudili, jim je potrebno pomagati (temu se pravi solidarnost), toda nikakor ne dovoliti, da bi hodili s tvojimi nogami ali ob večni podpori. Prav tako je dejal, da Republiška izobraževalna skupnost oceni, da so pritiski na slovensko javnost in njene zakonite predstavnike del strategije, da bi sprejeli ustavne spremembe.

Ob tej priložnosti so podelili tudi družbena priznanja. Pohvala so prejeli Jože Ščavičar, za prispevek k zgraditvi, komunalnih in drugih objektov v KS Gornja Radgona, Anton Stranjšak za prizadevanja pri urejanju letokih voda, Jožetu Ivačiču za družbenopolitično delovanje, Antonu Novaku za dolgoročno uspešno delovanje v družbenopolitičnih organizacijah, družstvih in organih samoupravljanja ter Slavku Lončarju za razvoj drobnega gospodarstva in družbenopolitično delovanje. Plaketi so podelili radgonskemu kmetijskemu kombinatu in Gustiju Grofu, predsedniku KPO ABC Pomurka.

Milan Kocuvan, dolgoletni pedagog in bivši ravnatelj radgonke osnovne šole, pa je prejel zvezno priznanje — red zaslug s srebrno zvezdo.

Bernarda Poček

Lepotni predlogi in nesklepčni zbor

V ospredju zbora delegatov pokojninskega in invalidskega zavarovanja občine Murska Sobota je bila pretekli četrtek obravnava gradiva za 12. sejo skupščine skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Sloveniji, na kateri bo delegat predsednik društva upokojencev soboške občine Dušan Devetak. Bil je namreč edini delegat, ki se je pri tem aktiviral v sicer pasivni večini. Pri obravnavi informacije o invalidskem zavarovanju v republiki se je zavzel

za hitrejšo delo ustreznih komisij in poenotenje kriterijev. Svoje stališče do gmoetnega položaja upokojencev v soboški občini je posredovalo tudi predsedstvo frontne organizacije, ki meni, da stanje na tem območju ni slabo, vseeno pa je potrebno analizirati položaj tistih upokojencev, ki niso upravičeni do varstvenega dodatka, drugih ugodnosti nimajo in so tako na meji močnosti.

S 1. oktobrom so se pokojnine zvišale za osem odstotkov, ker je tudi na tem področju težnja po

uravnilovki, pa so vedno glasnejši zahtevki, da se pokojnine ne višajo odstotkovno, ampak v enakem znesku, zaradi velikih razponov in odstopanj, med posameznimi upokojenci. Čeprav so v tem letu pokojnine porasle za deset, realni osebni dohodki pa padli za dvajset odstotkov, je položaj večine priletnejših ljudi vseeno nezavidljiv. Od uvedbe participacije je namreč opazen padec števila pacientov v zdravstvenem domu v Murski Soboti in v zvezi s tem razumljiv poziv zdravstvenim delavcem, da natančno določijo, kdo je in kdo ni upravičen do plačila zdravstvenih storitev, ki ga je izreklo predsedstvo občinske konference Socialistične zveze.

Tudi na omenjeni, tako kot na večini skupščin družbenih dejavnosti in materialne proizvodnje, ki se izgubljajo v formalnostih in za delegate prezajetnem ter prezahtevnem gradivu, je opazno, da jim ni do tako imenovanih »lepotnih predlogov« na papirjih, ampak jih bolj pritegujejo življenjske teme. Svoj odnos izražajo z nesklepčnostjo, navzoči pa v glavnem s molkom brez potrebnega dialoga, z redkimi izjemami.

Brigita Bavčar

Na delegatsko vprašanje o možnostih spremembe lokacije območne skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Murski Soboti, ki zdaj ni primerna za tiste, zaradi katerih je — upokojence, predvsem pa invalide — saj se stežka povzpnejo do četrtega nadstropja, je bil odgovor podpredsednika republiške skupščine skupnosti pokrajinskega in invalidskega zavarovanja Stefana Šabjana naslednji: Interes za pridobitev ustreznih prostorov območne skupnosti vsekakor je, vendar je trenutno premalo sredstev za njegovo uresničitev. Za 517 kvadratnih metrov nove površine v poslovno-stanovanjski zgradbi na Kocijevi ulici bi namreč potrebovali 146 starih milijard dinarjev. Potrebna sredstva bo tako potrebno načrtovati v prihodnjem letu in s skupnimi močmi (tako območne kot republiške skupnosti) invalidom in upokojencem omogočiti pridobitev novih prostorov. Ker pa je poleg novih prostorov potrebna tudi nova kakovost dela, pripombe delegatov na prejšnji skupščini skupnosti pa so se nanašale na dolgo čakalno dobo do pridobitve pokojnine ter neprimeren odnos zaposlenih na skupnosti do strank, smo tudi povprašali, ali so opazne spremembe na bolje. Upravnik območne skupnosti invalidskega in pokojninskega zavarovanja je odvrnil, da ni pravi naslov za odgovor in da ga morajo dati stranke same. Zatrdil pa, da so »podelili delovno dobo« in da bodo do izteka tega leta (s pomočjo računalnika) rešili vse nerešene zahtevke.

PREŽA LOVCEV NA MOŽGANE

Motor uspešnih gospodarstev je podjetje na tržni pogon. Prehod na tretji ali poindustrijski razvojni val v tem okviru silno povečuje pomen prenosa znanja iz znanstveno-raziskovalnih delavnic v tržno-konkurenčno proizvodno dokončanje inovacij. V razvitih gospodarstvih podjetništvo izvaja strahoten srk tehnoloških, organizacijskih in drugih novosti, zato se razvija večidel na komercialno osnovi vsa infrastruktura funkcij, ki opravljajo storitve iz delov proizvodnje, prenosa in uporabniške razpršitve znanja. Kljub temu javne oblasti razvitih in razvijajočih se z vrsto politik, ki uresničujejo razvojne strategije dežel, modelirajo infrastrukturne pogoje in ustanove za pospeševanje tehnološkega razvoja in dolgoročno in/ali regijsko usmerjanje njegovega naboja v gospodarstvo.

Naj cveti tisoč cvetov!

Tako je (gornje besedilo!) začel svoj nastop na nedavnem devetem posvetovanju o inovacijskih, tehnoloških in podobnih centrih na Tehniški fakulteti v Mariboru izvršni sekretar predsedstva CK ZK Slovenije (Ciril Baškovič). Za pomurski gospodarski prostor je to prav gotovo velik izziv, kot je siceršnji izziv že samo premišljevanje o podjetništvu in podjetnikih, kar je bila do pred kratkim še tako rekoč prepovedana tema. Baškovič spominja, da prej navedene naloge opravlja vrsta ustanov: tehnološki parki, inovacijski centri, »valilnice«, informacijski centri, ustanove prava s področja industrijske lastnine, izobraževalne ustanove, zlasti menedžment, ustanove aktivne politike (pre)zaposlovanja in še bi lahko naštevati. Po eni strani s svojo dejavnostjo globoko segajo v znanstveni in univerzitetni svet, po drugi strani srkajo iz množičnega izkustvenega znanja zaposlenih, po tretji pomenijo podaljšano roko ustanov javne razvojno-usmerjevalne politike, služijo pa končno podjetniški poslovni uspešnosti. Tovrstna infrastruktura za »poblagovljenje« znanja uspešno nastaja in deluje v tržnem-podjetniškem okolju.

Dejstvo je, da jugoslovansko gospodarstvo še vedno nosi prevladujoča obeležja državno-delitvene ekonomike. Ob načelno jasnih političnih odločitvah za izvedbo reform v smeri tržno-podjetniškega ustroja gospodarstva in v smeri posredne razvojnne uravnave na makro ravni gre pričakovati postopno spreminjanje gospodarske sestave, povečanje avtonomije in obnašanje podjetniških enot v navedeni smeri. Zato doslej v gospodarstvu ni bilo veliko t. i. podjetniškega srka, da bi na večidel komercialni osnovi razvilo zadostno potrebo po infrastrukturi za prenos znanja, hkrati pa postaja prav taka infrastruktura eden nujnih pogojev, da bi tudi z njeno pomočjo gospodarstvo sploh doseglo in razvilo tržno podjetništvo. Izgradnja omenjene infrastrukture zato sodi med bistvene poteze celovite preobrazbe politike gospodarstva in družbe. V začetnem obdobju bo vsebovala mnogo prvih t. i. potiska, v kasnejšem obdobju, skladno s prevladovanjem podjetniških prvov gospodarstva, pa bodo ustanove navedene infrastrukture postopoma vse bolj prehajale na komercialno osnovno delovanje in samoiniciativno, vznikanje. V dozdajšnjem obdobju gre torej za ukoreninjenje infrastrukture, da bi lahko pomagala vzpostavljati svoje prihodnje »naravno« podjetniško okolje.

Med ključne ustanove za prenos znanja štejemo naslednje:

- inovacijski informativni centri: zbiranje, razširjanje in izvedba, pravno-industrijski posli v zvezi z njimi, trženske analize in usmeritve;
- vališča: informacijska, prostorska, kadrovska infrastruktura, ugodna zagonska sredstva na voljo kot pomoč nosilec in inovacij, ki jih nosilci sami želijo spreminjati v komercialne, proizvodne ali storitvene programe;

»Pravkar sem končal z anketiranjem delavske javnosti — 30 delavcev iz petih pomurskih delovnih organizacij. Zanimivo je, da je kar 80 odstotkov delavcev pripravljenih delati v enoti drobnega gospodarstva; od teh je več kot polovica voljna delati hkrati kot podjetnik in kot delavec. Le vsak peti bi želel delati zgolj kot delavec v enoti drobnega gospodarstva.« (Albin Kerec)

c) tehnološki parki: razvojni laboratoriji, polindustrijska preizkuševališča, mešane raziskovalno-razvojne skupine raziskovalnih in gospodarskih ustanov, skupni projekti razvijanja in prenosa rezultatno usmerjenega znanja;

d) agencije za ustanavljanje novih organizacij: registracije, administrativna pomoč, razna posredovanja zaradi organizacije ljudi, sredstev, naprav, finančne aranžmaja, dobavljanje trženjskih analiz in podobno.

Z eno besedo bi povzeli, da je posredi stvarna možnost za cvetenje tisočih cvetov, pri čemer je teoretski sprehod na polje podjetnikov in podjetništva tako rekoč spoznana nujnost.

V izogib ponovnim neuspehom

Ostanimo na tej ravni in povzemimo, da kaže v dosedanjem obdobju iz javnih skladov pokrivati del stroškov delovanja in nastajanja takšne infrastrukture, predvsem inovacijskih informacijskih centrov. Razviti je potreb-

»Uspelo mi je soočiti kakih 50 strokovnjakov iz občine Ljutomer. Da se se bi preveč posplošeno pogovarjali, smo izpolnili anketo, popisali zamisli, ideje, projekte in na tej osnovi prišli do kakih 20 ali 30 uporabnih zadev. Predvidevam, da se bodo iz tega izluščili trije, štirje povsem konkretni projekti, s katerimi se bo dalo plodno in smotno ukvarjati.« (Goran Šoster)

no predprojektno identifikacijo razvojnih potreb in možnosti, morda v okviru Gospodarske zbornice Slovenije. (Na pokrajinski ravni nedvoumno merimo na Medobčinsko gospodarsko zbornico za Pomurje!) Izdelati bi kazalo strateško-razvojne analize in vizije posamičnih industrijskih panog in regij; morda bi to storile službe splošnih združevanj gospodarstva in regijske zbornice. Spodbuditi velja naložbe delovnih organizacij in iz javnih skladov v oblikovanje skupnih tehnoloških parkov, enega v Ljubljani in drugega v Mariboru. Občine in mesta naj osnujejo razvojne sklade za podpiranje novih podjetniških programov, snovanje novih delovnih organizacij, pokrivanje dela stroškov za vzpostavljane prostorskih infrastruktur in opreme na posodo pod ugodnimi pogoji ter končno za ustvarjanje trženjske mreže manjših proizvajalcev. V okviru Raziskovalne skupnosti Slovenije kaže krepi t. i. tehnološko-razvojni del programa. Banke bi morale sistemsko spodbujati k naložbam svojih sredstev v razvoj in podjetniški potencial tudi na nove načine. Vsa navedena politika pa ne more dati dolgoročnih rezultatov brez izpeljave napovedanih in začetih gospodarskih ter družbenih reform.

Za našo temo so najbrž dovolj aktualna najmanj štiri rojevajoča se ali že ustoličena podjetja, o čemer smo se nekaj malega razpisali v prejšnji številki našega tednika v rubriki Inovacije: Elgrego, Guliver, Inženiring in Mikrokozmos. Podrobneje se bomo zadržali pri slednjem, ki mu je izhodišče — tako njegov duhovni, idejni oče, dipl. ekonomist Goran Šoster! — spoznanje, da »se v občini Ljutomer že vrsto let kuže potreba po timu strokovnjakov, nekakšni razvojni službi, ki bi osmišljala in snovala razvoj drobnega in velikega gospodarstva. Pri tem se postavlja vprašanje, kako se izogniti ponovnemu

neuspehu, ti se vrstijo že od leta 1982, pri ustanavljanju razvojnega jedra, nekakšnega središča intelektualnih storitev. »Maksima pri iskanju odgovora mora biti naslednja: najprej pritegniti ljudi (strokovnjake), jih povezati v skupino ob konkretnih projektih in šele potem razmišljati, kakšna

2. faza: poveritev mandata strokovnjaku;
3. faza: volontersko skupinsko delo;
4. faza: registracija delovne organizacije v ustanavljanju;
5. faza: registracija delovne organizacije;
6. faza: ustanavljanje malih

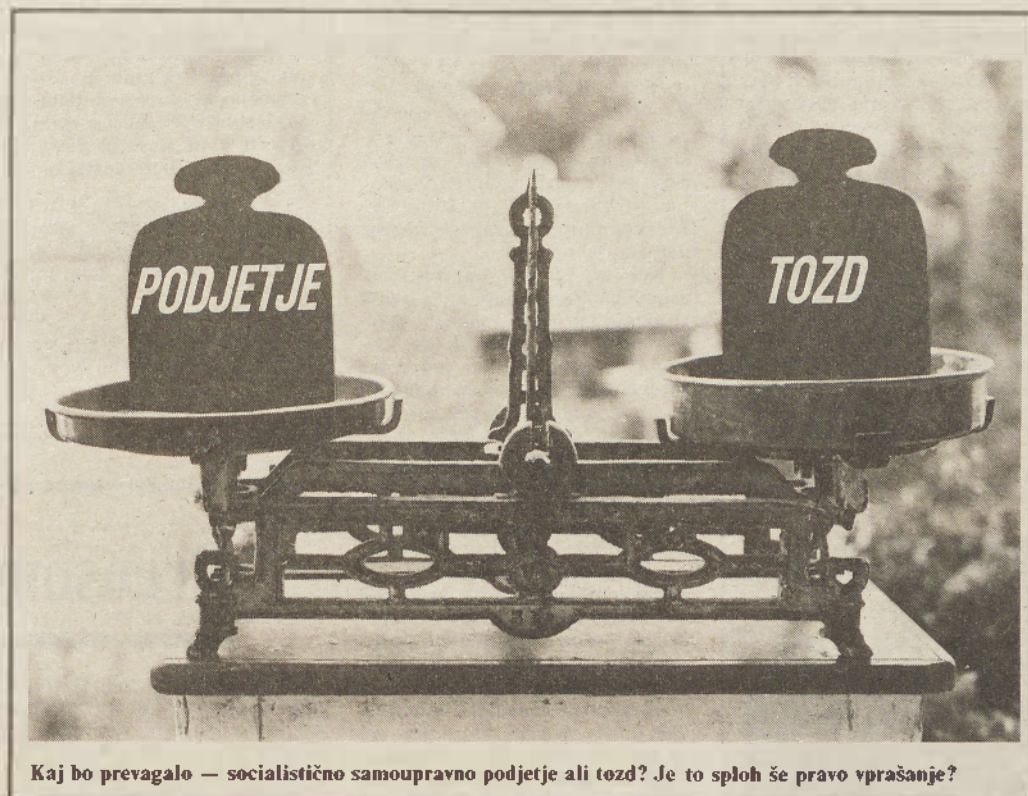
od kadrovske in finančne politike. Skupina začne s pisanje ekonomskega elaborata in začne izvajati nekatere najete projekte. Oblikuje se ožja skupina — predvideni profesionalci razvojnega jedra — in širša skupina — zunanji sodelavci, ki se bodo vključevali ob posameznih pro-

pristop. Taka razmišljanja pomenijo uvedbo nove razsežnosti v možne načine preustroja gospodarske in družbene sfere. Obrazec je preprost: posamezni strokovnjaki se združijo ob projekti v skupinskem delu medsebojno omejujejo tako, da upoštevajo strokovni vidik sodelavca, kar bo narekovalo drugačne, kompleksnejše rešitve problemov na podlagi interdisciplinarnega znanja. Skupne rešitve so šele lahko osnova za vodenje ustrezne razvojne politike. Tako se izognemo škodljivim vplivom/učinkom na naravo, družbo in državo, ki jih pušča sistem funkcioniranja po narobe obrnjenem obrazcu: politika razvoja je inspirirana iz ideološkega polja, strokovnjaki pa se morajo prilagajati, tako, da uresničijo »od zgoraj« diktirane projekte.

Nič manj zanimiv ni projekt, ki so se ga lotili strokovnjaki z Medobčinske gospodarske zbornice Pomurja in »možganskega centra« sozda ABC Pomurka.

Gre za ustanovitev Delovne organizacije za svetovanje in inženiring pri ustanavljanju enot drobnega gospodarstva v naši pokrajini (DO UEDG), o čemer sociolog Albin Kerec takole razmišlja: »Gre nam za ustanovitev delovne organizacije za ustanavljanje malih podjetij, ki naj bi se obnašala tržno in podjetniško.

Sam se ukvarjam s sociološko raziskavo, kakšno je zaupanje ravni javnosti. Razdelil sem jih na tri: delavstvo, strokovno in politično javnost. Sprašujem o razporeditvi vpliva v delovnih organizacijah, vplivih okolja nanjo ter o kadrih oz. ljudeh, ki bi se bili pripravljeni vključiti v podjetništvo.« Na vprašanje, če je tukajšnji prostor sploh pripravljen na rojevanje podjetnikov in podjetništva, Kerec odgovarja: »Verjetno je to bolj globalno vprašanje. Namreč, če je družba taka, ki bi lahko to sprejela. Menim, da so posredi sistemske ovire, torej ne take, ki bi se jih dalo premagovati z eno samo potezo in čez noč. Družbene vrednote so naravnane tako, da podjetništvo v bistvu pri nas sploh nima nobenih možnosti. Normativni akti so tako ali tako že na vseh področjih zelo sumljivi, prav tako je vprašanje, v kolikšni meri je družba sposobna ali nesposobna,

Kaj bo prevagalo — socialistično samoupravno podjetje ali tozd? Je to sploh še pravo vprašanje?

formalna oblika bo najprimernejša za njihovo strokovno in hkrati ekonomsko učinkovito delo. Prav tako bo potrebno ljudem prilagajati vsebino dela, pri čemer vsaj v začetku izhajamo iz povsem nove razvojne filozofije. Po njen bi bila osrednja dejavnost skupine snovanje interdisciplinarnega razvoja na mikroravni, stranske dejavnosti pa bi omogočale interdisciplinarnost s specializacijami v naslednjih smereh: računalniški in gradbeni inženiring, preustroj kmetijstva (v smeri za naravo neškodljivih posegov v kmetijski proizvodnji) in industrije, postopno uvajanje še drugih disciplin, da bi upoštevali ekološki, socialni in druge razvojne vidike. Tako vsebinsko zasnovano jedro strokovnjakov predpostavlja potencialno možnost, da se vsaka od njegovih vej (stranskih dejavnosti) postopoma razvije v novo majhno, samostojno enoto.

V analizi je predlagana strategija razvoja, razdeljena na dve razvojni etapi s sedmimi fazami.

Pojdimo po vrsti!

1. faza: obravnava predloga strategije razvoja:

Bojan Praznik
EKONOMSKI CENTER Maribor
SVETOVALNI IN INŽENIRING CENTER (SIC) KOT PRIMER
SPODBUJANJA PODJETNIŠTVA

1. Problem spodbujanja podjetništva v naših družbenoekonomskih danostih
 - a) ovire za vstopanje novih podjetij v proces reprodukcije:
 - nagnjenost k podjetništvu v naši družbi;
 - ustreznost industrijskih in tržnih informacij;
 - problem iskanja ustrezne tehnologije;
 - infrastrukturne pogojenosti za nastajanje novih podjetij;
 - podjetniško tveganje;
 - b) Kako sprejema okolje podjetniške iniciative:
 - c) ovire v pogojih preživetja novih podjetij:
 - temne strani podjetništva;
 - problem zagotavljanja potrebnega kapitala;
 - spremljanje sprememb v tehnologiji;
 - pomanjkanje znanja pri podjetnikih;
 - d) ovire pri prenehanju podjetij.
2. Primer svetovalnih centrov v svetu, ki so služili kot model za SIC:
 - skupne osnovne karakteristike;
 - centri v ZDA, Italiji, Avstriji in ZR Nemčiji.
3. Predstavitve koncepcije SIC
 - a) Opredelitev nalog:
 - zagotavljanje relevantnih informacij o potencialnih novih podjetjih;
 - tržne raziskave;
 - preverjanje tehnično-tehnološke izvedbe;
 - zaščita inovacije;
 - izdelava prototipa;
 - organiziranje novega podjetja;
 - financiranje zagona novih podjetij;
 - ustanavljanje;
 - prenos tehnologije.
 - b) organiziranost in kadri
 - ožji team (management) SIC;
 - povezava z zunanjimi subjekti kot strokovna podpora;
 - povezava z drugimi subjekti kot informacijska podpora.
4. Predlog financiranja zakona in delovanje SIC
 - ustanavljanje SIC;
 - redno obratovanje.

produksijskih enot in iskanje večjih programov;

7. faza: razvoj lastnih dejavnosti v obliki samostojnih enot (razcepitve).

Nov razvojni obrazec

Šoster opozarja, da »je potrebno v začetku doseči konsenz ob predlagani strategiji razvoja oz. prižgati zeleno luč za vstop v drugo fazo, ki pa je že povezana z materialnimi vlaganji. Nosilec prve faze je izvršni svet, lahko pa tudi mladinska organizacija. Nosilec druge faze je posamezni strokovnjak, zaposlen z namenom, da opravi tri kompleksnejše naloge: poiskati mora ljudi, ki razpolagajo z ustreznim znanjem in idejami, ter jih povezati v širšo skupino, brati mora informacije o potrebah velikega in drobnega gospodarstva po tistih znanjih, v katera so podjetniki pripravljeni vlagati kapital, zbrati mora informacije o možnih organizacijskih rešitvah. Nosilec tretje faze je skupina strokovnjakov z idejami. V tej fazi se razbistrijo različne organizacijske rešitve z upoštevanjem vsebinskega vidika, ki pa ga ni mogoče obravnavati ločeno

jektih. V tej fazi se izoblikujejo bodoči ustanovitelji. Nosilec četrte faze je poleg ustanoviteljev ožja skupina, oblikovana kot delovna organizacija v ustanavljanju; dva do štiri strokovnjaki iz bodoče organizacije se že zaposlijo v delovni organizaciji v ustanavljanju in delajo pri projektih svoje stroke, hkrati pa pri projektu oblikovanja lastne delovne organizacije. Peti faza pomeni sklenitev t. i. prve razvojne etape s konstituiranjem in začetkom samostojnega nastopanja nove delovne organizacije v gospodarskem sistemu. Slednja je nosilec celotne druge razvojne etape. Protislovje, ki se kaže v primerjavi prve in druge etape razvoja v tem, da je cilj prve

Kakšni naj bodo osnovni upravljalški ukrepi za razvoj (notranjega) podjetništva? Odgovarja prof. dr. Matjaž Mulej z mariborskega Vekša: »Najprej gre za presojo, v kateri gospodarsko-razvojni fazi je podjetje, regija in družba, ožja in širša, da ukrepi ne bi niti prehiteli niti zaostajali, ampak ustrezali in razvijali. Sledi presoja in pospeševanje modela PRM (planiranje na osnovi raziskovanja, razvoja in marketinga) v upravljanju (inovativnega?) poslovanja. Nato je na vrsti ocena in pospeševanje razvoja inovacijske (namesto rutinske) kulture. Za tem je potrebna ocena in premaganje ovir zoper inovacije, vključno z uporabo metod za ustvarjalno sodelovanje in prenos znanja, o katerih smo že prejšnja leta govorili. Ne nazadnje gre za razvoj planiranega inovativnega poslovanja (tudi) na osnovi dobrih zgledov iz razvitejših okolij, pa tudi po modelu z lanskega posvetovanja ob dnevu inovatorjev v Mariboru. In končno je nujen prehod na upravljalški model »vsi mislimo, vsi delamo«, da se čim bolj aktivira čim več glav, ne le izjeme.«

zdrževanje, cilj druge pa razcepitve, je že navedeno. Gre namreč za učinke na dveh kakovostno povsem različnih ravneh. Cilj prve je konstituiranje centra znanja z namenom zapolniti prazen prostor z majhno, vendar visoko specializirano enoto, cilj druge ravni (ki predpostavlja ta zapolnjeni prostor) pa je formiranje decentralizirane mreže majhnih, visoko specializiranih enot.

Projekt DO UEDG

Kot dodatek še naslednja Šosterjeva spoznanja: »Tačas so obeti za uresničitev zadevnega projekta dobri. Za novo delovno organizacijo je že zagotovljen prostor, pri projektu njenega konstituiranja pa zaposlen prvi strokovnjak. Premagana je torej prva ovira, za katero so se pojavili pomisleki: Ljutomer je vendar premajhen za uspešno funkcioniranje takega jedra. Do take ugotovitve pridejo tisti, ki opazujejo svet statično, zato vidijo le posledice, ne pa tudi vzrokov.

Ljutomer je gospodarsko šibak ravno zaradi stalnega odliva sposobnih kadrov in odsotnosti sistematičnega skupinskega razvojnega delovanja, ki je razvoj v pravem pomenu besede le, če smo zagotovili interdisciplinarni

pravzaprav pripravljena pomagati podjetnikom, da bi uspeli.

»In še njegov zapik: »Čas bi že bil, da začnejo učitelji v šolah govoriti ne samo o samoupravljanju, temveč tudi o kapitalu, podjetništvu, podjetju.«

Svet okrog nas — celo na Vzhodu (npr. Poljska) — že nekaj let uveljavlja podjetništvo in oblikovanje t. i. parkov znanosti.

Gre za male, kapitalsko in raziskovalsko intenzivne firme, organizacije za svetovanje in dopolnilno izobraževanje, centre za razvijanje in oblikovanje iniciativ ter podjetništva, med drugim »lovcev na možgane«, inkubatorje strokovnjakov« in vodji, inštitute za visoke tehnologije, inštitute za organizacijske vrzeli, organizacije za »prosti čas«, banke podatkov, kongresno-konferenčno-izobraževalna središča, središča za razvoj neformalne izmenjave informacij, firme za storitve in finančno pomoč in tako bi mogli še dolgo naštevati.

Je slednje za tukajšnje pokrajinsko gospodarstvo stvarnost ali utopija?

Kdaj bo še več novatorjev?

Inovator leta 1988 v občini Gornja Radgona je Alojz Filipič, dipl. inž. živilske tehnologije, enolog v Kmetijskem kombinatu — tozdr Radgonske gorice. To pomembno priznanje in nagrado (800.000.— din) so mu podelili na proslavi ob dnevu inovatorjev radgonske občine, ki so jo pripravili pretekli četrtek v DO Gorenje Elrad na Meleh, in sicer za dolgoletno inventivno delo pri embalaži za ustekleničena vina in vinski mikrobiologiji. S svojimi inovativnimi predlogi je delovni organizaciji prihranil precej denarja.

Mentor leta 1988 pa je postal Marjan Šimon, elektrotehnik oziroma samostojni metrolog v DO Gorenje Elrad, ki je poleg priznanja prav tako prejel denarno nagrado v višini 400.000.— dinarjev, in to za dolgoletno delo z mladimi na področju elektronike, še posebej za uspešno vodenje krožka

inovacije

žal komaj životari, ponekod je skoraj zadovoljiva, na mnogih koncih in področjih pa je sploh ni. Občinska raziskovalna skupnost pa je sicer organizirala in vodila strokovne obiske v več delovnih organizacij po Sloveniji. Na vsaki ekskurziji je bil odziv zelo dober, žal pa se niso odzivali tisti, ki bi lahko k inovativnemu procesu marsikaj pripomogli.

V radgonski občini pa sicer že peto leto podeljujejo priznanja in nagrade inovatorjem. V tem času jih je prejelo 270 posameznikov, ki so s svojim delom veliko prispevali k racionalizaciji proizvodnje in s tem tudi k boljšemu položaju delovnih kolektivov. Žal še ni bilo nobene inovacije v energetiki, varstvu okolja, prometa in zvez ter v negospodarstvu. Sploh je še preveč področij,

V radgonski občini so za inovatorja leta 1988 razglasili Alojza Filipiča, dipl. inž. tehnologije in enologa v tozdr Radgonske gorice. (Foto: J. G.)

mladih elektronikov na OŠ Jože Kerenčič v Gornji Radgoni. Udeležencem proslave pa se je najprej predstavil tovarniški oktet DKD Svoboda Gorenje Elrad, zatem pa sta o pomenu inventivne dejavnosti in njenem položaju spregovorila Karel Sapač, pomočnik direktorja za programiranje in razvoj v DO Gorenje-Elrad, in Dušan Žizek, predsednik komisije za inventivno dejavnost pri občinskem sindikalnem svetu. Slednji je med drugim dejal, da inventivna dejavnost ponekod

kjer inovativne dejavnosti še ni. »Z ustvarjalno klimo je tam nekaj hudo narobe,« je poudaril Dušan Žizek.

Priznanja in nagrade so podelili še 26 posameznikom, samemu priznanje občinske raziskovalne skupnosti je prejelo 8 inovatorjev, prav toliko priznanj pa je podelil občinski sindikalni svet.

To je vsaj skromna spodbuda vsem tistim, ki si prizadevajo za ustvarjalno, inovativno delo.

Jože Graj

Razbremenjevanje gospodarstva na trhlih nogah

Izvršni svet skupščine občine v Murski Soboti ugotavlja, da je bil odziv uporabnikov družbenih sredstev premajhen, saj so doseženi rezultati razbremenjevanja občinskega gospodarstva minimalni. Iz poročila je razvidno, da je do septembra prišlo do znižanja prispevnih stopenj le pri skupnosti za varstvo pred požari, in sicer za 17 odstotkov. V oktobru sta se znižala prispevek za zaklonska za 10 odstotkov ter skupna prispevna stopnja sisov družbenih dejavnosti iz bruto osebnega dohodka za 9,2 odstotka. Pripravljen pa je tudi predlog za znižanje prispevne stopnje v stanovanjski skupnosti za 18,7 odstotka. Na ta način je dosežena razbremenitev v skupnem znesku milijardo 438 milijonov 246 tisoč dinarjev.

Ker se večina skupnosti ni odločila za znižanje prispevnih stopenj oziroma prispevkov in članarin, so sklenili, da je potrebno v vseh okoljih ponovno proučiti možnosti za razbremenitev gospodarstva in se o tem opredeliti na skupščinah in v drugih najširših samoupravnih organih. Tak je tudi poziv komiteja za družbeno planiranje, ki je vsem skupnostim in uporabnikom družbenih sredstev naložil, da se temeljito lotijo te naloge. O opravljenih aktivnostih bodo obvestili izvršni svet in zbor občinske skupščine. V poročilu o dosežanih aktivnostih za razbremenjevanje občinskega gospodarstva je tudi rečeno, da bi morale vse oblike porabe zaostajati za rastjo dohodka gospodarstva, ker bi na ta način lahko povečali delež akumulacije v doseženem dohodku. Pozitivni premiki so le v sestavi delitve dohodka v gospodarstvu, zmanjšale pa so se obveznosti za skupno in splošno porabo ter del dohodka, namenjen za osebne dohodke. Po drugi strani pa so stopnje nekaterih vrst obveznosti iz dohodka in čistega dohodka previsoke, ker uporabniki družbenih sredstev niso upoštevali sprememb v sistemu.

In kakšni so konkretni predlogi soboškega izvršnega sveta? Prispevki za zadovoljevanje skupnih komunalnih potreb, za varstvo pred požarom, za usposabljanje zemljišč za družbeno organizirano kmetijsko proizvodnjo, za SLO in DS ter za zaklonska naj bi se znižali za 10 odstotkov. Proučiti naj bi tudi znižanje drugih prispevkov in članarin, drugačno možnost delovanja službe obrambe pred točo, za plačevanje prispevkov za kritje stroškov enostavne reprodukcije določenih uporabnikov pa je treba uvesti sproti nadzor.

Milan Jerše

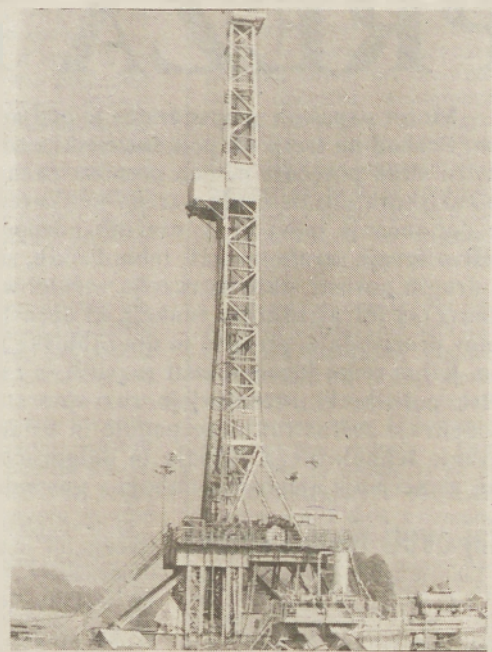
Vrtina Pg 7 bo uspešna

— INA NAFTA LENDAVA —

Od 25. septembra do 15. decembra, torej 80 dni, bodo noč in dan brneli vrtalni stroji na novem pričakovanem nahajališču plina pri Petišovcih. Na podlagi raziskav s površja zemlje in na temelju novjših prejšnjih vrtin strokovnjaki napovedujejo, da bo tudi vrtina Pg7 uspešna in da bo na uro dajala 3000 kubičnih metrov zemeljskega plina. Seveda pa so plinske plasti globoko pod površjem, zato bodo delavci Ine Naftaplina, ki so prevzeli dela, vrtali v globino 3000 metrov. Namen te vrtnice je predvsem najti plin, ki pa je na tem območju šele v globini 2100 metrov in globlje. Ne bodo se torej zadovoljili z nafto, na katero bodo prav gotovo naleteli že po nekaj sto metrih. Sočasno z vrtanjem bodo potiskali v 30-centimetrski rov in dalje v zemeljske plasti posebno maso, katere delovanje bo kar najbolje »odprlo« »skrivališča« plina. To snov so že prekusili v eni prejšnjih globokih vrtin in je pripomogla, da je nahajališče zelo bogato.

V lendavski Ini Nafti pa so pripravili tudi projekte za povezavo tega in drugih nahajališč plina v osrednjo plinsko postajo. Začeli so tudi opravljati nekatera dela, povsem sklenili pa naj bi jih novembra. Za petrokemično industrijo v Lendavi bo posled še več domačega plina, ki je seveda cenejši od uvoženega, s tem pa tudi več možnosti za uspešno poslovanje Ine Nafta.

S. Sobočan

Na petišovskem polju je nova vrtina Pg7. Bo uspešna? O tem ne dvomijo, kajti s projekti so jo že priključili na plinsko omrežje.

Foto: S. S.

Zasedanje zborov SO Murska Sobota

Preusmerjanje v izvoz je nuja

»V občini dosegamo hitrejšo gospodarsko rast od slovenskega povprečja. To je bil tudi eden temeljnih ciljev; žal pa ta rast ne zagotavlja uresničevanja vseh zastavljenih materialnih okvirov razvoja. Največja odstopanja so pri industrijski proizvodnji in vseh oblikah porabe. Neurejene tržne razmere, neusklajena cenovna razmerja in relativno slabe vremenske razmere v lanskem in letošnjem letu so vplivale tudi na zastoj v kmetijski proizvodnji. Z rezultati ne moremo biti zadovoljni tudi v gradbeništvu. Ozdi se vse bolj ukvarjajo z golim preživetjem, pri tem pa izgubljajo čas in energijo, ki bi bila nujna za hitrejšo prilagajanje novim razmeram. Padec akumulativne in reproduktivne sposobnosti gospodarstva ter izredno zahtevni posojilni pogoji so močno vplivali na precejšnje zmanjševanje naložbenih aktivnosti. Tudi v obrti in turizmu ne moremo biti povsem zadovoljni z doseženim.

Po drugi strani pa je v občini nekaj zelo dobrih organizacij, ki celo presegajo načrtovano dinamiko razvoja. Preusmerjanje v izvoz postaja vse bolj nuja, česar se tukajšnje gospodarstvo zelo dobro zaveda. Zadovoljni smo

lahko tudi z obsegom posodobitve cest.«

Tako je dosežke iz analize o izvajanju družbenega načrta soboške občine v letih 1986—1988 na skupnem zasedanju zborov skupščine občine v Murski Soboti ocenila članica izvršnega sveta Zdenka Vidovič. Ker je po njenem mnenju narejeno pre malo tudi pri urejanju prostora in so veliki problemi v družbenih dejavnostih, predvsem kulturi, šolstvu in zdravstvu, čaka nosilce načrtovanja obilica dela. V razpravi je imela delegatka Avto-busnega prometa pripombo, češ da navedbe o gradnji druge etape avto-busne postaje v Murski Soboti niso natančne. Vzrok za zastoj je, kot je dejala, ker še vedno ni izdelan zazidalni načrt za območje središča mesta. Zavodu za ekonomiko in urbanizem ter izvršnemu svetu pa je očitala pomanjkanje pobude.

Tudi delegat KS Partizan Jože Kovač je bil precej kritičen.

»Koliko je skupščina občine tisti organ, ki lahko odloča in spreminja ter dopolnjuje srednjeročni načrt? V naši družbi so namreč razmere prišle tako daleč, da danes težko načrtujemo, ker se za devet rešujejo drugače kot v preteklosti, predvsem pa po dnevnem prepričevanju. Ker ni trdnih temeljev gospodarjenja in stabilnih družbenoekonomskih odnosov, je težje spreminjati srednjeročni razvoj. Produktivnost dela in izvoz, ki naraščata, gotovo

ohrabrujeta, po drugi strani pa so precej upadli realni osebni dohodki v občini.« Delegati so sprejeli sklep, da bodo šele po znanih dopolnitvah republiškega razvojnega načrta lahko podobni dokument v soboški občini dokončno potrdili februarja ali marca prihodnje leto.

Ker je bilo o smernicah za spremembe in dopolnitve dolgoročnega in srednjeročnega družbenega načrta soboške občine do leta 2000 oziroma 1990 nekaj utemeljenih kritik delegatov, so se odločili, da bo sestavljalec gradiva, to je izvršni svet, proučil vse pripombe in se do njih opredelil na eni prihodnjih sej zborov občinske skupščine. Inž. Stanko Juršič je imel pripombo na račun dokumenta, kjer se govori o ekologiji in alternativnih energetskih virih, ki da so nesistematično obdelani. Sestavljalec pa naj bi tudi proučil vse raziskovalne naloge na teh področjih. Pridružil se mu je delegat Ovíza Stanko Gerič, ki je govoril zlasti o varstvu okolja in varčevanju z energijo. »Temu je v smernicah sicer namenjena več kot polovica od 14 točk, vendar so to precej pobožne želje predlagatelja, kot pa realna izhodišča za spremembo odnosa v praksi. Da smo že presegli kritično točko varovanja okolja, nas prepričata stanje voda ter stopnja onesnaženosti reke Mure in zraka.« Na seji so sprejeli tudi predlog odloka o začasnem združevanju stanovanjskega dinarja.

Milan Jerše

OZIMNICA Z DOMAČEGA VRTA

Zima je pred durmi in tudi ljudje smo si morali priskrbeti »zalogo« za mrzle dni. Brez krompirja, zelenjave in sadja, torej stvari, ki so nujno potrebne za dobro in zdravo prehrano, tudi letos ne bo šlo. Kako je torej z nakupom ozimnice v teh težkih časih, ko marsikdo še komaj shaja iz meseca v mesec? So si vsi lahko kupili tisto, kar potrebujejo?

V naših krajih je pač tako, da ima skoraj vsakdo vsaj košček svoje zemlje, mnogi pa še sorodniške in znanke na kmetih. Nekateri kmetje pripovedujejo tudi o tem, da je vsako leto več nočnega »operiranja« po njihovih njivah in sadovnjakih. Tako da je potrebno včasih kar stražiti, če hočeš sam pobrati svoj pridelek.

Kako je bilo torej z letošnjim nakupom ozimnice, smo povprašali mimoidoče na soboških ulicah.

Marija Krapec iz Ižakovca:

»Mi imamo doma nekaj svoje zemlje, pa še nekaj v najemu ter seveda vrt, tako da si marsikaj pridelamo sami. V bistvu nam tako v trgovini ni treba skoraj nič kupiti, razen mogoče sladkorja, olja in kakšnih drobnarij. Tudi jabolka in hruške imamo doma. Sicer pa, če tega ne bi bilo, bi samo z eno plačo pri hiši težko shajali. Še posebej v zadnjem času mora biti za tiste, ki si vse kupijo, resnično hudo.«

Rozi Vognrič iz Murske Sobotice:

»Sem upokojenka in živim v bloku. Prosto-ri za shranjevanje živil so majhni, tako da se ne da kupiti kakšnih večjih zalog. Sedaj jeseni sem si kupila nekaj malega krompirja in jabolk, drugo pa potem kupujem sproti. Je pa vse zares zelo drago, pokojnine so majhne, toda, kdor je skromen, se nekako pretolče skozi mesec.«

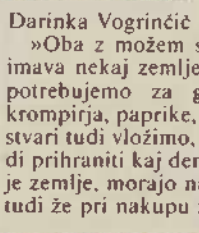
Elizabeta Veren iz Murske Sobotice:

»Živim z možem in v teh težkih časih, ko se iz dneva v dan vse draži, od kurjave do stanovanja in vsega drugega, je s pokojnino težko preživeti. Zadosti je le za najnujnejše. Nekaj stvari za ozimnico sva kupila od sorodnikov, drugo pa kupujemo sproti. Je pa res, da se je dalo v prejšnjih letih nekako lažje živeti in ni bilo treba gledati na vsak dinar.«

Jolanka Horvat iz Dankovca:

»Mi že nekaj let vse, kar potrebujemo, pridelamo sami, od krompirja do jabolk. Pred 3—4 leti smo še kaj kupili, sedaj pa je že vse tako drago, da se ne splača. V teh težkih časih, ko je potrebno paziti na vsak dinar, se pozna, če si človek z lastnim delom lahko prihrani marsikateri, sicer nujni izdatek za hrano.«

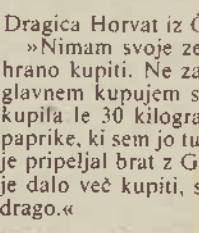
Darinka Vognrič iz Rogaševca:

»Oba z možem sva zaposlena, vendar pa imava nekaj zemlje, kjer pridelamo vse, kar potrebujemo za gospodinjstvo, od zelja, krompirja, paprike, paradižnika... Nekateri stvari tudi vložimo, tako se da na ta način tudi prihraniti kaj denarja. Tisti, ki nimajo svoje zemlje, morajo najbrž res dobro premisliti tudi že pri nakupu živil.«

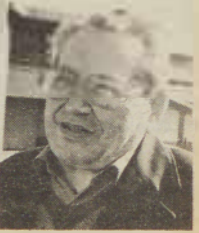
Stefan Šarauter iz Murske Sobotice:

»Mi upokojenci si ne moremo privoščiti kakšnih večjih nakupov. Jabolka nama je z ženo kupil sin, krompir pa sva dobila z lastne njive, ki sva jo dala v najem. 6 vreč bo zadosti za vse leto. Poleg tega pa imava še majhen vrt, kjer, čeprav sva že bolna, pridelava še nekaj zelenjave. Če bi vsega tega ne bilo, bi najbrž zelo težko preživela mesec.«

Dragica Horvat iz Černelavca:

»Nimam svoje zemlje, zato si moram vso hrano kupiti. Ne zaslužim veliko, tako da v glavnem kupujem sproti. Pred dnevi sem si kupila le 30 kilogramov krompirja in nekaj paprike, ki sem jo tudi vlagala. Jabolka pa mi je pripeljal brat z Gorikega. Prejšnja leta se je dalo več kupiti, sedaj pa je vse že precej drago.«

Matija Šerak iz Murske Sobotice:

»Večino stvari, predvsem zelenjavo, pridelamo kar na domačem vrtu. Kupili smo le 100 kilogramov krompirja pri nekem kmetu. Veliko zelenjave tudi vložimo. Tudi s sadjem ni problema, saj imamo nekaj dreves ob hiši. Iz leta v leto postaja vrt zanimivejši, saj pokojnine vedno bolj zaostajajo za cenami.«

S. Eöry, Foto: N. Juhnov

GRADBENIK LENDAVA

Referendum o izstopu iz Konstruktorja

Časi se spreminjajo: pred leti, ko so v soboškem Gradbeništvu Pomurje napovedali izključitev iz Konstruktorja Maribor, je matična organizacija bila plat zvona, zdaj, ko se za izstop odločata dve drugi temeljni organizaciji — ena od njiju je lendavski Gradbenik —, pa je pobuda hitro dobila »blagoslov« Mariborčanov. Delavci Gradbenika bodo glasovali o izključitvi prihodnji četrtek (27. oktobra). Za razdružitve se odločajo po 15-letnem sodelovanju s Konstruktorjem.

In kje so razlogi? Bistvena določila samoupravnega sporazuma o vključitvi v Konstruktor v praksi niso zaživila, četudi so za delovno skupnost skupnih služb prispevali ogromna sredstva; letos jih bo to stalo 344 milijonov dinarjev. Podobno kot marsikatero prejšnje leto letos skupna komercialna služba ni pridobila niti enega dela za lendavski Gradbenik, pač pa so se v ta namen morali sami podvizati — kot kaže — uspešno, saj imajo sklenjene pogodbe vse do prihodnjega poletja.

Lendavski Gradbenik bo torej spet postal enovita delovna organizacija. Zagotavljajo, da zaradi drugačne statusne organiziranosti ne bodo povečevali števila režijskih delavcev, razen v razvojnem sektorju, ki ga bodo na novo organizirali. Poleg tega bodo imeli še: ekonomsko-finančni sektor, komercialni, splošnokadrovski in tehnični sektor. Proizvodnja in storitve pa bodo organizirane v 8 enotah: Gradnja, Obrtniška dela, Proizvodnja gradbenega materiala, Beton-ski izdelki, Konstrukcije in elementi, Transport in Vzdrževanje. V Gradbeniku si od sprememb veliko obetajo, predvsem pa bodo po 1. januarju, ko bodo spet samostojni, bolj prilagodljivi pri pridobivanju del.

S. Sobočan

TRNOVA POT NEKE DELEGATSKE POBUDE

Za priznanje kmetovega minulega dela

Ko je s 1. januarjem 1984 začel v Sloveniji veljati novi zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki je v to zavarovanje vključil tudi kmete, smo zapisali, da so kmetje tako končno po pravih iz tega zavarovanja izenačeni z delavci. Vendar je praksa pokazala, da nekatera določila novega zakona niso dorečena, prihajalo je — in še prihaja — do različnih razlag in ni malo kmetov, ki so pri tem prizadeti. Pri tem mislimo predvsem na tista določila oziroma zakonske pravice, ki so jih v novi zakon prenesli iz zakona o starostnem zavarovanju kmetov, ki je veljal v letih 1972—1983. Gre predvsem za priznavanje časa, prebitega v starostnem zavarovanju, v pokojninsko dobo, saj niso redki primeri, da posameznikom tega ne priznajo in tako se vrstijo pritožbe prizadetih in različne razsodbe. Vendar v tem zapisu ne želimo obravnavati te problematike, ki bi v petih letih, kar velja novi zakon, morala biti že zdavnaj rešena, pač pa se bomo pomudili pri zanimivi delegatski pobudi, ki posega na področje kmečkih starostnih pokojnin.

Na osnovi zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju se uveljavlja starostnih pokojnin kmetov, uveljavljenih do konca leta 1983 po zakonu o starostnem zavarovanju kmetov, od 1. januarja 1984 zagotavljajo te pravice v Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji. V zakonu je tudi določeno, da znaša znesek te starostne ali družinske pokojnine kmetov najmanj 50 odstotkov zneska najnižje pokojnine za pošto pokojninsko dobo iz preteklega leta. Ker se ta pokojnina med letom ni usklajevala tako kot vse druge pokojnine, je Franc Fašalek, kmet iz Lastomerec v radgonski občini in delegat v družbenopolitičnem zboru skupščine SR Slovenije, 24. septembra 1986 dal delegatsko pobudo, da bi se tudi kmečke starostne pokojnine sproti usklajevale. »Na tem mestu dajem pobudo, da izvršni svet Skupščine SR Slovenije skupaj s strokovno službo Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja ugotovi in predlaga, da naj se vse pokojnine v SR Sloveniji v prihodnje sproti in enako usklajujejo. V kolikor pa tega sedaj veljavna zakonodaja ne omogoča, predlagam, da se začne postopek za spremembo zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju,« je v svoji pobudi poudaril Franc Fašalek in ob tem opozoril še na nekatera dejstva, ki govorijo v prid takšni zahtevi. V Sloveniji je bilo takrat nekaj čez 34 tisoč upokojencev, ki so prejeli pokojnino po zakonu o starostnem zavarovanju kmetov, vseh zavarovancev je bilo nekaj čez 280 tisoč, torej je delež kmečkih upokojencev znašal le 12 odstotkov. V bistvu gre tako za sorazmerno majhen del tistega slovenskega naroda, ki je v povprečju že star 70 let, to so tisti naši kmetje, ki so med vojno preživljali partizane, po vojni dali velik davek tej družbi, bili v delovnih zadrugah, prestali obveze, in prav tem zdaj na jesen življenja delamo krivi-

co. Ko je Franc Fašalek dal to pobudo, je kmečka starostna pokojnina znašala 14.327 dinarjev, socialna podpora brez dodatnega vira preživljanja pa 32 tisoč dinarjev.

Kakšno trnovo pot mora preiti pobuda, ki pride iz vrst delegatov, dovolj zgovorno pričajo omenjeni zgledi. Birokratski mlini meljejo počasi, to pa drži tudi za delegatske, še posebej, če jih poganja kolo birokracije.

Kar devetkrat so to pobudo obravnavali na različnih organih, da bi po dveh letih in štirih dneh družbenopolitični zbor na svoji seji (28. septembra letos) sprejel predlog odbora za družbenopolitični sistem, da se zavezujejo izvršni svet, republiški komite za delo, republiški komite za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja, da vsestransko proučijo ta problem ter poistejo in predlagajo možne kratkoročne in dolgoročne rešitve v smislu uresničitve delegatske pobude ter o tem obvestijo družbenopolitični zbor do konca leta 1988.

In kaj se je med tem časom dogajalo z delegatsko pobudo Franc Fašaleka? 11. oktobra 1986 je o njej razpravljala republiški izvršni svet in med drugim sprejel stališče, da zakon o pokojninskem in invalidskem

zavarovanju skupnosti ne omejuje pri povečevanju teh pokojnin, vendar ga po tem zakonu ni dolžna obvezno usklajevati tako, kot usklajuje ostale pokojnine. Če bi v zakonu določili, da mora skupnost tudi starostne pokojnine kmetov obvezno usklajevati med letom, bi takšna sprememba predstavljala bistveno širitev pravic kmetov na podlagi solidarnosti zavarovancev pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Družbenopolitični zbor se je 17. decembra 1986 seznanil s tem stališčem in med drugim sprejel sklep, da vprašanja v zvezi z izvajanjem sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja terjajo celovito obravnavo, ki naj se opravi v okviru poročanja o izvajanju omenjenega zavarovanja, kar je predvideno v programu dela zbora slovenske skupščine v prihodnjem letu (1987 op. p.).

Zaradi materialnih razsežnosti te pobude naj o njej razpravljajo in zavzame stališče tudi odbor za agrarno politiko zbora združenega dela republiške skupščine.

V letu 1987 se o tej delegatski pobudi ni veliko razpravljalo, vendar je Franc Fašalek sklenil, da začeto izpelje do konca. Najbolj pri vsem pa ga je motilo, da kmetje prejemajo pokojnino na račun delavske solidarnosti. O tem je septembra lani ponovno razpravljala republiški skupščini. »Vprašanje kmečke pokojnine je potrebno reševati v imenu pravičnosti do kmetov za njihovo minulo delo, in ne v imenu nekakšne socialne ali solidarnosti.

O tem, da je ta družba kmetom veliko dolžna, ni treba izgovarjati besed. Od vojne do zdaj je kmet samo dajal, pa najsi bo to pristno, prostovoljno, na temelju obljub, da bo nekoč vse dobil povrnjeno. Tega do danes še ni dočakal. Še danes mu država jemlje s pomočjo socialnih cen njegovih pridelkov in z

nepriznavanjem prave vrednosti njegovega dela. Zakaj potem tista demagoška parola o delavski solidarnosti do kmečkih upokojencev? Kmetom je treba priznati njihovo zaslužno minulo delo, vsa njihova zgodovinska odrekanja, in prišli homo do spoznanja, da si je kmet dostojno pokojnino sam zaslužil.«

5. januarja letos je Franc Fašalek ponovno dal pobudo, da je potrebno vprašanje sprotne usklajevanja kmečkih pokojnin čim prej rešiti. V finančnem programu SPIZ za leto 1988 so bila predvidena sredstva za rešitev tega vprašanja, vendar bi to zahtevalo povečanje prispevne stopnje za 0,29 odstotka. Ta postavka je bila pozneje črtana, zato je izvršnemu svetu zastavil vprašanje, zakaj je do tega prišlo. Stališče izvršnega sveta je bilo podobno kot po prvi pobudi. Sledilo je še nekaj dodatnih vprašanj delegata Franc Fašaleka in seveda odgovorov izvršnega sveta oz. posameznih njegovih članov, ki pa so imeli izredno slab odnos do urejanja tega vprašanja. Velja pa ob tem omeniti nekatera pozitivna stališča in mnenja do tega vprašanja. Tako je svet za družbenoekonomске odnose v kmetijstvu, gozdarstvu in na vasi pri predsedstvu RK SZDL zahteval, da bi prav tako kot vse druge pokojnine morali valorizirati tudi starostne kmečke pokojnine.

Ta svet poudarja, da sprotne usklajitve ne pomeni širjenja pravic, ampak le obranjanje pravic v enaki vrednosti. K podobnemu mnenju se nagiba tudi poročilo zakonodajne komisije pri republiški skupščini z dne 18. 4. 1988, prav tako pa tudi poročilo skupine delegatov vseh zborov skupščine za družbene dejavnosti ter poročilo odbora za kmetijstvo pri zboru združenega dela. Tudi stališče predsedstva republiške konference Socialistične zveze, ki so ga delegati dobili na klopi pred septembrskim skupščinskim zasedanjem, se zavzema za medletno usklajevanje starostnih pokojnin kmetov, delegat Franc Fašalek pa si največ obeta od zahteve družbenopolitičnega zbora (28. septembra letos), ki smo ga omenili že v uvodnem delu tega zapisa. »Že zahteva enega izmed skupščinskih zborov je za izvršni svet zavezujoča,« pravi Franc in upa, da bo vprašanje sprotne usklajevanja kmečkih starostnih pokojnin po dobrih dveh letih prizadevanj in naporov kmalu tudi dokončno rešeno.

L. Kovač

ŠE O POLETNI SUŠI

KONČNA OCENA V LENDAVI

Zaradi izredno sušnega obdobja v poletnih mesecih (junij, julij in avgust), saj je bilo v tem času na kvadratni meter le 112 milimetrov padavin, je, tako kot na drugih pomurskih območjih, nastala v lendavski občini škoda na poljščinah. Komisija za oceno škode je v sklepem poročilu ugotovila, da je skupne škode za 11 milijonov 547.856 dinarjev. To pa je skoraj 17 odstotkov družbenega bruto proizvoda občine Lendava. Poleg družbenega kmetijskega posestva je bilo prizadetih kar 2615 kmečkih gospodarstev.

Zal prizadeti kmetijci ne bodo deležni nadomestil v višini, kot znaša škoda, kajti neustrezne vremenske razmere so povzročile škodo (še hujšo) tudi v drugih predelih Slovenije, ampak jo bodo skušali le omiliti. Tako so že kmalu po izdatnejših padavinah poskrbeli za dogojevanje travnikov in setev travnih mešan, občinska skupnost za pospeševanje pridelave hrane pa bo poslej več denarja namenila za regresiranje reprodukcijskega materiala za spomladansko setev. Prizadejim kmetijskim proizvajalcem zasebnega sektorja pa bodo pomagali še na ta način, da jih bodo oprostili davkov in (če se bo le dalo) tudi nekaterih prispevkov.

Š. S.

Turnišče: cene pujskov

Ponudba pujskov na sejmu v Turnišču je bila minuli četrtek (13. oktobra) izredno pičila. Rejci so pripeljali na sejem le 16 pujskov, starih od 7 do 10 tednov in težkih okrog 15 kilogramov. Povpraševanje je tokrat za več kot trikrat preseglo ponudbo, za par živali pa je bilo potrebno odšteti od 150.000 do 180.000 dinarjev.

V TOZDU SADJARSTVO IN VINOGRADNIŠTVO KZ PANONKA

Letos manj sadja

Sadjarji so letos z obiranjem sadja začeli nekoliko prej kot običajno in zdaj pospravljajo še zadnji pridelek. V tozdu Sadjarstvo in vinogradništvo Kmetijske zadruge Panonka, ki je nosilec razvoja sadjarstva na Goričkem, z letošnjim pridelkom niso povsem zadovoljni, saj je zaradi lanskoletne toče in letošnje spomladanske pozebe ta nižji kot v normalnih letinah. V tem tozdu so letos sicer nabrali več jabolk, kot so sprva načrtovali, vendar je pridelek kljub temu za okrog 40 odstotkov nižji, kot bi bil, če ne bi bilo omenjenih naravnih nesreč. Okrog 550 ton jabolk bodo letos ponudili tržišču, nekaj najbolj kakovostnega sadja pa bodo tudi tokrat izvozili.

Prizadevanja za razvoj sadjarstva na Goričkem pa se seveda nadaljujejo. Del solidarnostnih sredstev, ki so jih dobili po lanskoletni toči, so namenili za obnovo nasadov, ki naj bi jih uredili na 100 hektarjih. Ob desetih hektarjih višenj, naj bi na novo zasadili 90 hektarjev jablanov nasadov, vendar kaže, da tega načrta ne bodo v celoti izpolnili. V tozdu Sadjarstvo in vinogradništvo bodo uredili 30 hektarjev lastnih nasadov, za 43 hektarjev pa imajo sklenjenih pogodb s kooperanti. Škoda je le, da slednji niso izkoristili možnosti za vseh 60 hektarjev, saj bi lahko napravili obnove pod zelo ugodnimi pogoji. Iz sredstev solidarnosti namreč regresirajo obresti za posojila, saj kmetje plačajo za posojila le 20-odstotne obresti, do začetka odplačevanja posojila pa so obresti le 10-odstotne.

L. Kovač

Letošnji pridelek jabolk v KK Radgona je zaradi spomladanske pozebe za 30 odstotkov manjši

V KK Radgona pridelali 500 ton jabolk

Vreme tudi sadjarjem letos ni bilo naklonjeno, tako v KK Radgoni ugotavljajo, da je letošnji pridelek jabolk za 20 do 30 odstotkov manjši kot v letih dobre letine.

Od 70 hektarjev sadovnjakov so še rodne jablane le na 26 hektarjih. Jabolka tjaš se obirajo, ocenjujejo pa, da so pridelali med 450 in 500 ton jabolk. Načrtovali so sicer, da jih bodo letos obrali 750 ton.

Spomladanska pozeba je najbolj škrlila pridelek zlatega delišesa in jonagolda. Bolje je mraz prenesla sorta jonagold. Jabolka prodajajo trgovski mreži Slovenije in v Istri po ceni od 800 do 1.450 dinarjev. Precej jih bodo tudi vskladiščili pri Emoni za prodajo spomladi, ko so cene višje. Najdražja so jabolka jonagold in glosier, najcenejša pa zlati delišes. Sploh velja pravilo, da so rdeča jabolka dražja. Kot zanimivost velja omeniti, da se je ponovno povečalo zanimanje po trdih in po svežem okusu znanih jonatankah. Žal teh nimajo, ker so pred leti zaradi majhnega povpraševanja po tej sorti nasade jablan jonatan posekali.

Boris Hegeduš

V KK Radgoni je pridelek grozdja manjši za 30 odstotkov, manjši je tudi odkup od zasebnikov. Kvaliteta grozdja je dobra.

Manjši pridelek grozdja je kakovosten

V tozdu Gorice Kmetijskega kombinata Radgona, ki ima 320 hektarjev vinogradov od tega 260 v rodnosti je letos pridelek grozdja za okoli 30 odstotkov manjši od pričakovanega oziroma možnega. Pridelek je manjši zaradi posledic lanskoletne toče in letošnje spomladanske pozebe. Slana je najbolj prizadela beli pino (burgundec) katerega so pridelali le 30 odstotkov od možnega pridelka. Za polovico manjši je tudi pridelek šipona. Druge sorte so obrodile boljše, vendar so od načrtovanih 2.200 ton grozdja pridelali le okoli 1.700 ton. Dolež so pobrali že vse rane in srednje pozne sorte. Berejo le še souvignon, z obiranjem renškega rizlinga pa bodo pričeli konec tedna. Če bo vreme lepo bodo nekaj grozdja pustili za pozno trgatve. Kvaliteta je sorazmerno dobra. Manj sladkorja med 14 in 15 KL^o je le v ranih sortah. Srednje pozne sorte so slajše, saj je gradacija med 17 in 18 KL^o, pri tramincah pa celo med 18 in 20 KL^o. Po oceni bodo pozne sorte (šipon) dosegale med 13,5 in 14 KL^o, laški rizling pa čez 15 KL^o.

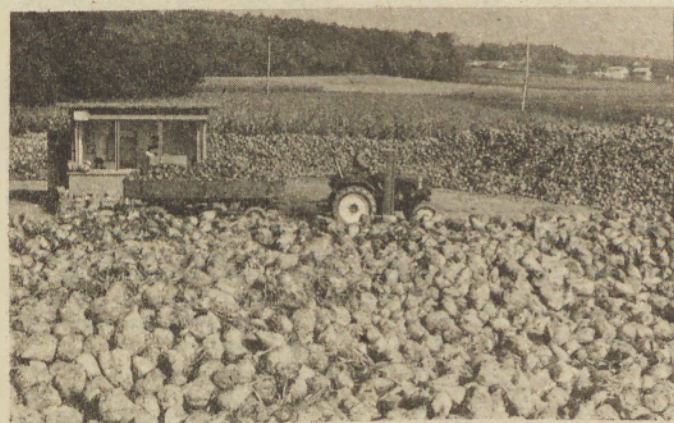
L. Kovač

V KK Radgona letos zaradi manjšega pridelka ne bodo uspeli odkupiti načrtovanih 2.000 ton grozdja od svojih kooperantov. Slabšemu odkupu je kriva tudi nizka akontacijska cena 1.300 dinarjev za sladkorno stopnjo 14 KL^o pri šiponu. Res je, da za vsako stopnjo nad omenjeno doplačajo 42 dinarjev, nad 17 KL^o pa po 140 dinarjev, vendar bo tako sladkega grozdja malo. Stroški pridelave pa so mnogo višji od predvidenih. Tudi v kombinatu, ki nima lastnih obratnih sredstev, je pridelava grozdja draga. Samo v pol leta so za kredite plačali 700, v zadnjih treh mesecih pa celo 800 milijonov dinarjev obresti, zato bo drago tudi vino.

KK Radgona — toz Gorice je na letošnjem vinsemu sejmu prejela veliko medaljo za traminac letnika 1983 in dve srebrni medalji za vzorca srebrne penine.

Boris Hegeduš

Spravilo sladkorne pese brez zastojev

Vreme je letos pridelovalcem sladkorne pese ob spravilu naklonjeno in pobiranje pridelka teče brez večjih zastojev. Družbena kmetijska gospodarstva so s spravilom začela že v začetku meseca, kmetje nekoliko pozneje, če bo vreme še nekaj dni vzdržalo, pa bo sladkorna pesa na pomurskih njivah pobrana. Čeprav je poletna suša zadržala rast sladkorne pese, je po dežju prišlo do ponovne vegetacije in pridelovalci pravijo, da pridelek ne bo občutno nižji kot ob normalnih letinah. Po ocenah, ki so jih napravili v Tovarni sladkorja v Ormožu, bo povprečni pridelek dosegel okrog 40 ton na hektar, mnogi pridelovalci pa ga bodo krepko presegli.

Pomurski pridelovalci so letos sladkorni pesi namenili nekoliko manj površin kot prejšnje leto, zdaj pa se že pripravljajo na setev te poljščine prihodnje leto. Sklepanje pogodb je že steklo, od cene, ki jo bodo dobili za letošnji pridelek, pa je v največji meri odvisno, kakšen bo uspeh setve prihodnjega pomladi.

Tudi predelava sladkorne pese v ormoški tovarni je v polnem teku. Letos bodo v tej tovarni izdelali okrog 35 tisoč ton sladkorja, s predelavo pa bodo končali do konca leta.

L. Kovač

FRANCEKOV
PREMIŠLJANJE

OD KRLEŽE DO ZABAVE IN ŠPORTA

V nedeljo je prišel prvič v Mursko Soboto veliki gledališki in filmski igralec, boem, interpret priljubljene Ines in drugih pesmi — umetnik, ki zna igrati tudi nogomet in odgovoriti na vsako vprašanje. Rade Šerbedžija je profesionalni in človek, s katerim se je užitek pogovarjati, četudi pred tonsko neusposobljenim magnetofonom in takoj po prihodu, ko si v nedeljskem dopoldnevu ni imel časa niti oddahniti, popoldne pa je nastopil v dobredelni nogometni tekmi, v kateri je z veterani Mure igral za Vlada Horvata in zvečer navdušil s svojo interpretacijo še vedno aktualnega Krleževega obračuna z nami. Monodrami je dodal svojost; pesmi ni pel, ampak doživeto recitiral in vzpostavil tak stik z obiskovalci kavarne v hotelu Diana, da si lahko le želimo, da bi še kdaj prišel med nas.

Kaj pomeni vaš prihod v Mursko Soboto: prijateljsko gesto, spoznanje, da je treba kdaj tudi na periferijo, ali sprotni postanek na poti v Ljubljano, kjer so jutri za vaš nastop razprodane vse vstopnice?

»Vse skupaj. Vidite: to je prijateljska gesta, ker sem predvsem povabljen, da sodelujem na dobredelni nogometni tekmi za nekdanjega nogometaša Mure Vla-

sem lahko zdaj tukaj, pravzaprav sem nastop v Cankarjevem domu prestavil za en dan. Neverjetno je, da utelešujete šport in kulturo, večina kulturnikov je takih, da žoge ne zna niti brniti, kaj šele igrati zares. Kako vam to uspeva?

»Mislim, da je šport za vsakega človeka pomembna disciplina. Gojim ga že od svoje mladosti, na kratko sem prenehal le

ski Soboti. Če vam jo na kratko predstavim, je panonsko mesto kot Subotica, ki je tudi eden od vaših naslovov, kjer vas je mogoče najti v zadnjem času?

»Da. Že tri leta delam v Subotici in mnogi celo mislijo, da živim v njej. Vendar to ni točno. Še vedno živim v Zagrebu, kot sem to prej, samo češče odhajam v Subotico igrati in se potem spet vračam v Zagreb. Potovanja so grozna. Saj se mi zdi Subotica kot slepič Jugoslavije, ker je tako težko priti do nje.

Tako kot v Subotici pa sta z Rističem tudi v Zagrebu načrtovale ustanovitve skupine gledališkega podmladka. Kako daleč je z Akterjem oziroma KPGT-jem kazalištem, pozoriščem, gledališčem, teatrom?

»Če sem iskren, ni važno, kako se bo to imenovalo — morda tudi Teater Miroslava Krleže. Pomembno in gotovo je to, da bova Ljubiša Ristič in jaz poskušala v Zagrebu že letos najti prostor za igranje mladih igralcev.

»Guliver naj bi bilo ime šotora Yu-festa, Guliverja pa imamo v obliki prve samostojne trajne skupnosti kulturnih delavcev tudi v Murski Soboti. Zanimivo naključje, ne?

»Prav zares!

Morda malo več o tem, kako vam že več kot dvajset let uspeva biti na vrhu jugoslovanske scene. Je to na rovaš zasebnega življenja, ker je običajno usklajitev s poklicnim, za katerega je treba človeka, težka? Kakšen je davek, cena?

»Pri nas se na vrhu ne ohranjajo le politiki. V igri in umetnosti človeka nasploh, ki pošteno opravlja svoje delo, so možnosti, da se ohrani in deluje s svojo kontinuiteto. To je seveda odvisno od človeka. Ker pa smo mi majhna dežela, je pomembno enkrat uspeti, da vas ne pozabijo.

Vi ste uspeli dobiti že dve zlati areni (za film Bravo maestro in Večerni zvonovi), obenem imate poleg številnih domačih tudi nekaj

tujih priznanj: avstralsko sammy, ameriško nagrado OBY za vlogo v filmu Osvoboditev Skopja. Kaj vam pomenijo nagrade od dejstva, da ste eno na Silbi podarili prijatelju, ki je ujel veliko ribo?

Smeš in potem: Miroslav Krleža mi je nekoč dejal zelo primerno misel o nagradah. Rekel je: Nagrado poskušaj pozabiti, kolikor prej jo moreš! Vsako nagrado! In to je res tako. Čeprav morda zveni smešno, moram reči, da za večino nagrad, ki sem jih dobil, in dobil sem jih mnogo, ne vem, kje so. Morda so v predalih kakšne omare. S tem ne želim reči, da mi ni prijetno oziroma pri srcu, ko jo dobim. Seveda mi je, vendar, menim, da je vse relativno. Da bi tudi nagrado lahko prejel kdo drug, da bi jo lahko dobil ob kakšni drugi priložnosti. Tako sem prepričan, da bi zlato areno moral dobiti za vlogo v filmu Rdeče klasje, ki sem ga posnel v vaši bližini. Pa je nisem, ker sem bil »premlad«, mlad igralec. Potem pa sem jo dobil, ko je neki drug mladi igralec imel celostnejšo vlogo od mene. Tako je to pri nas in zato je potrebno na vsako nagrado gledati kot na nekaj, kar je vzporedno z delom, jo pa dobiš ali ne.

Osnova umetnika mora biti interakcija s publiko, njegov odnos do dela, saj samo on ve, koliko je uspel in koliko ni uspel obvladati svoje vloge, in to je edini izziv in skrivnost, ki človeka ohranja. Da bi vse to lahko preživel, je potrebno tudi ukvarjanje s športom, ker šport znoji. Ukvarjati se s športom ali seksom ali čimer koli dobrim, je moj edini recept za preživetje v teh mojih časih!

Se znajete tudi pri interpretacijah monodram? Nocoj vas bomo slišali v Krleževem obračunu z nami, omenili ste ga že prej, vam je posebno drag?

»Je. Moram reči, da mi je posebno drag, čeprav sem imel tudi nekaj osebnih stikov, mi je blizu kot filozof, pisec in seveda človek.

Rade Šerbedžija pri interpretaciji priljubljene pesmi Nedaj se Ines v kavarni hotela Diana v Murski Soboti.

Nocoj bom govoril svojo igrarijo z Miroslavom Krležem, ki sem jo začel upodabljati v sedemdesetih letih, za katero avtor ni niti vedel, da jo pripravljam. Naredil sem jo z angažmanom in skušal s to monodramo odgovoriti na nekatera vprašanja na način, kot jo je Krleža napisal. Poskušal sem izpostaviti aktualnost nekaterih misli, idej in resnic. (In to mu je tudi uspelo, kar lahko zadržimo po nastopu v kavarni hotela Diana in aplavzu, ki ga je Rade Šerbedžija požel za ta trenutek posebej aktualna vprašanja naše dežele. Op. p.)

Dolgo sem nastopal z njo, potem pa sem spoznal, da se igra angažirano ne spleta, saj je vsak nastop na sceni kompromis. Biti do konca angažiran, bi v naših razmerah pomenilo, prenehati se ukvarjati z umetnostjo. Takoj, ko pristanes na to, da se tudi v teh težkih časih ukvarjaš z igro, pa je ta kompromis. Zato sem svojo predstavo obrnil, in tako moj pianist (profesor Milan Barač) in jaz nastopava s Krležo v našem vsakdanjiku, v katerem intelektualci pojejo šansone, kjer publika vzorno sedi in se zabava in rada posluša poezijo in mi jim jo dajemo.

Omenili ste sedanjí težki trenutek, ali v njem sploh kaj načrtujete? Verjetno je zdaj težko karkoli načrtovati?

»Takole bi vam povedal: Zelo žalostno je opazovati vse to, kar se dogaja. Ljudje pozabljajo na ceno, pri svojem ukvarjanju s drobnimi politikantskimi problemi in izražanjem strasti, da to ni problem Jugoslavije, ta čas v katerem živimo. Da je to problem sveta, v katerem živimo, in le redke so dežele, kjer ni ekonomskih problemov, da naša država ni nekaj posebnega. V tem smislu smo bili leta in leta navajeni na liberalen odnos do stvari in življenja, uživaje neverjetno svobodo, ki nam jo je dala vsa generacija Josipa Broza in vseh, ki so častno napravili svojo revolucijo. Tako, da smo mi nekega dne, po vseh napakah, prišli tako daleč, da se moramo spopadati z velikimi problemi. Ponavljam pa: čeprav so to subjektivne težave zaradi mnogih v politiki in ekonomiji narejenih napak Jugoslavije, je to posledica strahotnega zatona neke evropske civilizacije, kulturne življenja, tudi v svetovnih razsežnostih.

Morda se ravno zaradi tega z vsemi štirimi upiramo, da je ne bi izgubili povsem?

»To je naravno, vendar se ne bojim, da bi jo lahko izgubili povsem. Vseeno je pri nas nekoliko drugače kot v vzhodnih, blokovskih deželah. Vseeno smo predolgo živeli svobodni in liberalni, da bi nas lahko kar preko no-

či zaprli v nekaj tvor. Tudi če pride do izjemnih razmer ali česar koli, še vedno upam, da bo naša vojska liberalnejša od drugih vojsk.

Upajva. Omenili ste Rdeče klasje. V pokrajini ob Muri, v kateri ste, je Živojnih Pavlovič znan po Letu mrtve ptice. Vi naj bi spet snemali z njim, zdaj na jesen. Ali že snemate?

»Morali bi, vendar je kljub odličnemu scenariju o dogodkih, o podobnem času kot v filmu Rdeče klasje, zmanjkalo sredstev in je projekt odložen.

Ker pa ste že omenili Živojina Pavloviča in Mursko Soboto — iz nje je tudi moj prijatelj in boter Branko Šomen, sicer redni sodelavec Živojina Pavloviča v mnogih filmih.

Vi ste se v tem letu preskusili tudi v tujini, vendar na premieri filma Dušana Makajeva, v katerem ste igrali, niste bili. Zakaj?

»Res sem igral eno glavnih vlog in dobro je izpadla, vendar se nisem najbolje razumel s producenti, predvsem z znanim Canonom in drugimi čudnimi ljudmi, ki so maščevalni. Tako me niso povabili na premiero.

Film vam je, kljub uspehom na odrskih deskah, očitno nekako bliže, čeprav je vmes kamera?

»Igralcu je res lažje igrati v teatru, toda film je neka vražja umetnost. Kot življenje, ki gre dalje, kot se menjajo sistemi, običaji, tehnika napreduje in vse drugo. Tako tudi film neizprosno postaja umetnost konca našega stoletja. V tem je usoden, vabljiv, priteguje. Zelo redko je v naših razmerah najti pravo vlogo in le to je razlog, da nas igralce gledališče bolj veže kot film. Sicer pa je po svojem izzivu, interesantnosti film bolj provokativen za igralca v sodobnem življenju.

Vam morda prav zaradi tega ni žal, da ste odbili naslovno vlogo v Glembojih, za katero je Mustafa Nadarevič letos dobil zlato areno, vi pa ste lovili ribe v svoji oazi — na otoku Silbi?

»Iskreno rečeno, želel sem igrati Leona Glemboja, tudi na filmu, ker sem ga že igral v teatru in rad imam to vlogo. Toda, čeprav odlično sodelujem z režiserjem in nekdanjim igralcem Tončijem Vrdoljakom, se nisem mogel strinjati s scenarijem. Ker Leon Glembojev po moje ni psihopat.

Je ključ v tem, da je Mustafa Nadarevič, ki je lani odlično odigral pispopata v filmu že videno, dobil zanj zlato areno šele letos?

»To samo potrjuje, kako se to pri nas dela. Pri nas je pomanjkanje morale v vseh porah družbenega dogajanja.

BRIGITA BAVČAR
Foto: NATAŠA JUHNOV

Rade Šerbedžija v svojem Krleževem obračunu z nami.

da Horvata. To je prvi razlog, drugi pa ta, da če sem že tu in prvič sem v Murski Soboti, bi bilo dobro, da pripravim tudi kulturni večer, na katerem se predstavim kot igralec. Ker je dan dolg štiriindvajset ur, ga je treba izkoristiti in v njem lahko razdelim sebe zasebno in službeno. Ljubljano pa sem tako načrtoval, da

med svojim študijem na Akademiji. Ko je človek mlad, je bolj agresiven in se mu zdi pomembnejše, kako bo z njegovo osnovno preokupacijo, ko je to minilo, sem se zopet vrnil k športu. Leta in leta že igram nogomet. Včasih celo bežim s snemanj, da bi se lahko udeležil kakšne tekme.

Omenili ste, da ste prvič v Mur-

prejeli smo

— Borci smo spričo stanja in pojavov mednacionalne nestrpnosti, sejanja mržnje in sovraštva, ki ga v zadnjem času podžigajo še mitingi takozvane solidarnosti ter čedalje večje neenotnosti mišljenj in ravnanj v jugoslovanskem prostoru, močno zaskrbljeni, saj hočejo posamezni nacionalistični eksponenti pred našimi očmi zrušiti stavbo in temelje AVNOJ-ske Jugoslavije in vsiliti »enotno« Jugoslavijo z nadvlado enega naroda, kar močno spominja na poskus restavracije predvojne Jugoslavije.

Najodločneje obsojamo »Miloševićovo nacionalno politiko« srbskega nad drugimi narodi v Jugoslaviji, saj je ta politika narode Jugoslavije s svojimi zadnjimi dogodki že spnجلala na prag državljanske vojne.

Vse legitimne organe in institucije v federaciji, posameznih republikah in avtonomnih pokrajinah podpiramo v njihovih prizadevanjih, da v okviru veljavnih ustavnih in zakonskih določil zagotavljajo red in mir, varnost družbenega in osebnega premoženja ter ustavni položaj in vlogo posamezne republike in pokrajine. Odločno nasprotujemo temu, da bi ulica in brezimna množica pridobila absolutno pravico do odstavitve vodstev oblastnih organov in organov družbeno političnih organizacij oziroma neargumentirano izsilila njihove odstopa. Do tega imajo vso legitimno in nedotakljivo pravico le tiste sredine, ki so delegate v posamezne organe in organizacije izvolile in ki morajo terjati tudi njihovo odgovornost za opravljeno delo. Pri tem pa so posamezne sredine dolžne z vso potrebno pozornostjo prisluhniti in oceniti ter osvojiti kritične pripombe delovnih ljudi in občanov na delo izvrševalcev javnih funkcij v posameznih organih in organizacijah.

— Borci smo v občinskem in regijskem okviru in preko naših delegatov tudi v republiški organizaciji ZZB NOV že nekaj časa sem opozarjali vodstva DPO v občini in republikah na pojav različnih družbenih gibanj, ki pa niso vselej imela resničeljubnih namenov pri razvoju demokracije naše družbe, temveč so doslej in danes v teh težavnih

UGOTOVITVE IN STALIŠČA

MEDOBČINSKEGA SVETA ZDRUŽENJA ZB NOV ZA POMURJE V LJUTOMERU V ZVEZI Z NAJNOVEJŠIMI DRUŽBENO EKONOMSKIMI IN POLITIČNIMI RAZMERMAMI IN DOGAJANJI V SR SLOVENIJI IN SFRJ JUGOSLAVIJI

trenutkih še z večjo agresivnostjo terjati oblast za sebe; se opredeljujejo za večstrankarski sistem, kot edino zveličavno rešitev iz sedanjega krznega družbeno ekonomskega in političnega položaja in tako skušajo eliminirati komunizem kot ideologijo in spremeniti sedaj uveljavljeni socialistični družbeni sistem.

Moramo podčrtati, da smo razočarani spričo dejstva, ker se vodstva DPO zlasti na republiškem nivoju niso v dovoljni meri zavedala resnosti naših opozoril in so s preveliko mero strpnosti in tolerance dopuščala razraščanje takšnih pojavov in dejanj, s katerimi posamezniki in skupine želijo razvrednotiti zlasti pridobitve naše narodno osvobodilne borbe in ljudske revolucije, katere najpomembnejši rezultat je prav AVNOJ-ska Jugoslavija in Slovenijo spreti z vsemi, ki so združeni v jugoslovanski federaciji ter tako pripraviti pogoje za že napovedano odcepitev in uvedbo družbenega sistema po njihovem receptu.

Preseneča nas takšna svoboda tiska (pri tem imamo v mislih predvsem časopis MLADINA), ki na vulgaren in skrajno žaljiv način brez najmanjše prisotnosti kulturnega dialoga vzbuja nezaupanje delovnih ljudi in občanov v svoje legitimne predstavnike; potencira mednacionalno mržnjo v jugoslovanski skupnosti in na nedopusten ter za slovenski kulturni nivo skrajno ponižujoč način napada JLA ter s tem onemogoča vsem legitimnim organom in organizacijam, da bi lahko s konstruktivno kritiko opozarjale na eventualne napake in deformacije tudi na tem, za našo družbo tako pomembnem področju ter si na ta način zagotovili potrebni družbeni nadzor nad svojo oboroženo silo.

— Ko ob sedanjih težavah v Sloveniji in Jugoslaviji, ko gre za uresničenje ali propad treh reform, dajemo vso moralno in politično podporo sprejetim stališčem predsedstva CK ZKJ in začetni politiki ZK in SZDL v Sloveniji ter programu ekonomske stabilizacije, sprejetih v republiški in zvezni skupščini, pa iz zgoraj navedenih razlogov opozarjamo republiška vodstva, ki jih sestavljajo delegati iz naših sredin, da samokritično ugotovijo in ocenijo svoja dosedanja ravnanja in jih v prihodnje usmerjajo tako, da bo v maksimalni meri zagotovljeno uresničenje sprejetih programov in nalog zlasti na družbeno ekonomskem področju.

Delegati in druge izvrševalce javnih funkcij je treba nenehno opozarjati na njihovo dolžnost o povratnem informiranju svoje volilne baze o usodi njihovih predlogov in o sprejetih odločitvah v organih, v katerih opravljajo svojo funkcijo ter o uresničevanju teh odločitev v konkretni praksi. Le na ta način lahko zmajšamo nevarnost, da bi izvrševalce javnih funkcij množica iz ulice klicala na odgovornost.

Vsi samoupravni organi in organi družbeno političnih organizacij so dolžni pregledati in oceniti delo posameznega svojega člana in na mesto nedelavnih oziroma tistih, ki nimajo volje uresničevati sprejetih odločitev, izvoliti v posamezne organe delavoljne in do upravičenih zahtev delovnih ljudi in občanov odprte posameznike, ki pa morajo imeti tudi dovoljno mero strokovnosti za razreševanje problematike na področju opravljanja družbene funkcije.

Vse zgoraj navedeno velja tudi za organe in organizacije v občini, pa tudi za našo borčev-

sko organizacijo, ki se sicer številno več ne pojavlja v posameznih organih in organizacijah na nivoju občine in republike, toda je še zmeraj zelo aktivna v delegatskem življenju baze in v družbenih aktivnostih posamezne krajevne skupnosti.

— Za izboljšanje materialnih razmer delovnih ljudi in občanov je po mnenju naše organizacije med drugimi ukrepi nujno energično pričeti z odpravljanjem neupravičenih socialnih razlik v občini in širše. Prav dejstvo, da so si posamezniki pridobili precejšnje premoženje brez vloženega osebnega dela in z prisvajanjem presežne vrednosti dela drugih, povzroča nešteta nedogodovanja in nerazpoloženja, ki zelo negativno vplivajo na stabilnost politične situacije.

— V organizaciji ZK in drugih družbeno političnih organizacijah moramo napovedati odločen boj tistim, ki danes težavno ekonomsko situacijo izkoriščajo za svoje ozke politikantske cilje in za prenašanje ter stopnjevanje svojega osebnega nasprotovanja veljavnemu socialističnemu družbenemu sistemu na druge ljudi v sredinah, kjer delajo ali živijo.

— In končno smo borci mnenja, da v Sloveniji po ustanovitvi posebnega sveta za varstvo človekovih pravic in svobod pri RK SZDL, ki mora uživati nedeljeno podporo najširšega kroga delovnih ljudi in občanov in njihovih institucij, ni več nobene potrebe po posebnem odboru, ki bi deloval izven legitimno opredeljenih organov in organizacij. Zadnja znamenja dejavnosti kažejo na to, da se na področju delovanja takozvanega Bavčarjevega odbora za človekove pravice želi ustvariti večstrankarski sistem, ki spričo čedalje močnejšega uveljavljanja pluralizma interesov v obstoječi politični organizaciji delovnih ljudi in občanov ni niti potreben, niti racionalen in ga zaradi izkušenj iz preteklosti večina slovenskih delovnih ljudi in občanov zavrača. V Ljutomeru, 12. oktober 1988

Medobčinski svet ZZB NOV za Pomurje
Ljutomer

P. s. Tekst ni lektoriran

JOŽEF KOŠIČ

(1788—1867)

Velikih in zaslužnih ljudi smo spominjali, če ne drugače, vsaj ob obletnicah njihovega rojstva ali smrti. Tedaj skušamo prikazati njihovo veličino in pomen, ko to storimo, pa se spet za nekaj časa posloavimo. V naši človeški naravi je pač tako.

Letos 9. oktobra je minilo dvesto let (1788) od rojstva Jožefa Košiča, veljavnega prekmurskega književnega ustvarjalca, ki je začel stopati v nekatera druga še nenačeta področja. Rojen v Bogojnici je nato končal nižjo gimnazijo v Koszegu, višjo, licej in bogoslovje pa v Sombotelu in bil leta 1811 tudi posvečen v duhovnika. Kot kaplan je služboval med ostalimi v Belincih, nato postal (leta 1816) župnik na novo ustanovljeni župniji na Dolnjem Seniku, leta 1829 pa odšel na Gornji Senik v Porabje, kjer je bil vse do smrti 26. decembra 1867. Na tamkajšnjem pokopališču je tudi pokopan.

Košiča sta zelo zanimala zgodovina in narodopisje. Posebno pozornost je posvetil Slovanom in Prekmurcem. Nekaj časa je bil celo prepričan, in tudi dokazoval, da so Prekmurci Vandali (kot je bila na Ogrskem ustaljena tudi splošna raba izraza Vandalus), vendar mu je leta 1828 prof. Lajos Bitnitz dokazal, da to ne drži (v spisu V naši domovini ni Vandalov). Košič je svoje prepričanje o tem spremenil šele leta 1833.

Košiča sta zanimala v sklopu zgodovine kultura in življenje Prekmurcev in tako je nastal v madžarsčini napisan spis O Totih na Madžarskem (Kedveskedo, Dunaj 1824), kar je zaradi ideje vzel za svoje slovaški etnolog Jan Caplovic in objavil celo pod svojim imenom (v Tudomanyos Gyujtemeny, 1828), nato pa še v nemškem prevodu Croaten und Wenden in Ungern (1829). V slovenščini imamo dva prevoda; prvega je oskrbel učiteljica Marija Horvat (v tipkopisu), drugega pa prof. Stefan Smej (objavil s komentarjem v Vestniku, 1986). Spis je zanimiv zaradi imen prebivalcev, krajev, opisa zunanjosti ljudi, noše, vere, slovstva, zdravstva in še veliko drugega. Zaradi tako vsestranskega opisovanja ima madžarsko narodopisje ta spis kot najboljšega za tisto obdobje, medtem ko se lahko Slovenci po ugotovitvah etnologa V. Novaka ponasamo s Košičem »kot prvim smotrnim opisovalcem ljudskega življenja v neki pokrajini«.

Po zgledu Slomškove knjige Blaže ino Nežica v nedeljski šoli je Košič pripravil in izdal Zobrisani Sloveni i Slovenka med Murov i Rábov. Natisnjena naj bi bila v obdobju 1845—1848, v obsegu 143 strani. Nekatera poglavja je sicer posnel po Slomški (kot Šolske navade vroga školnika, Šolska poskušša, poglavje o lepem vedenju ipd.), a je v vse vnesel omembe, reke in nasvete iz domačih razmer, vse z željo, naj so rojaki »zobrisani« (olikani in omikani). Zanimivo je tudi njegovo poglavje o Martinu Lutru in luteranstvu pri nas, s katerim poziva k stopenosti in upa na ponovno združenje obeh veroizpovedi. Kot razsvetljenec je zapisal in poučil rojake o praznovanju. V knjigi je še 20 strani raznih pesmi.

Zgodbe vogrskoga kralstva (1848) kažejo njegovo zanimanje za zgodovino. Pri tem delu se je močno naslonil na Antona Kremlja in njegove Dogodivščine Stajarske zemle.

Zelo pomemben in zanimiv spis o domači preteklosti so Starine železnih ino salajskih Slovencev, ki pa so ostale v rokopisu in jih je objavil leta 1914 v Časopisu za zgodovino in narodopisje dr. Josip Gruden. Ta spis je služil dr. F. Ivanovcu za pisanje člankov, medtem ko je dr. Josip Gruden gradivo uporabil v svoji zgodovini slovenskega naroda (poglavje Ogrski Slovenci, str. 544—560, in Verska zmeda med ogrskimi Slovenci, str. 698—706), nato pa še dr. Fran Kovačič in še kdo.

V prizadevanjih za omiko rojakov in lažje znanje jezika takrat večinskega naroda (Madžarov) je Košič prevedel slovnico Imreja Szalajya Kratki návuk vogrskoga jezika za začetnike (Gruden, 1833). V predgovoru omenjene knjige je dokazoval potrebo in koristi učenja madžarsčine in celo predlagal zamenjavo slovenskih in madžarskih otrok za leto dni. Seveda pri tem ni mislil na potujčevanje, v dobrem prepričanju, da »Slovenci slovenski tak ne pozabijo«. Prav s tem pa je zbudil pri nekaterih odpor, med drugim pri Stanku Vrazu, ki je, ko je predgovor prebral, napisal jezen sonet.

Poleg že omenjene jezikovne, enografske in zgodovinske dejavnosti je Košič priredil tudi nabožne knjige, čeprav njegovega izvirnega deleža ne moremo še povsem opredeliti. Prvo delo s tega področja je Krizna pot (1843), ki je doživela več ponatisov, vsaj štiri. Po vsej verjetnosti je njegova še Sveta križna pot ali brdsko terpejnje ino smert... (1850) in vsaj 5 ponatisov, ki je bila dodana Košičevemu prevodu in priredbi molitvenika Aloisa Schiötra Jezus moje poželejnje, ki pa je doživel vsaj 15 ponatisov.

Na koncu pa moramo omeniti še Košiča kot pesnika. Da je bil tudi pesnik, zgovorno pričča pismo F. Žbula, ki ga je pisal Borovnjaku. Ohranjena je celo zanimiva pesem Slovenska Pesem na den odpiranja prvoga Vogrskega Gledališča v Pestu 21. Mešnjaka 1837, ki ima 11 asemvrstičnih kitic. Med njimi je morda zanimiva tale:

Pohajaj Theater divjak,
mogao boš se vkrotiti:
V njem čigli si veliki bedak
moreš se kaj navčiti.
Koga cira v srce žalost
eti se pa razvedri
Gledališna igra radost
v starom tedi pobudi.

Z hesedami dobrega poznavalca in raziskovalca Košiča dr. Vilka Novaka lahko sklenemo: »Jožef Košič je prvi med prekmurskimi pisatelji imel tudi znanstvene ambicije. Bil je prvi med njimi, ki ni le skrbel za množenje dotedanjega nabožnega repertorija, marveč je s svojimi spisi tudi prikazoval značaj in življenje svojega ljudstva, kakor tudi poučeval v omiki... napisal prvo tako delo o neki slovenski pokrajini, katero bo imelo trajno vrednost... pisal prva posvetna dela vzgojno poučnega in zgodovinskega značaja... S svojim poznavanjem in uporabljanjem slovenskih pisateljev z one strani Mure pa je njegovo delo v 19. stoletju tudi pomembna vez prekmurskih Slovencev z njihovim narodnim jedrom.«

FRANC KUZMIČ

NOVO PRIZNANJE V STARIH OBLAČILIH IN OBETI OB JUBILEJU

Medalj smo bili med olimpiado v Seulu vajeni, vendar ta (ki je tudi iz tistega obdobja) ni za prizadevanja na športnem, ampak na kulturnem področju. Priplešali so si jo folkloristi iz Križevca pri Ljutomeru in pogovarjali smo se z njihovim strokovnim vodjo Stojanom Weixlom, ki je tudi godbenik, predvsem pa je zaradi dolgoletnega dela zaslužen za današnje uspehe folkloristov.

Najprej čestitke ob pogledu na lično medaljo, obenem pa vprašanje, kako ste si jo priplešali in kje?

»Odzvali smo se vabilu na tekmovanje alpskih držav v Torontu v severni Italiji. Tam so bile folklorne skupine iz Francije, Švice, Nemčije, Italije in dve skupini iz Jugoslavije. Poljčane so si priličile zlato, mi (nekolikaj slabše odeti) pa srebrno medaljo.«

To je velik uspeh vaše skupine. Kako dolgo že pleše križevska folklorna skupina pod vašim strokovnim vodstvom?

»Pod mojim vodstvom pleše že od 1962. leta. Pravzaprav vodim tri šolske skupine, in to skupino kulturno-prosvetnega društva, ki je tekmovala v Italiji. V Torontu je nastopilo devet parov, torej osemnajst plesalcev.«

Na šoli ste pedagog in poučujete glasbo, ker je nastop folklorne skupine zelo povezan z glasbeno spremljavo, je to, da ste tudi godbeniki, gotovo prednost?

»Ja, glasbena spremljava; klarinet, bariton in harmonika (slednjo igrsam sam) je gotovo prednost. V skupini pa imamo tudi ljudske pevke; kadar smo vsi, plesalci, godci in pevke, nas je kar trideset. Zdaj smo nekoliko

POGOVOR S STOJANOM WEIXLOM

razredčeni, ker so šli fantje k vojakom.«

Kako pa je s podmladkom?

»Podmladek je od petega, šestega in sedmega razreda za belokranjsko folkloro, v sedmem in osmem razredu pa plešemo tudi gorenjske plese. Tako ni bojazni, da bi se izneverili tradiciji.«

Kje doma pa ste že gostovali in koliko let že nastopate?

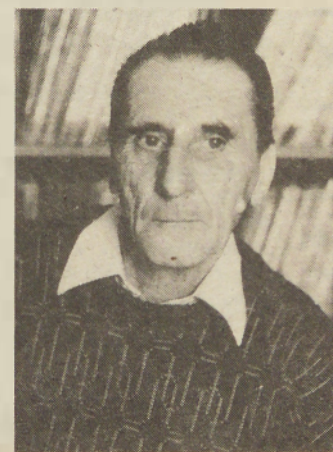
»Začelo se je 1980. leta, ko smo se udeležili državnega srečanja folklornih skupin Jugoslavije na Ohridu, bili pa smo tudi v

Nastop na ohridskem odru je pomenil začetek uspešne poti prleške folklorne skupine iz Križevca pri Ljutomeru.

Takšne so Goranove slike

V likovnem razstavišču Ljubljanske—Temeljne pomurske banke v Murški Soboti je od ponedeljka na ogled razstava slik Gorana Horvata. Jakičev sin s svojimi deli potrjuje, da jabolko ne pade daleč od drevesa. Diplomirani inženir strojništva, sicer pa samostojni kulturni delavec, ki živi v Rečici ob Savinji, upodablja grozljive like. »Avtorjevo vsebinsko sporočilnost — preko njegove vizije privida kot oblike dojemanja stvarnosti — lahko smatramo kot pobudo za angažirano borbo proti človeškemu zlu, hinarščini, političnemu barantanju in spletkarjenju, absurdu vojne, nevarnosti ekološke katastrofe... Zato tudi pesmistično-simboličen, hladen kolorit s prevladujočimi črno-sivo-peščeni barvnimi tonacijami,« je med drugim na plakatu z vabilom na razstavo zapisal vodja soboške Galerije, Franc Obal. Pripišimo še, da bodo Goranove slike na ogled do konca novembra: bb

Vinkovcih. Med univerziado smo nastopili v Zagrebu, v dvorani Vatroslav Lisinski, povabili pa so nas tudi v sosednjo občino. Z Gornjo Radgono, kjer je tajnik Zveze kulturnih organizacij Roman Sluga, zelo dobro sodelujemo. Bili smo v Črešnjevcih, na tujem pa na Dunaju, v Stradenu, Halbersteinu, pa tudi na sosednjem Hrvaškem. Tam ni folklorne skupine, ki bi lahko zaplesala prleške plese in vedno smo dobrodošli. Smo pa tudi redni gostje hotela Radin v Radencih, kjer imamo tri letne nastope in še številne na domačem terenu, posebej kadar nas za popestritev prirediteljev potrebuje turistično društvo.«

V vsa ta gostovanja, nastope in tekmovalca, predvsem pa uspehe na njih, je bilo potrebno vložiti veliko dela. Koliko je od tega vašega?

»Moja žena in jaz sva vsa leta zbirala material po Prekiciji in zbrala sva ga veliko, pri starejših ljudeh, ki še živijo, tako da imava precej gradiva in bo nekoč opisano.«

Torej ne gre le za folklorno, ampak tudi vašo družinsko tradicijo?

»Ja, pravzaprav učim folkloro že od 1952. leta, šestindeset let pa je dolga doba. Zdaj pa se bliža upokojevek in počasi bo treba končati.«

To že, ampak gotovo boste še prej proslavili jubileje?

»Letos praznujemo 40-letnico delovanja folklorne skupine v Križevcih pri Ljutomeru, pri kulturno-prosvetnem društvu, in 26-letnico šolskih folklornih skupin. Tako da je prva skupina začela plesati 1968. leta in od takrat neprenehoma delovala, jaz pa jo vodim zadnjih osem let.«

Ce že niso imeli dovolj posluha v občini doslej, ga bodo morda imeli več zdaj in vam pomagali do novih oblačil, kajti slišalo se je, da bi se v Italiji še bolje odrezali, če ne bi poleg nastopa ocenjevali tudi oblek in vaše so ne le izrabljene, ampak so bile po več nastopih tudi preznojene, oprati pa jih na tujem niste mogli. Upate, da vas bodo na novo odeli?

»Ja, obleke so res že izrabljene, ker smo vsa leta v enih in istih, nastopov smo imeli v njih veliko in bil bi čas, da jih zamenjamo. Potem bi doma in na tujem bolj reprezentančno predstavili našo folkloro ne le s plesom, ampak tudi s primernimi oblačili.«

Brigita Bavčar

kulturni koledar

PETEK, 21. OKTOBRA

MURSKA SOBOTA — V Pokrajinskem muzeju Kulturnega centra Miško Kranjec bo ob 18. uri otvoritev razstave fotografij Mirka Anželja z naslovom Prekmurje. Ob tej priložnosti bo projekcija diapozitivov, nastopil pa bo oktet Avtoradgone.

LIUTOMER — Ob 18. uri bo v galeriji Ante Trstenjak otvoritev razstave akvarelov in plastik slikarja Gabriela Kolbica s kulturnim programom. Razstava bo na ogled do 15. novembra.

SOBOTA, 22. OKTOBRA

GORNJI LAKOŠ — Ob 18. uri bo v prireditveni dvorani tekmovanje ritmičnih skupin iz Lendave, Črensovec, Dobrovnika, Radmožanec, Gorice pri Lendavi, Kapce, Gaberja, Petišovec in domačinov. Ritmiko 88 organizirajo mladi v sodelovanju z lendaško Zvezo kulturnih organizacij.

MORAVSKE TOPLICE — Ob 19. uri bo v moravski cerkvi koncert orkestra pozavn iz Licha v Zvezni republiki Nemčiji.

TOREK, 25. OKTOBRA

GORNJA RADGONA — V domu kulture bo ob 19. uri nastopilo Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice z grotesknim komedijo Ljudozerc Gregorja Strnišca in v režiji Mileta Koruna. Predstava sodi v okvir Borštnikovega srečanja v Mariboru, sodelovala pa je tudi na letošnjem Sterijevem pozorju v Novem Sadu, kjer je prejela več nagrad, med drugim tudi priznanja Združenja likovnih umetnikov Vojvodine.

razstave

MURSKA SOBOTA — V galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec so razstavljena dela akademskega kiparja Ratka Peiriča iz Zagreba.

GORNJA RADGONA — V avli doma kulture razstavljajo likovni ustvarjalci gornjeradgonske občine.

LENDAVA — V galeriji Lendava so še vedno razstavljena dela 23 likovnih umetnikov iz Železne županije na Madžarskem.

kino

V kinu Svoboda Gornja Radgona bo v petek, 21. oktobra, in v soboto, 22. oktobra, projekcija filma Berlinska afera. Italijansko-nemsko erotično dramo bodo, le starejši od 14 let, lahko videli tudi v Vidmu ob Ščavnici, v Radencih pa so jo že.

V kinu Park v Murški Soboti bo v torek, 25. oktobra, ob 17. in 19. uri na sporedu film Nebo nad Berlinom (francosko-nemška drama v dolbi stereo tehniki).

DOŽIVETI KONCERTI GLASBENE MLADINE

V teh jesenskih dneh so se v Murški Soboti in nekaterih osnovnih šolah soboške občine zvrščali koncerti, ki jih je organizirala Glasbena mladina Murska Sobotna. Tako je nadaljevala s tradicijo, ki opravičuje njen obstoj in zapolnjuje tovrstno prireditveno dejavnost. S skromnimi sredstvi so organizatorji med glasbeni zanesenjaki dokazali, da se da veliko narediti, obenem pa navdušiti (žal sicer redke, pa vztrajne obiskovalce) za prireditve.

Prva je bila v klubu mladih, kjer je pod oboki soboškega gradu nastopil Martin Lumbur in navdušil z indijsko glasbo, ki jo je izbral iz dveh indijskih glasbil: sitara in tabele, svoj nastop pa podkrepil še s prikazom dokumentarnih diapozitivov nam daljne dežele s svojimi običaji in vzhodno tradicijo. Nekoliko bolj šibak je bil glasbenik iz Ljubljane na kitari v tistem delu, ko je poskušal biti povsem avtorski in improvizirati.

Drugi omembe vreden glasbeni dogodek je bil koncert v baročni dvorani pokrajinskega muzeja, kjer je z akustično kitaro nastopil Zarko Ignjatović in požel iskren aplavz redkih obiskovalcev. Bilo bi jih več, če bi pravočasno zvedeli za nastop v kulturnem okolju, ki se odpira, in tako je bil v baročni dvorani soboškega gradu tudi sinočnji nastop kvarteta violončel Matije Lorenca. Tudi ta tretji koncert v organizaciji Glasbene mladine Murska Sobotna je potrdil sivozvočje glasbil in akustične dvorane pokrajinskega muzeja, v kateri so muzicirali gostje iz Ljubljane.

bb

ZBORNIK O POMURSKIH PREVAJALCIH

Lansko jesen je bilo v Moravskih Toplicah srečanje slovenskih književnih prevajalcev in ob letošnjem ponovnem srečanju (tokrat na Gorenjskem) je izšel zbornik z referati in drugim gradivom z naslovom PREVAJALCI POMURJA IN PORABJA, VUK KARADŽIĆ IN PREVAJANJE, KRITIKA PREVAJANJA. Zbornik je izdalo (13. po vrsti) Društvo slovenskih književnih prevajalcev na 172 straneh.

O zborniku pišemo zato, ker sega v naše področje, predvsem prvi del. Ker je zbornik strokovnega značaja, je naklada majhna, zato v širši javnosti morda ne bo toliko znan. Vseeno pa moramo torej opozoriti in širšo javnost seznaniti s prispevki, ki se nanašajo na naše področje.

Zaokroženi pregled o prevajalcih in prevajanju v Pomurju in Porabju je podal Franc Kuzmič z naslovom Prevajalci Pomurja in Porabja, prikaz pa zajema prevajalce od začetnika

Franca Temlina vse do današnjih. Na koncu so dodani še bibliografija prevodov in krajše biografije prevajalcev Prekmurja, razdeljene v dva dela; v prvem so zajeti prevajalci in prevedena dela do konca okupacije, v drugem pa povojno obdobje.

Jože Vugrinec je prikazal Franca Temlina kot prvega prekmurskega prevajalca, čigar prevod Lutrovega Malega katekizma je ohranjen na podlagi evidence le v treh primerkih, zato je Pomurska založba leta

1986 oskrbela faksimile (v 800 izvodih) te tako redke knjige.

Jože Filo je temeljite prikazal Pavlove prevode slovenskih ljudskih pesmi v madžarsčini in obenem dokazal, da Pavlu ni uspelo vedno prevesti vsega najbolj odlično, kot so do sedaj pisali in površno trdili nekateri prisci. Urška Galloš iz Madžarske je pripravila prispevek Hlapec Jernej v madžarskem prevodu Avgusta Pavla.

Med ameriške prekmurske Slovence je posegel Mihael Kuzmič s prispevkom Aleks Kardoš in njegovo delo med prekmurskimi Slovenci v Ameriki in tako skušal osvetliti dejavnost A. Kardoša, predvsem na prevajalskem področju. Prispevek Franca Kuzmiča (kot poseben prispevek samo za zbornik) z naslovom Prevajal-

ska dejavnost Janeza Kardoša obravnava prevajalsko dejavnost tega plodovitega prekmurskega protestantskega pisca. Gema Hafner je prispevala kot koreferat Odmevnost umetniške besede Miška Kranjca.

Na desnem bregu Mure se je pomudil Janko Moder in obdelal ter prikazal Petra Dajnka kot prevajalca Svetega pisma, medtem ko je Franc Srimpl prikazal Boga Teplyja kot prevajalca. V spomin Teplyju sta prispevala pesmi Gema Hafner (V spomin) in Silvo Kopriva (V spomin) (Ad memoriam...).

Prispevki v omenjenem zborniku bodo koristni pripomoček vsem, ki jih to področje zanima ali pa se z njim kako drugače ukvarjajo.

F. K.

Ladje na Mississippiju

Ko je letošnja poletna suša pustila po spodnji dolini ameriške reke Mississippi in posrkala vodo, so se iz reke nepričakovano pokazala »okosja« potopljeneh ladij. »Videl so, kot bi ležale sredi Sahare,« pravi Charles McGimsey iz arkanzaske arheološke nadzorne službe. »Odkor-kate lahko naravnost k njim.«

Pregledali so ostanke sedmih ladij, med njimi je bil tudi parnik na kolo, ki se je v 19. stoletju potopil blizu West Memphisa. Suša je tako odkrila še ostanke treh konfederacijskih parnikov in celo staro leseno sidro, o katerem domnevajo, da je tu še kot sled prvih raziskovalcev teh krajev.

»Ljudje mislijo, da je vsaka potopljena ladja polna zlata,« pravi arheolog Leslie Stewart, saj so radovedneži kar preplavili okolico umikajoče se reke. Toda najdragocenejše, kar je bilo najti, je bilo nekaj keramike s konca prejšnjega stoletja. Zakon iz leta 1987 pravi, da so vse potopljene ladje, ki jih najdejo, last države. Zato »okostnjake« na Mississippiju dan in noč straži policija. Tisti, ki bi te dni rad kaj ukradel, pa ima ob Mississippiju še bolj neizprosne sovražnike — trume komarjev.

PASJE POROKE

Če je marsikateri človek obseden na pasje življenje, zakaj ne bi psi živeli kakor ljudje? Tako si je verjetno mislil Italijan Franco Bordi, ki je v Casalpalocco v bližini Rima odprl prvo pasjo ženitno posredovalnico. In kako se najdejo kosmati ženini in repate neveste? Lastnik psa prinese v ženitno posredovalnico sliko svojega varovanca in njegov rodovnik. Franco Bordi in njegov sin pa potem poskrbita za vse preostalo. Poiščeta primerne pasjega partnerja, pripravita poročni obred — pri tem si štirinožca podasta taci — in po želji tudi svetujeta, kam bi bilo primerno odpotovati na medene tedne.

RIBJE OLJE JE ZDRAVO

Znanstveniki iz Združenih držav Amerike so ponovno ugotovili, da so ribe in ribje olje zdravi za človeka, ker preprečujejo bolezn srca in ožilja. Nekatera ribja olja zavirajo nastanek beljakovine PDGF, ki spodbuja rast celic, ki se kopičijo na zunanji strani žil. Kadar je teh celic preveč, lahko predrje žilno steno in skupaj s holesterolom ovirajo pretok krvi po žilah. Taki čepi so povezani tudi z debeljenjem žil: tako nastane bolezen, ki jo imenujemo arterioskleroza. Lahko se za-maši tudi srčna žila, to pa seveda povzroči infarkt.

Med raziskavami leta 1970 so strokovnjaki ugotovili, da Eskimi na Grenlandiji, ribiči na Japonskem in na Nizozemskem, ki jedo več-noma samo ribe, skoraj ne trpijo zaradi bolezni ožilja ali arteriosklero-ze.

Ko so strokovnjaki raziskali učinkovanje razčlenih olj, so ugotovi-li, da je ribje olje skoraj najboljšo, rastlinska olja, na primer sončni-čno ali arašidno olja pa nimajo učinka.

Znanstvenika Paul Fox in Paul DiCorleto sta ugotovila, da vsebuje ribje olje nezasičene maščobne kisline w3, rastlinska olja pa vsebujejo maščobno kislino w6. Zato sklepata, da je maščobna kislina w3 tista, ki preprečuje debeljenje žil in v krvi spodbuja tvorjenje kemikalij, ki preprečujejo nastajanje čepov v žilah, maščobna kislina w6 pa pov-zroča nastanek takih kemikalij, ki imajo ravno nasproten učinek.

Nekoliko sporna je trditev, da ribje olje zmanjša količino holestero-la v krvi, pravi Paul Fox. In čeprav iz vsega tega razberemo, da je die-ta z ribjo hrano zdrava, pa Paul Fox ni vedel, koliko rib na dan je tre-ba pojesti za zdravo življenje.

ZGORAJ BREZ IZ SOVJETSKE ZVEZE

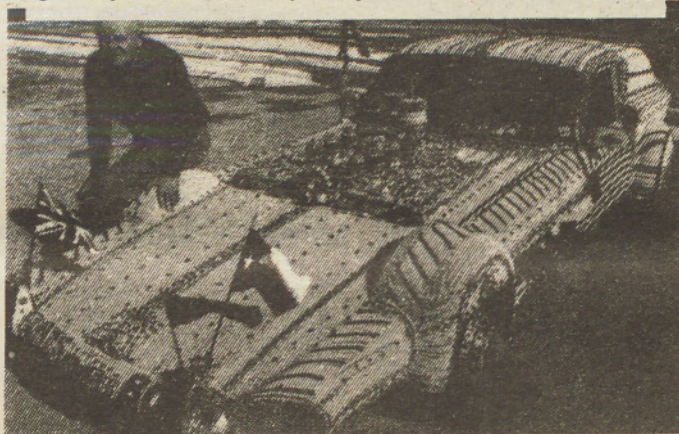

Perestrojka naglo žanje sadove tudi na manj tipičnih eks-kluzivnejših področjih. Sovjetski bralci bodo debelo pogledali, če bodo njihovi časopisi povzeli tole fotografijo. Na njej je na-mreč ena od kandidatk za miss zgoraj brez, ki so jo nedavno te-ga izbirali v italijanskem Loanu. Tekmovanje »Seno fantastico 88« je imelo častno gostjo, Irino Melčačovo iz Sovjetske zveze.

V spomin na pokojnico

Spomin na pokojno ženo je mogoče počastiti na več nači-nov. Z veselico s prijatelji, lahko pa tudi tako, kot je to storil ne ravno revni Jay Batterfield iz Amarilla v Teksasu. Svoj che-vrolet je oblepil z velikanskimi količinami rubinov, diamentov, z biseri, jantarem in drugimi dragocenostmi. Da bi bila blešča-va popolna, je avto obdal s 16 žarometi, ki svetijo s sprednje in zadnje strani vozila, tako da je vse našteje krasote mogoče ob-čudovati ob katerikoli uri dneva.

Tako ga avto očito najbolj spominja na pokojnico. Nje-govih spominov bodo še posebej veseli tatovi.

DOBRA, A SMEŠNO POCENI

Lani je Jugoslavija izvozila 11 tisoč vagonov vina, kar je petina vse te kapljice, kolikor je pridelava-mo pri nas. Lahko bi se pohvalili, da tolikšnega izvoza ne dosežejo niti najbolj ugodni svetovni proiz-vajalci vin! Žal pa je pri vinih ravo obratno. Le kakih 9 odstotkov vina smo stekleničili doma in ga opremili z domačimi nalepkami, pa hajd z njim v beli svet. Preosta-

lo smo izvozili kar tako, kar seve-da tuje preprodajalce prav spod-buja, da ga nalijejo v svoje stekle-nice, ga oblepijo s svojimi blago zvenecimi nalepkami — in ga pro-dajajo po zasoljeni ceni, kakršne si mi niti v sanjah ne upamo po-staviti.

Pa še z enim svetovnim rekor-dom se lahko »pohvalimo«: menda prodajamo nič manj kot 700 vrst vin!

Največji radioteleskop na svetu

V SZ gradijo največji radioteleskop na svetu za milimetrsko valovno območje in z ogledalom s premerom 70 metrov, pišejo Iz-vestja. Postavili ga bodo na pla-noti Sufa v Uzbekistanu, 2300 metrov visoko, kar bo zagotavlja-lo dober sprejem radijskih valov. Z mesta, kjer bo stal (na 40. stopinji zemljepisne širine), bo mo-goče opazovati nebo severne in-velik del južne poloble. Novi ra-dioteleskop bo povezan z radio-teleskopom na zemeljski krožni-ci, s čimer se bo njegov doseg močno povečal. Postavili ga bo-do tako, da bo lahko sodeloval z radioteleskopi na istem valov-nem območju v Španiji in na Ja-ponskem.

Kvadratura dimne cevi

Sestega maja 1982 zjutraj je Carlos Aralijo poskusil vdreti v eno izmed McDonal-dovih restavracij v Los Ange-lesu — in sicer na izvirni na-čin. Sklenil je, da bo v resta-vracijo prišel skozi dimnik. Toda osemindvajsetletni Car-los ni pomislil, da se cev, ki je bila na strehi videti dovolj ši-roka, tik nad kuhinjo zelo zo-ži. Kvadratura dimne cevi ni ustrezala Carlosu, čeprav je bil vitek, zagodil se je v dim-niku z nešteti plasti mast-nih saj in v njem tudi običal. Šest ur je klical na pomoč, preklinjal in stokal. Končno ga je nekdo slišal — toda to še ni bil konec njegovih muk. Gasilci in bolnišničarji so po-trebovali več kot pol ure, da so ga potežnili iz sajaste cevi, po-tem pa so ga morali nemudo-ma odpeljati v bolnišnico, ker je v dimniku staknil opekline prve in druge stopnje, pred-vsem na stopalih in na obeh kolenih.

DOBRE KOBRE

Vsako leto v juliju gostje preplavijo malo indijsko me-sto Sirali ob reki Krišna (Ki-stna). Že v davnih časih so tam stabilili tradicionalni praznik kober. Iz vseh indijskih krajev vrejo ljudje in skoraj vsak drži v roki škatlo ali zabojček z ne-varno strupenjačo. Indijci se ne bojijo kober, zanje je ta ka-ča dobra, ker človeka skoraj nikoli ne napade prva. Verje-tno je prav ta hvalenost vzrok, da na koncu praznovanja izpu-stijo kače. Namreče leto pri-dejo Indijci z novimi kačami, ki jih prav tako izpustijo, itd. Kobre menda kar vedo, da jim verniki ne želijo hudega.

JEDRSKA ELEKTRARNA IN STARI RIMLJANI

Gradnja jedske elektrarne blizu špan-skega mesta Trillo v pokrajini Guadala-jara je lepo napredovala, dokler se ni pojavi-la dobesedno nepremostljiva težava. Iz Ma-drida so graditeljem poslali nekaj deset ton težak reaktorski del. Tovornjak z velikim bremenom pa se je moral ustaviti na bregu reke Henares, saj po ocenah inženirjev most, preko katerega bi se prepeljali v Trillo, ne bi zdržal tolikšne teže. Naj zgra-dijo nov most? Preneumno. Naj gredo nao-krog? Nekaj stokilometrsko potovanje bi

bilo predolgo. V črnem obupu so se inženir-ji spomnili na popolnoma pozabljen most v bližini, ki so ga zgradili že rimski sužnji. Most so natančno izmerili, ocenili in ugo-tovili, da bo več kot dva tisoč let star lesen most kos težki nalogi.

Vendar pa so izračuni samo izračuni. Ko se je tovornjak približal častiljivo starem s travo poraščenemu mostu, so si inženirji s čela začeli brisati mrzel pot ... Ne bomo preveč zavlačevali: most je zdržal.

Umrli, ker je govoril v materinščini

Imre Sandor, romunski delavec mad-žarske narodnosti iz sedmograškega kraja Cink, je umrl zato, ker je govoril v mate-rinščini. Mednarodno združenje, ki se sklicuje na aktiviste madžarskega gibanja za državljanske pravice, poroča, da je v gostilno Valea Viilor v kraju Balaserei stopil policist po imenu Remus Milna in vse navzoče pozval, naj govorijo romun-sko: precej gostov se je namreč pogovar-jajo v madžarskem jeziku. Imre Sandor ni takoj ubogal in policist ga je tako prete-pel, da je zaradi ran na glavi umrl na kra-ju samem.

Mednarodno združenje za človekove pravice je pred dnevi dobilo tudi seznam 220 vasi v Romuniji, ki jih bodo v okviru »programa sistematizacije« podrl ali spremenili v tako imenovane agrarne cen-

tre. Skoraj vsi ti kraji ležijo v predelih, kjer živi izključno madžarska manjšina. Združenje poroča, da so seznami, ki jih je dobilo od madžarskih borcev za drža-vljanske pravice, zelo natančni: tako je pri vsakem naselju omenjeno tudi število prebivalcev — od najmanjšega, ki šteje 11 duš, do največjega, ki jih ima 2.183. Pov-prečno število prebivalcev teh vasi je 195, vseh skupaj je prizadetih skoraj 43.000 ljudi. Pri večini naselij je opomba, da bo-do uničena in vse kaže, da so nekatere va-si že povsem zravnanne z zemljo. Približno deset odstotkov pa jih je označenih z opombo, da jih bodo spremenili v kmetij-ska središča, vendar bodo tudi ta postala žrtev uničevanja, saj se pri gradnji, ki se je ponekod že začela, sploh ne bodo ozi-rali na stare lokalne strukture in stavbno substanco.

Zrcalce, zrcalce, povej mi ...

PIŠTA modruje

Pravo je prijateo Janko, ka pejnec de neso v banko. Žnja davlejo tan telko, žnjm lejka živež na velko.

Edno staro milijardo samo, nikak telko dobiš za slamo. Plača mejsečna od toga prijde, za vóđavanje stoga žijde.

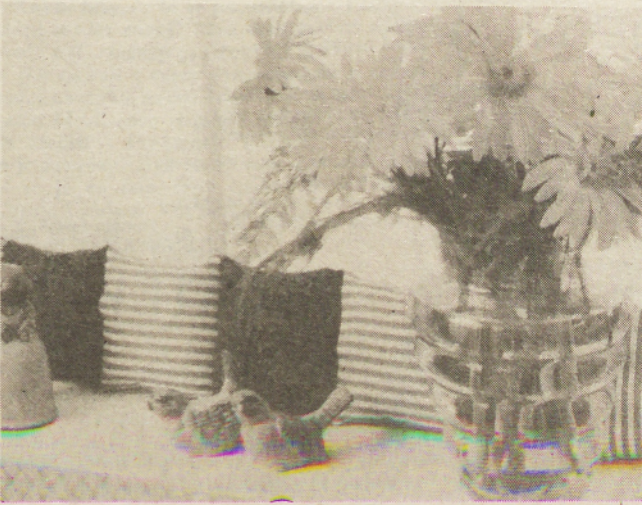
Istina ka tou trbej meti, ka zdaj nemaš, meo boš kleti. Či ne prijde do kašige, te živelj mo brez hrige.

Istina ka tou trbej meti, ka zdaj nemaš, meo boš kleti. Či ne prijde do kašige, te živelj mo brez hrige.

Pod vankišon pejnec ne mejte, pa sousidom tou rúj povejte. Držite se mojga tanača, ar se Van tou, vórite, splača.

NAREDI SAM

ZASLON PROTI MRAZU

Iz vzorčastega blaga sešijemo kvadrataste blazinice, polnimo jih s sintetično vato. Sešijemo jih v vrsto, ki je tako dolga, kakor je široko okno. Zaslon položimo na okensko polico, da nas brani pred mrazom in prepihom. Kvadrati, iz katerih sešijemo blazinice, so veliki 20 x 20 cm, na robovih pa dodamo po 1 cm za šive.

Prva pomoč pri negi usnja

Usnjene rokavice rade otrdijo. Navlečemo jih na roke in jih raho zmanemo, če ne pomagamo, jih namažemo z ricinovým oljem, pa bodo zanesljivo spet postale voljne.

Včasih smo nesrečni, ker se usnjene rokavice ne svetijo, ampak so medle, kot da bi bile umazane. Pomagali si bomo z lupino banane. Rokavice bomo zdrgnili z notranjo stranjo lupine in spet bodo kot nove.

Tudi usnjeni čevlji radi izgubijo lesk. Namažimo jih s pasto za čevlje in nato zloščimo s staro najlonsko nogavico. Pozimi dobi usnjena obutev bel rob zaradi soli na cestih. Prerežimo čebulo in s prezračno ploskvijo zargrimo bele robove na obutvi. Izginili bodo, usnja pa ne bomo poškodovali.

Bolečine, o katerih samo šepetamo

Mnogi ljudje imajo probleme pri izločanju iz debelega črevesa. Skušajo se sami zdraviti zaradi hemoroidov, čeprav bi morali k zdravniku, ki bi jim lahko najhitreje pomagal. Vzroki so največkrat trije:

Klasični hemoroidi, ki običajno krvavijo;
krvni strdek v površinski veni ali boleča razpoka v sluznici.

Nepotrebna sramežljivost lahko postane nevarna. Morda gre za maligno obolenje, pri katerem je vsak dan odlašanja smrtno nevarno, če ugotovijo diagnozo šele takrat, ko je tumor že razvil in se je morda vrasel že v sosednje organe.

KOZMETIKA

KREME PROTI GUBAM

Sredstva za nego zrele kože niso poceni. Kupovalke morajo pač plačati stroške potrebnih dragih raziskav. Sestava takih sredstev je različna, v mnogih so podobne učinkovine. Zmerom je koristno, če preberemo sestavo, da ne kupimo česa, kar že imamo, le pod drugim imenom. Kako pogosto smemo uporabljati ta sredstva, je odvisno predvsem od kože in starosti. Koža je zelo suha in bleđa, počasi postaja mlahava. Vtisujejo se ji gubice. Vse to so znamenja staranja, ki pa niso nujno povezana z leti, ampak so odvisna od tega, kaj smo podredovali, pa tudi od tega, kaj vse je vplivalo in še vpliva na našo kožo. Tu moramo pomisliti na vse škodljivosti, ki jih koži prizadevamo tudi sami — od kajenja do preveč sončenja in stresa.

Ko je ženska stara okrog 40 let, začuti, da zahteva koža nekaj več nege. Tudi ženska tridesetih let si lahko kdaj namaže obraz in vrat s kremo proti gubam, na primer po vsaki dolgotrajni bolezni, toda učinek na mladi koži ne bo viden, na starejši koži pa je zelo osvežujoč. Večina teh sredstev je namenjena vsakdanji rabi. Kožo si namažemo zjutraj in zvečer, potem ko smo jo temeljito očistili. Pomagati ji moramo s snovmi, ki jih sama ne dobiva več toliko, kot bi ji bilo potrebno.

Kozmetične kolekcije ponujajo dodatne izdelke, a jih moramo nanesti na kožo pod kremo, ki jo uporabljamo za normalno dnevno in nočno hranjenje kože. Dobijo se želeji, ki dopolnjujejo kreme, nekatere učinkovine pa prodajajo posebej. Židki žele je nenavadno varčen. Za enkrat zadostujejo tri kapljice, če ne celo dve. V steklenički je največkrat 30 ml vsebine, kar zadostuje za dva meseca. Koncentrirane učinkovine so primerna spodbuda za vsako vrsto kože. Nekateri od novejših želejev pa so namenjeni samo za nego tanke in občutljive kože okrog oči, tam kjer se najprej zarišejo gubice. Ali se koža s tem razvadi? V kozmetičnem smislu tega ne poznamo, koža se niti ne razvadi niti ne pogrša kake učinkovine — koža si kratko malo vzame, kar potrebuje, če ji to seveda damo. Kadar se koža česa brani ali občutljivo reagira, to ne pomeni, da smo ji dali preveč, ampak pomeni napadno nego.

Kako olupimo česen?

Lupljenje česna je neprijetno in zamudno opravilo, posebno, če gre za večje količine. Pomagamo pa si lahko tako: glavico česna razdelimo na stroke. Na strok položimo rezilo noža s plosko stranjo in pritismo na nož. Zaradi pritiska se iz stroka izloči sok, lupina odstopi sama od sebe in jo zlahka odstranimo. Kadar kuhamo jedi s česnom, lahko dodamo tudi kar neolupljen strok in ga potem pobremo iz juhe ali omake, preden postavimo jed na mizo. Voj po česnu odstranimo z rok s soljo ali pa kavno usedlino. Natremo roke, nato jih oplaknemo pod vodo in vonja po česnu ni več.

**BOGATA IZBIRA
VSEH VRST NAGROBNIH SVEČ
IZ KAKOVOSTNEGA MATERIALA
PO UGODNIH CENAH
TER DODATNIM POPUSTOM**

**CENJENIM KUPCEM SE PRIPO-
ROČA**

**BLANKA BARAČ,
Cankarjeva ul. 39,
MURSKA SOBOTA**

RECEPT ZA VAŠO MIZO

Golaž iz šampinjonov

Potrebujemo: 3 do 4 glavice čebule, 500 g šampinjonov, jušno kocko, 2 žlički paradižnikove mezge, 2 stroka česna, deciliter belega vina, olje, sol, peteršilj.

Priprava: na olju prepražite na drobno narezano čebulo, dodajte na liste narezane šampinjone. Z dolivanjem malo vode dušite. Ko so gobe že skoraj gotove, začinite, dodajte paradižnikovo mezgo, kocko za juho, zmečkani česen, belo vino. Po potrebi solite in kuhajte še deset minut. Gotovo jed posujte z narezanim peteršiljem in ponudite s krompirjevim pirejem.

ČE SE ZAMAŠI SITCE PRI PIPI...

Vodovodni inštalater je drag in še s težavo ga najdemo za popravilo take malenkosti. Zato se bomo dela lotili sami.

Voda slabo teče ali se curek obrača postrani — znamenje, da se je na situu nabral droben pesek ali ga je zamašil apnenec. Z nekaj

pomagaj si sam

prijemi odpravi napako še tak tehnični nevednež. Od orodja potrebujemo cevaste kleščice, mehko krpo in nekaj kisa.

Pri odvijanju moramo upoštevati, da imajo vse pipe desne navoje, zato moramo s kleščami odvijati sitce v levo. Ko je sneto, pogledamo še tesnilo na situu. Če je zelo zmaličeno, ga raje zamenjamo z novim. V trgovino nesemo staro tesnilo, da lažje izberemo novo.

Včasih je apnenec v situu tako trden, da ga tudi s kisom na spravimo stran. Tedaj nam ne preostane drugega, kot da kupimo novo sitce.

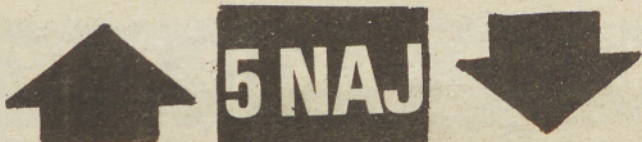
Preden sitce znova privijemo na pipo, moramo očistiti apnenca tudi navoje. Zvečer ovijemo pipo s kosom vate, namočene v kis, lahko pa to naredimo kar sproti.

Se bojite vrtca?

Otroci preživijo v vrtcih tretjino dneva. Raziskave, ki jo je izvedla dr. Vrtovec-Pavličica pa je pokazala, da je obolenost otrok, starih 21 do 45 mesecev, v vrtcih dvakrat večja kot pri otrocih, ki so izključno v domači negi.

Jasno je, da se nege in vzgoje malčkov v jaslih ne da primerjati z domačo, zato tudi ni nič čudnega, če med otroki do 15. meseca starosti kar polovica zbolí štirikrat ali celo večkrat na leto na dihalnih organih. S starostjo ta odstotek upada in se v skupini otrok od 18 mesecev do 2 let zniža za 30 odstotkov, v starosti od 2 do 3 let na 20 odstotkov, od 3 do 4 let na 10 odstotkov, med 4 in 6 letom pa le še 2 odstotka.

RADIO MURSKA SOBOTA

Glasbena lestvica Radia Murska Sobota ob petkih v oddaji 21-232:

1. Vrni se domov Helena — Magnet
2. Wiener Blut (Dunajska kri) — Falco
3. Fefka — Prerod
4. She wants to dance with me — Rick Astley
5. Šoping in Graz — Rendez vous

Glasovnice — dopisnice pošljite na naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota.

Oddaja nastaja v sodelovanju s hi-fi videostudiom na Kidričevi 21, 69000 Murska Sobota.

Radio Murska Sobota oddaja na UKV 87,6 MHz in SV 648 kHz, oddaja 21 232 pa je na sporedu ob petkih od 18.00 do 19.00.

NASA RISBA — VAŠ PRIPIS

Pripis k novi risbi pošljite najkasneje do četrтка, 27. oktobra na naslov VESTNIK, Titova 29/1, 69000 MURSKA SOBOTA. Objavljene pripise honoriramo.

- Domovinu čuvam pred sovražniki, tebe draga pa pred prijatelji. (Marija)
- Že res, da vinarji cenijo starejše letnike, ampak meni so mlajši bolj všeči. (JAZ)
- Letos pa je res vse narobe: krompirja malo, vina malo, denarja malo... (Ludvik)
- Najprej se napijemo šmarnice, potem pa ne vemo, kaj delamo. (Janez)

SESTAVIL MARKO NAPAST	DEJAV- NOST, KI PRINAŠA DOBIČEK	VNETJE OČESNE ŠARENICE	SUITA RIMSKEGA KORSA- KOVA	PRIZORI- ŠČE ZAD- NJE OLIM- PIADE	NIZOZEM- SKA LETALSKA DRUŽBA	BIVŠI DANSKI ZUNANJI MINISTER	NEKDANJI IT. TENISKI IGRALEC (ADRIANO)
PROJEK- CIJSKI APARAT							
IT. FILM IGRALKA MUT							
ZEMELJ- SKA SMOLA							
PRIPADNIK ANTICHEGA LJUDSTVA V ITALIJI					SARAJEVO	HRVAŠKI PETROL	
GNOMNA BULA TVOR				JADRANSKI OTOK ZIDOVSKE MESEC			
KRAJEVNA SKUPNOST			FRANCOSKI PISATELJ DAVNO ME- STO OB NILU				
AVTOMO- BILSKA OZNAKA AVSTRUJE	MESTO V JUŽNI TURCIJI	LETALO					
DEL TELESA					INDU- STRIJA V KOČEVJU	ITALIJAN- SKI PISATELJ (CARLO)	VRSTA PREPROGE (PO MESTU ARRAS)
OPROZORILA							
PROGA				KATRAN			
				JOSIP STRITAR			
DESAVA, AROMA							
ŽE UMRLI GAŠKI LADUSKI MAGNET							

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: šestilo, Ekvador, noetika, TNT, Ian, Jonka, Amia, SA, Nikotin, žs, tona, etat, TG, V, meter, ksiloz, ead, Pam.

Pospravili smo koruzo

Spet je tu jesen. Čas je, da pospravimo pridelke in se počasi pripravimo na zimo. Pri babici smo prejšnji teden trgli koruzo. Ličkali smo kar sproti na njivi. Stric je postavil koruznik, ki je obdan z žico. Tudi brat je pri delu pomagal. Pobarvala sta ga z rdečo barvo. Vanj smo nasipali koruzo. Moja babica je srečna, da ima koruzo spravljeno pred dežjem.

Polonca Fiala, 4. b
OŠ Videm ob Ščavnici

Obračun

Z bratrancem sva se stopla in jaz sem odšel k Igorju. Oče in mama sta me iskala po celih Odrancih. Končno sem se vrnil. Stara mama me je vprašala, kje sem bil in da bova z mamo že imela obračun. Jaz pa sem vprašal, kakšen račun, saj pa računati znam. Potem pa poveje »sestanek«. Vsi smo se smejali. Mama je pozabila na kazen in nisem bil tpen.

Jernej Jerebic, 3. raz.
OŠ Odranci

JESEN

Jesen — najbogatejši čas, ki nam največ sadja daš. s polja vsega smo dobili. kleti, shrambe napolnili. pozimi vsega bo dovolj. saj naše delo ni bilo zastonj.

Aleksandra Balažic, 4. raz.
OŠ Odranci

Jesenski potep

Poletje se je poslovilo. Dnevi se krajšajo, noči daljšajo. Narava se je odeja v tisoč prelivajočih se barv.

Pred nekaj dnevi sem se s kolesom peljal k stari mami. Kmetje so pospravljali poljske pridelke. Nič ne imel časa, da bi opazoval okolico, nihče ni imel časa, da bi občutil pravo jesen. Sonce na nebu je medlo svetilo in gredo. Zavil sem v gozd. Ozrl sem se po drevesnih krošnjah. Obarvane so bile v rdeče, rjave in rumene barve. Na zelenih iglavcih so tu in tam viseli storži. Nekateri listavci so že spustili listje, ki mi je prijetno šuštel pod nogami. Zagledal sem vervečo. Zdelo se mi je, da je dobila gostejšo dlako. Med zobmi je držala oreh, ki ga je skrila v drevesno duplo. Takih dupel je v gozdu mnogo. Prišla je iz drevesa. Bila je zelo krotka. Šel sem dalje. Mimo mene je zdrvel preplašeni zajec, ki je počival v grmovju. Ježek se je kotilil po listju, na katerem bo prespal zimo. Opazoval sem ga. Ptice selivke so že odletele v tople kraje. Vrabčki, sinčki in druge ptice pa so ostali pri nas. Zalostno prepevajo in se spreletavajo z veje na vejo. Trava na gozdni jasi je postala rjava. Tudi grmičevje je že ostalo brez svoje zelene odeje.

Čez nekaj mesecev pa se bo začela zima. Nekatere živali in rastline se bodo pogrezle v globoko spanec, ki bo trajal vse do spomladi. Tedaj pa bo vsa narava spet zaživila.

SAŠA ŠTIVAN, 7. a
OŠ DANE ŠUMENJAK, M. SOBOTA

JESENI

Nepričakovano, hitro je tukaj jesen, ko je na poljih vse polno dela.

Zjutraj me ne budi zvonjenje ure, ampak brnenje traktorjev, ki hitijo v vinograde in na polja. Njihov sopotnik je jutranja gosta megla, ki jim otežuje vidljivost. A kljub megli kmetje hitijo, da bo pridelek čim prej pod streho. Sprememba je tudi na drevesih, katere je starka Jesen obdarovala s barvami iz svoje zakladnice in topel veter pospravile v vrečo, hladnega pa spustila na prostost. Gospodinje zelenjavo pripravljajo za zimo. Z delom pa ne odlašajo tudi živali, ker tudi njim prinaša jesen največ dela. Ptice sinčke pa zalostno prepevajo, ker so prijateljice selivke odptovale.

Veselo bo, ko bo delo opravljeno in bo za pisano jesenjo prišla zima, ki se je vsi otroci veselijo.

Simona Peceli, 7. b
OŠ Dobrovnik

Lastovice so odletele

Včeraj, ko sem šel v šolo, so se lastovice zbirale pri zbiralnici mleka na električni žici. Pri nas so že z enega gnezda odletele. Mi smo jih imeli dosti. Pri sosedovih jih je bilo petnajst. Od nas so ene odletele prej, druge pa pozneje. Tiste lastovice, ki so odletele prej, bodo nekaj dni prej v južnih krajih kot druge.

Boštjan Borovič, 3. raz.
OŠ Odranci

Spomini na počitniške doživljaje

Bilo je na morju v Červarju. S seboj smo vzeli jadralno desko, da bi se lahko s čim zabavali.

Ko mi je očka neko jutro rekel, če bom tudi jaz poskusil jadрати, sem rekel, da ne bom, ker bi me bilo sram. Toda premislil sem si in poskusil. Z očkom sva z jadralno desko odplavala nekoliko vstran od obale. Začel sem se učiti. Ko sem splezal na desko, sem hotel jadro potegniti k sebi. Toda že sem bil v vodi. To se je ponavljalo nekaj časa. Čez čas sem se že malo naučil. Odločil sem se, da bom poskusil sam jadрати. Ko sem odjadral nekoliko vstran od zaliva, je bil zame premočan veter in spet sem padel v vodo. Jadra nisem mogel potegniti k sebi. Ker ni nič pomagalo, sem skočil z deske in jo vlekel k obali. Očka mi je že plaval naproti. Zvečer mi je rekel, da naj ne jadram sam, ker sem še premajhen.

Vse se je srečno izteklo. Zadovoljen sem, ker vsaj malo znam jadрати.

Bojan Kavaš, 5. b

Bilo je lepega sončnega dne na morju. Moj oče, bratranci in jaz smo se odločili, da bomo šli smučati. Z gliserjem smo se odpeljali iz marine. Prvi je bil na vrsti moj bratranec. Poskusil se je nekajkrat postaviti na noge, a mu ni uspelo.

Ker sem bil zdaj jaz na vrsti, sem skočil v vodo, bratranec pa je splezal v čoln. Nadel sem si smuče. Ko sem bil pripravljen, je oče potegnil, jaz pa sem na glavo štrbunknil v vodo. Poskusil sem še enkrat, a mi spet ni uspelo, nato sem se odločil, da bo to moj zadnji poskus. Zdaj sem se spet pripravil. Oče je potegnil. Uspelo mi je! Postavil sem se na noge in se peljal nekaj krogov. Potem smo se vrnili domov.

Bil sem zelo zadovoljen. Spoznal sem, da je smučanje zelo lep šport in se odločil, da bom drugo leto spet smučal na vodi.

Časar Štefan, 6. b
OŠ Beltinci

Bilo je zanimivo

Ob dnevu pionirjev smo se na OŠ Janko Ribič Cezanjevci pionirji zbrali v telovadnici. Parket so namreč zaščitili s toplim podom. Učenci se tako ne bodo več skisali na proslavah v pretesnem razredu.

Po svečanem kulturnem programu in pionirski konferenci je vsaka razredna skupnost nadaljevala delo po programu. Pionirji tretjega razreda smo opravili izlet za športno značko. Obiskali smo Jesenikovo domačijo na Stari cesti, kjer so si domači fantje med vojno izkopali bunker. Zaradi izdaje so sovražniki bunker obkolili in ustrelili Janka Slavina.

Pot nas je še vodila do vrta na Stari cesti. V igri med dvema ognjema smo se pomerili z učenci 4. razreda. Prvič so zmagali četrtosolci, drugič pa mi.

Tinka Kaučič, 3. raz.
OŠ Janko Ribič, Cezanjevci

JESEN

Rumeno listje šelesti, potocek lahko žubori, poletje vzelo je slovo, jesen podala je roko.

Pisana je zdaj narava, v gozd nas jurčki vabijo, v vinograd klopotec kliče, doma pa ne ostane nihče.

Kmet pridelke v shrambo devlje, svoje delo ocenjuje, zadovoljno prikimava in pravi, da drugo leto boljše bo.

Renata Špilak, 5. a
OŠ Štefan Kovač, Turnišče

TRGATEV

Spet zapeti so klopotci, jesen v deželo je prišla, grozdje sladko s trti se smeje, in ponuja jagode nam zrele.

Kmalu bo iz mošta vino, piti ga je treba zmerno, če pa v glavo ti udari, za bedaka te napravi.

Zato najbolj zdravo bo le sočno grozdje zobati, z grozdnim sokom se sladkati in grozdje sveže uživati.

Edita Koren, 5. b
OŠ Štefan Kovač, Turnišče

Naš praznik

Ponosni smo se zbrali pionirji, v srcih čutili smo radost, na licih smeh, iz ust donela pesem je povsod.

Naloge nove smo sprejeli, obljubili, da se bomo učili, saj je tako domovini naši lahko bomo služili.

Swoboda naša je dragocena, domovina s krvjo prepojena, Pionirji jo srčno bomo ljubili in pred sovražnikom zvesto branili.

Lea Čiček, 5. b
OŠ Štefan Kovač, Turnišče

Srečal sem pijanca

Bil je lep poletni dan. Napotil sem se k sestri na dom. Zamišljen sem stopal po pločniku in naenkrat zagledal pred seboj zelo vinjenega človeka.

Zelo je bil vesel, prepeval je, zraven pa se še jezil. Takrat sem se zamislil. Zakaj človek pije alkohol? Morda je imel slabo vzgojo v otroštvu, morda je brez družine in pije zaradi tega? Alkohol, ki ga nekateri uživajo, uničuje človeški organizem tako dolgo, dokler človek ne propade in umre. Raven tega ni priljubljen v družbi in nima ničesar kot samo poln kozarec.

Vedno bolj ko odrasčam, si dopovedujem, da me alkohol ne bo nikoli prelicilil. Nočem biti kot tisti mož, ki sem ga srečal. Hočem biti človek, ki bo v življenju nekaj pomenil, ne pa alkoholik.

Ficko Andrej, 7. raz.
OŠ Prekmurske brigade, Murska Sobota

Pričevanje naših misijonarjev — Janez Puhan

Če ni nič v želodcu, je tudi duša zbegana.
(Malgaški pregovor)

O misijonarju Janezu Puhanu je v publikaciji In šli so po vsem svetu (Slovenski misijonarji v Afriki, Aziji in Oceaniji) iz leta 1987 med drugim zapisano: »Rojen je bil leta 1942 v Bogojini. V mladosti se je srečal z ljudskim misijonarjem Čentalom, ki ga je vprašal, če ne bi šel v misijone. Takrat se še ni mogel odločiti, a v času študija je misel dozorela. Leta 1960 je vstopil v red lazaristov in daroval novo mašo 1969. Nekaj časa je bil prefekt novincev v Šentjakobu, leta 1971 pa je odšel na priprave v Pariz, od tam pa 1972 na Madagaskar. Pred leti je zbolel in oglušel na eno uho, vendar se delu v misijonih ni hotel odpovedati.«

Malgaši pred Einsteinom?

Njegovo pričevanje o najmanj 11 tisoč kilometrov oddaljenem svetu je gotovo nekaj posebnega, tem prej, ker je v 17 letih misijonarjenja marsikaj spoznal in skušil. Bil je na treh postajah: Vangaidrano, Manambondro in Farafangana. »Ko sem prišel na Madagaskar, sem se najprej leto dni učil malgaški jezik, spoznaval tukajšnjo miselnost, filozofijo, malgaške navade, naučil pa se tudi nekaj pregovorov, saj je v njih skrit ključ za razumevanje življenja in dela na Madagaskarju. Sprva sem bil ne eni oddaljenosti vaških postojank in tam predvsem opazoval, poslušal, se

pogovarjal z domačini, si zapisoval, se skratka učil. Mislim, da sem takrat največ pridobil. Malgaši namreč živijo iz tradicije, iz navad prednikov in za misijonarja je najpomembnejše, da spozna te korenine ter na plemenitem in lepem izročilu tukajšnjega prebivalstva gradi vrednote iz evangelija: povsem zgrešeno bi bilo umetno presajanje evropske civilizacije v ta prostor.«

Ključ za razumevanje malgaškega življa tiči v treh besedah: angamba, ki pomeni morda, moramora (izgovarja se muramura) ali počasi počasi in antonontony (izgovarja se antuntuni) ali zmerno. Puhan se pošali: »Mislim, da

ni Einstein odkril teorije relativnosti, ampak so jo Malgaši — z besedo angamba (morda) — že veliko pred njim: po tej teoriji namreč tudi živijo. Vse je relativno. Ne pravijo: to je belo in to je črno, marveč: morda je belo, morda je črno. Torej njihova tehnika ni črno-bela, ampak barvna. Relativna oblika v malgaškem jeziku je za nas tujce najtežja, zato marsikateri misijonar po mnogih letih uporablja zgolj aktivno-pasivno obliko. Z besedo moramora bi lahko izrazili dejstvo, da se tam ljudem nikamor ne mudi: na prvi pogled bi celo sodili, da so počasni in nimajo veselja do dela. V resnici gre za preudarek: ne prenašli se, da ti ne bo nekoč žal. Z besedo antonontony pa Malgaši izražajo iskanje zlate sredine: ne mara skrajnosti. Je spoštljiv do bližnjega, zelo toleranten, pripravljen za pogovor, da bi v njem našel resnico. Za slednje porabijo veliko časa. Na vaških sestankih ne sme nihče nikogar prekiniti, temveč slehernega poslušati oziroma ravnati v duhu pregovora: Misli mnogih daleč vidijo.«

Razstrelimo vse in zgradimo novo!

»V 17 letih je na Madagaskarju šlo vse navzdol: tako na gospodarskem, socialnem kot drugih področjih. Misijonarji s strahom spremljajo ves ta razvoj. Razlogi zanj so v letu 1975, ko so se hoteli Malgaši gospodarsko osamosvojiti in so začeli s t. i. malgaško revolucijo oz. socializmom po malgaškem ustroju. Sadov tega poskusa ni težko razpoznati. Prepričanje posameznikov, da bodo z marksistično-leninistično ideologijo rešili gospodarske probleme, se je izkazalo kot zmotno: pošiljanje z uvoženimi metodami je pri prebivalstvu rodilo odpor, apatijo,« pojasnjuje Janez Puhan. Pravi, da je otok ob vzhodni obali črne celine dobil politično osamosvojitve leta 1960, da pa je še dolgo tako re-

koč vse gospodarstvo slonelo na Francijah. »Danes se oblastniki čedalje bolj zavedajo, da je treba ljudi razumeti in pri gospodarskem razvoju upoštevati njihovo miselnost, filozofijo, njihove korenine. Skratka, dokopati se moramo do novega razvojnega modela. Če so leta 1972 oz. 1975 na veliko nacionalizirali, zdaj vse vračajo: banke, razna podjetja in podobno: bojim se, da bodo zabredli v drugo skrajnost, čeravno kot sem dejal — Malgaši niso skrajneži. Bojazen je, da zaide-mo v divji, nekontrolirani kapitalizem, ki prej škoduje kot koristi.« V tako izrazito negotovih

Portret bogojinskega misijonarja Janeza Puhana

Z varovanci v župniji Manambondro

razmerah je zlasti nevarna demagoška parola: razstrelimo vse in zgradimo novo — novo družbo, novega človeka. Znano pa je, da dežele Afrike in Azije slonijo na patriarhalni miselnosti in ureditvi, ki je resda po svoje zavirala napredek, vendar je družbo znala povezovati, jo voditi. Puhan ugotavlja: »Ko so tako hoteli vse staro, patriarhalno zombardirati, razstreliti, smo se naenkrat znašli v negotovosti: staro smo porušili, nič novega pa zgradili. Starejši so bili zhegani, mladina brez glave in spraševali so se, kaj

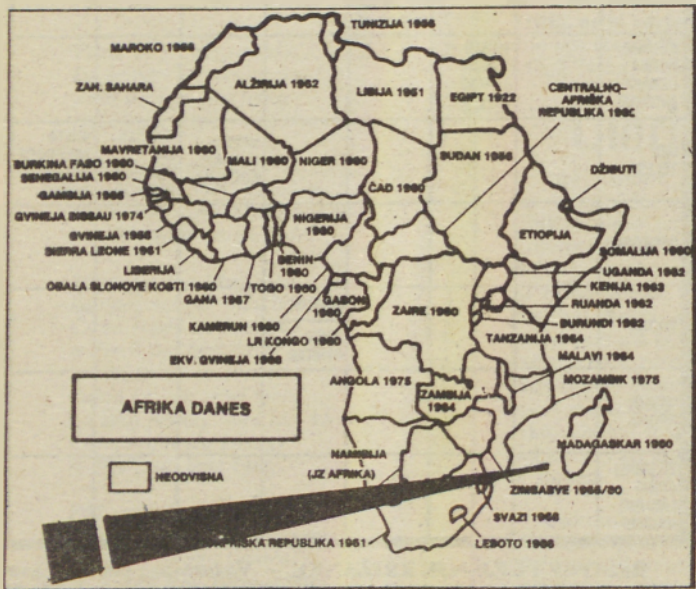
sploh smo? Malgaši ne več, belci tudi ne, kaj potemtakem? Kaj hočejo z nami?« Najhujše so posledice zheganosti pri mladini: številni se predajajo alkoholu, mamilom. Negotovost je zaznavna na vseh področjih. Na podeželju vsakdo dela, kar se mu zljubi, kot da države in državne ureditve sploh ne bi bilo. Nekateri zakoni so dobesedno skregani z zdravo pametjo. Če nekdo recimo ukrade kokoš in ga lastnik zaloti, ga lahko takoj ubije, podobno je, če ga dobi pri kraji riža ali manioke.

Grdega obraza ne moreš spreminiti

Kako se v teh/takih razmerah znajde misijonar? Na Madagaskarju jih je kakih 20, med njimi še ena iz Pomurja, Marjeta Zanj-kovič iz Razkrižja pri Lutomeru, ki misijonari v mestu Makajanga oz. njegovem predmestju Antanimasaja. Janez Puhan: »Mislim, da nas ljudje radi sprejemajo in ni strahu, da bi se nam kaj zgodilo. Trudim se, da bi jim pomagal do človeka vrednega življenja. V kraju, kjer sem bil prej, smo s skupnimi močmi — brez kakršne koli pomoči od zunaj, od države zgradili pošto in bolnico. Z mladimi delamo na polju. Iz Nemčije sem uspel dobiti traktor in zdaj pridelujemo manioko, arašide, (vseč kot hektar) in spoznavam, da so navdušeni. Ko sem odhajal na dopust, me je mladina z enega tamkajšnjih območij prosila, naj skušam dobiti nekaj sredstev, da bi postavili vaško lekarno. Tako bi prišli do zdravih neposredno, brez prodajalcev oz. profitejev. Sami smo že zbrali nekaj denarja. Skratka, veliko dobrega se da storiti na socialnem področju, čeprav denarja nikoli ni dovolj. Prepričan sem tudi o naslednjem: če ne spreminjamo srca, nobena struktura ne bo izboljšala človekovega življenja.« Sicer pa bogojinski misijonar precej postreže s pregovorom Malgašev: Grdega obraza ne moreš spreminiti, slab značaj se pa da. Meni celo, da je vzrok vseh tegob na Madagaskarju v preveliki sebičnosti. Ta se začne na podeželju in sega vse do političnih in oblastnih vrhov. »Sebičnost vodi v korupcijo, zlorabljanje oblasti in zato se misijonarji — ob izboljševanju gnotnih razmer in socialnega položaja domačinov — trudimo spreminjati srca ljudi.«

Branko ŽUNEČ

Prihodnjič: Skrivnost malgaške grobnice

Od Pomurja do Madagaskarja je kakih 11 tisoč kilometrov.

POTREBNO BO POGLEDATI ČEZ SVOJ PRAG

Kaj bi bilo, če bi se povrnila za nekaj sto let nazaj? Med drugim bi bili naši vladarji graščaki, ki bi se jim morali v vsem pokoravati, hoditi na tlako, dajati desetino... Tedaj bi bil eden najpomembnejših središč v Prekmurju Lindau, to je današnji Grad na Goričkem, ki se je do leta 1952 imenoval Gornja Lendava. Kot lahko zasledimo v zgodovinskih virih, je to eno najstarejših naselij pri nas in je bilo že v 12. stoletju upravno in vojaško središče. Tam so zgradili tudi mogočen grad, ki ima kar 365 prostorov. In ta mogočnejši stoji še danes, čeprav je skoraj povsem zapuščen in ga zob časa čedalje bolj razjeda. Precejšen del prostorov je že v ruševinah, krhajo se tudi temelji in ponekod se ruši streha. Tu in tam je kaj popravljeno, vendar je to tako, kot če bi v morju zajeli nekaj veder vode — bi se kaj poznalo? Seveda bi poslopje, ki je spomeniško zaščiten, že zdavnaj obnovili, če bi bil denar. Zdaj ga, kot so nam povedali, že zbirajo, toda malo je upanja, da bi ga bilo kdaj dovolj za tako obsežna dela, kot so potrebna.

Domačini so seveda nemočni. Edino, kar lahko storijo, je vzdrževanje okolice. Pri tem se trudijo šolarji, vaska skupnost pa v kratkem namerava urediti klopi. Te bi bile res dobrodošle, saj grad obišče letno okrog 2 tisoč ljudi od blizu in daleč. Znano je namreč, da je to eno največjih grajskih poslopij v Sloveniji in tam si lahko ogledajo tudi manjši muzej.

V neposredni bližini njihovega bivališča končujejo z gradnjo novih Marlesovih hiš, kjer bodo dve stanovanji dobili tudi oni. Tega se že zelo veselijo.

Grad na Goričkem

Del graškega gradu je že v razvalinah. Ali ga bodo kdaj sploh obnovili?

LILA JE POSTALA MAMA SVOJIM SESTRAM IN BRATOM

Ob obisku pri Gradu torej nismo mogli mimo grada, čeprav je bila ta tema že nekajkrat obdelana. Sicer pa je bil naš namen zvedeti še kaj drugega — novega, zanimivega... In našo pozornost je v spodnjem predelu kraja (v dolini) pritegnilo novo gradbišče, kjer delavci Marlesa iz Maribora končujejo z deli pri zgraditvi štirih stanovanj. Gre za trisobna stanovanja, katerih investitor je stanovanjska skupnost Murska Sobotica, vseljava pa bodo predvidoma v drugi polovici no-

vembra. Nekdo se tega dogodka še posebej veseli, to je družina Sinko-Hajdinjak-Lang, ki šteje 13 članov. Zdaj prebivajo vsi skupaj v zgradbi Kmetijskega gospodarstva Rakičan, kjer imajo 3-sobno stanovanje, ki je v dokaj slabem stanju. Sprva je bila to le Sinkova družina, v kateri je bilo 7 otrok. Po očetovi nesreči, ko se je vračal z dela v Avstriji, so prišli na svet še štirje Langovi otroci, potem pa je umrla tudi mama. Tako so pri hiši ostali samo otroci. Zdaj je postala njihova druga mama Lila, sicer njihova sestra oziroma polsestra, ki se je poročila in ima tudi že svojo hčerko. Zaposlena je v tovarni Mura v Murski Soboti, doma pa jo čaka kuhanje, pranje... Dnevno odidejo okrog 3 kilogrami kruha. Večina pa jih ima najraje makarone in tedensko jih je treba skuhati kar 7 kilogramov. Vso hrano morajo kupiti, ker zemlje nimajo. Poleg Lile je zaposlen še starejši brat Jože, ena sestra pa obiskuje srednjo živilsko šolo v Mariboru. In zakaj se veselijo novih Marlesovih stavb, ki so jih postavili v neposredni bližini njihovega dosedanjega bivališča? Ohljudljeno jim je, da sta dve stanovanji namenjeni prav njim, kot solidarnosti. Uradno bodo eno stanovanje dobili posebej Hajdinjakovi, to je Lila z možem Ernestom in hčerko, drugo stanovanje pa preostali otroci. Sicer pa nameravajo tako kot do zdaj tudi v novih prostorih ostati kar najbolj skupaj — kot ena družina. Mar ni to lepo?

GRAŠKI POTOK JIM DELA TEŽAVE

Zanimalo nas je tudi, ali so pri Gradu letos že imeli kakšne skupne akcije. Zvedeli smo, da jih je večina sodelovala pri obnovi vaške cerkve, ki torej ne bo propadala tako kot grad. Prav te dni pa se pripravljajo na ureditev struge Graškega potoka, ki ponekod, ko voda naraste, prestopi bregove in tedaj vedno poškoduje tudi del ceste Grad — Kuzma, ki postane neprevozna za osebna vozila. S cestne skupnosti so jim dali vedeti, da prej na cesto ne bodo dobili gramoza, dokler ne uredijo potokne struge, ker ga sicer voda čez čas itak odnese. Kot nam je povedal predsednik vaškega odbora, Jožef

Od 13-članske družine Sinko-Hajdinjak-Lang jih je bilo ob našem obisku doma sedem — Lila, ki je postala nekakšna druga mama, z možem Ernestom, svojo hčerko in še štirimi predšolskimi otroki.

Grah, v nekaterih predelih vasi ne kažejo razumevanja, da bi sodelovali pri ureditvi tega problema in doslej tudi niso hoteli v ta namen ničesar prispevati. Predračun pa znaša več kot 70 milijonov dinarjev. Upajmo, da bodo vendarle tudi tisti, ki so še vedno proti, vsaj malo pogledali čez svoj prag. Prav gotovo pa bo kdaj potrebna pomoč tudi njim.

Jože Graj
posnetki:
Nataša Juhnov

ČIKEČKA VAS - CSEKEFA

Kriza upočasnila razvoj

Čikečka vas je ena redkih strjenih goriških vasi. Obkrožajo jo gozdovi, kar pomeni, da je tu veliko svežega zraka in tudi možnosti za gobarjenje. O tem smo se prepričali tudi sami, ko smo se po prašni makadamski cesti pripeljali v vas. Pri Evgenu Kakašu, upokojenem poslovođu prosenjakovske trgovine, ki je sedaj predsednik vaškega odbora, je tudi zbiralnica gob. Čeprav je bila letošnja sezona bolj muhava, saj dolgo časa ni bilo dežja, ki bi omogočil, da bi gobje bogastvo pokukalo na plano, se je predvsem v septembrskih dneh položaj le nekoliko izboljšal. Stari milijon za kilogram jurčkov je kar dobra cena, in če si bil dovolj spreten, si lahko v teh dneh tudi kaj malega zaslužil.

Seveda pa vaščani v teh jesenskih dneh poleg gobarjenja počnejo tudi marsikaj drugega. Delajo na poljih, predvsem spravljajo poljščine. Pri tem je vsem v zadnjem času nekako lažje, saj so že pred petimi leti zemljo komasirali, tako da imajo zdaj manj problemov, predvsem pa manj stroškov. Pa tudi pri času se pozna.

In kaj je še značilno za to vas s 110 prebivalci, katerih večina je madžarske narodnosti? Tudi čas je še kakšnih 40 hiš polnih življenja (pred leti jih je bilo še 55). Predvsem mladi, ki so končali kakšno šolo, so odšli s trebohom za kruhom. Tudi danes je tako, čeprav so nekateri ostali in hodijo delat v Prosenjakovce, Mursko Sobotu ali še kam dlje. Razveseljivo je, da je v zadnjem času nekoliko več avtobusnih zvez, ki omogočajo boljše povezavo z občinskim središčem, pa tudi drugimi kraji. Toda problemov je še vedno veliko. Cesta skozi vas je še vedno brez asfaltne prevleke, pa tudi telefon je samo eden. »V teh težkih časih bo pač potrebno potrpeti, saj ne moremo pričakovati čudežev. Radi bi seveda, da bi končno tudi mi dobili spodobne ceste, telefon... toda denarja je pač premalo. Tako smo imeli že 12 prijav za nove telefonske priključke, toda do širitve prosenjakovske pošte oziroma njene tele-

fonske centrale še nekaj časa ne bo prišlo, zato bomo pač morali počakati na boljše dni. Upamo, da bomo zbrali dovolj denarja za mrliško vežico, ki jo imamo namen urediti prihodnje leto.« je menil Evgen Kakaš.

S čim pa se vaščani vendarle lahko pohvalijo. Že 85 let aktivno deluje gasilsko društvo. Poveljnik tega društva, Tibor Balajc, meni: »Čeprav nas je le 18, moram reči, da smo kar uspešni. Opremljeni smo dobro. Do sedaj smo imeli dve motorni brizgalni, letos pa smo dobili tudi avtomobil, predelan kombi, ki nam omogoča boljše delo. Povem naj, da pri razli-

Poveljnik gasilskega društva, Tibor Balajc, in vsi gasilci so ponosni na vozilo, ki so ga dobili letos.

čnih akcijah sodelujejo tudi vaščani, ki niso gasilci. »Tako mislimo v kratkem urediti gasilski dom, predvsem njegovo okolico, radi pa bi kupili tudi sireno.«

In kaj bi rekli za konec? V teh časih je težko predvidevati lepšo prihodnost. Kako je torej z mladimi? Nekaj jih v vasi vendarle je (zanimivo, predvsem fantov), a so mnogi taki, ki se šolajo, in je vprašanje, če bodo ostali doma. Dejstvo je, da v kmetijstvu le malo ljudi vidi svojo prihodnost. Možnosti za zaposlitev v bližini domačega kraja pa tudi niso bogve kakšne.

S. Eöry

VILA HOLT KOT LEPO TICA

PABERKOVANJE LU DVIKA KRAMBERGERIA PO SLOVENSkih GORICAH

Tako bi lahko dejali ob pogledu na sliko, ki prikazuje obnovljeno vilo Holt v Črešnjaveh pri Gornji Radgoni. V njej bo v kratkem vseljeni šest stanovanj, prostori krajevne skupnosti Črešnjave. Zbirajo v kulturno dvorano. Dela je solidno opravilo Splošno gradbeno podjetje Pomurje iz Murske Sobotice, stala pa so 600 milijonov dinarjev. Prav te dni urejajo okolico. Kot nam je povedal pomočnik vodje gradbišča, Alojz Gyergyek, se bodo lahko stanovanjci vselili še pred nastopom zime.

Delavci SGP Pomurje so svoje delo dobro opravili. Ves čas so sodelovali z zavodom za Varstvo kulturne dediščine iz Maribora. Tako so ohranili nekateri detajli, kot vrata v kulturno dvorano. Posebnost so tudi vrata z okrasnimi tečaji, ki simbolizirajo vinsko trto. To seveda ni čudno, saj je bila vila zgrajena sredi vinskih gor. Nedvomno bodo imeli stanovanjci v obnovljeni — lahko bi kar rekli na novo postavljeni vili Holt — prijetna bivališča v še prijetnejšem zelenem okolju. Ob vili Holt so za stanovanjce postavili pomožne objekte za shranbo kurjave in drugega materiala.

Na posnetku obnovljena vila Holt v Črešnjaveh, ki že čaka nove stanovanjce.

GROZDJA MALO, JABOLK VEČ

Kot je znano je letos manj grozdja, zato pa so jabolka bolj obrodila. Tako si mnogi, ki potrebujejo pijačo za delavce, pa tudi za sebe, pomagajo z jabolkami, ki jih je letos dovolj. Iz jabolk istisnejo sok in ga polnijo v sode. Ko zavre je to izvrstna pijača. Kot nam je povedal gospodar, kjer je nastal posnetek, Lovrenc Kramberger iz Lastomerec, je pivo za kmeti predrago, zato se bodo zopet vrgli na jabolčnik. V vinogradu so natrgali le četrtino lanske letine, pa bi bilo škoda pustiti sode prazne, je potrdil Lovrenc, ki ga tudi sam rad popije. Seveda, ko je žeja, kak liter domače pijače.

Na sliki pobiranje sadja za suškanje v domači stiskalnici pri Lovrencu Krambergerju.

OTROŠKI VOZIČEK ZA PREVOZ MLEKA

V Lormanju, to je vas pri Lenartu, smo pred časom na cesti srečali dve deklici, ki sta v mlekarno na otroškem vozičku vozili 40 litrov mleka. Po cesti sta Milena in Sabina peljali v vaško mlekarno z otroškim vozičkom mleko večerne molže. Pospremili smo ju do doma, kjer smo se pogovarjali z gospodarjem, Karlom Grabušnikom, ki je povedal, da že od davno oddajajo mleko. To jim je edini stalni vir zaslužka. Imajo 7 ha zemlje in od te tudi živijo. Čeprav je gospodar Karel star 81 let, še vedno dela na kmetiji, ima pa tudi naslednika — sina, ki bo kmetijo vodil naprej.

Ko smo ga povprašali, odkod ideja, da mleko vozijo z otroškim vozičkom, je v šali dejal, da otrok ne bo več, pa bi bilo škoda vozilo čisto zavreči. Če pa otroci pri tem uživajo in nam tako pomagajo, sem še bolj vesel, je končal dedek Sabine in Milene, ki sta hoteli na vsak način pozirati z dedkom, ki ju včasih zamenja in odpelje mleko z otroškim vozičkom v bližnjo vaško mlekarno v Lormanju pri Lenartu.

VSE MANJ »PÜTARJEV«

Danes že redko srečujemo »pütarjev«, kot pravimo tistim, ki nosijo brenoto za grozdje v strmih goricah. Pri družbenih pridelovalcih grozdja so vinogradi posajeni tako, da lahko na vsako mesto pripelje traktor s prikolico, kamor odlagajo »brenote« grozdje. Pri mnogih zasebnikih, zlasti tistih, ki imajo malo gorice, pa imajo ponavadi gorice na strmih pobočjih, da je zemlja čimbolj izkoriščena. Take gorice, vinograde, imajo tudi Mlaskovi iz Radvenec, kjer smo srečali »pütarja«. Do enajste ure je odnesel le petnajst »püta«, kajti večji del je obrala spomladanska pozeba. Po stari navadi si je števil »püta« vrezaval v kol, s katerim se je opiral ob nožnji »püta« navkreber do stiskalnice.

PRAZNIKI IN VSAKDAN V SRBIJI

Ob spremljanju tiska in radia in ob premišljevanju o dogodkih v državi smo se z učenci in pedagogi lendarške osnovne šole pripravljali na štiridnevno potovanje v Srbijo. Omogočili so mi, da kot novinar potujem z njimi, da bi dobil vsaj bežen vpogled v novejšo dogodke v teh srbskih krajih, vpogled v vsakdan tamkajšnjih ljudi...

Na pot smo se odpravili na povabilo osnovne šole iz Smederevske Palanke, ki vzdržuje z lendarško šolo prijateljske stike že 18 let. Med potjo smo imeli dovolj časa razmišljati o domačih dogodkih in kot navadni smrtniki smo poskušali analizirati dogajanja v prejšnjih dneh. Med potjo smo kupili časopise, brali o mitingih, o odstopih v vodstvih v Vojvodini, o stvarih, ki res silijo človeka k razmišljanju.

Več sto otrok, pedagogov in občanov nam je v prijateljski šoli priredilo zares topel in prisrčen sprejem, vrstili so se priložnostni pozdravni govori v srbohrvaščini, slovenščini, madžarsčini.

V soboto zjutraj spet kupimo časopise. Tamkajšnji ljudje večino kupujejo Politiko in Ekspres Politiko, tudi mi kupimo Politiko in beremo o mitingu v

Titogradu, kjer zahtevajo odstop vodstva, o mitingih v drugih krajih in odstopu vojvodinskega vodstva. Novinar, ki je prišel od daleč, le težko zbere svoje misli. Kaj pravzaprav k temu pravijo tukajšnji ljudje, kakšno je razpoloženje na ulici, na trgu, v trgovinah, v združenem delu, v družinah. Dan, dva in nekaj bežnih razgovorov nam ne dajo prave podobe, pa je tudi mogoče, da te naključni sogovorniki napak informirajo. Da bi človek lahko dobil pravo podobo o vsakdanjosti ljudi v srednji Srbiji, bi moral tukaj preživeti nekaj tednov ali celo mesecev.

Znanci nam povedo, da ima Smederevska Palanka 30 tisoč prebivalcev, 12 tisoč zaposlenih, 4 osnovne in 3 srednje šole, višje in visoke šole pa obiskujejo v Kragujevcu, Beogradu ali v Ni-

šu. Največja delovna organizacija je tovarna vagonov Goša, v okolici pa ima sadjarstvo in vinogradništvo dolgo tradicijo. Zasebni kmetiči so nezadovoljni z odkupnimi cenami, z veliko razliko pri ceni pšenice in kruha, zato, pravijo, mladi ljudje s kmetij, če le imajo priložnost iščejo zaposlitev drugje.

V trgovinah dobiš vse, boljše in slabše blago, modne artikole po visokih cenah, vsaj za tiste, ki to lahko plačajo. Moramo omeniti, da so tukaj zaslužki precej nižji kot v Sloveniji. Plača za okrog 50 milijonov imajo za dobro, vendar dosti ljudi zasluži precej manj, in kjer je v družini le ena plača in ni ne vrtilčka ne njivice, je res težko shajati do prvega.

Nekateri sogovorniki pravijo, da so mitingi in množično nezadovoljstvo ljudi predvsem zaradi slabih plač, in poleg tega, da opozarjajo na zatiranje Srbov in Črnogorcev na Kosovu, opozarjajo tudi na nizko življenjsko raven. Tiste družine, ki jim vrtilček

ali njivica se kaj prinese, se počutijo bolj varne, je vsaj vsak dan nekaj sadja in zelenjave na mizi, da ni treba vsega kupiti.

Pred našim obiskom je bil miting v Smederevski Palanki, drugi dan obiska pa v Kragujevcu, kjer se je zbralo mnogo mladih in starih iz mesta in okolice. Nekateri naključni sogovorniki so se izogibali pogovora o mitingih, drugi pa so rekli, da so mitingi potrebni za to, da bi tudi prebivalce drugih pokrajin in republik seznanili s težkim položajem Srbov in Črnogorcev na Kosovu in s pritiskom albanskih separatistov in nacionalistov.

Navadni človek je nekako zbežan v zvezi s temi mitingi, še posebno takrat, ko sliši besedni dvoboj in obtoževanje med politiki. »Mi bi radi delali — pravi eden od sogovornikov — in sicer za tako plačilo, da bi lahko z družino vred pošteno živeli, ljudje hočejo živeti, povsem nepotrebnost je prerekanje in rožljanje z orožjem.«

Jozsef Pap (prevod J. Voros)

Srečanje mladih zgodovinarjev

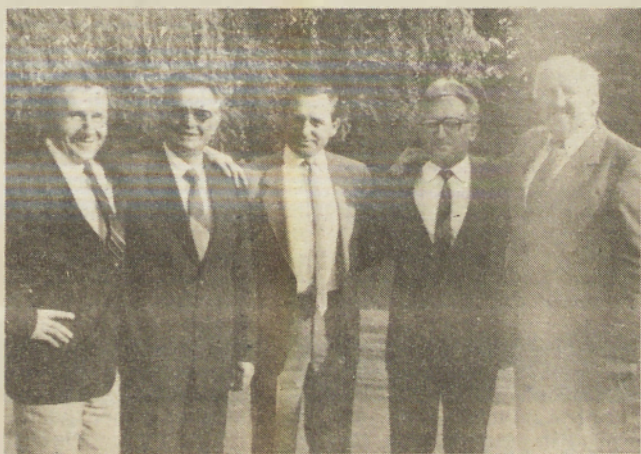
Po sklepu seje Sveta za ohranjanje tradicij revolucije pri Občinski konferenci SZDL M. Sobota je bilo minuli petek v Domu borcev in mladine soboške občine na Vaneči srečanje članov zgodovinskih krožkov na osemletkah in solah srednjega usmerjenega izobraževanja ter njihovih mentorjev. Udeležencev je bilo okrog 50, med njimi tudi predstavniki Zveze prijateljev mladine, Zavoda za šolstvo, soboškega muzeja in Zgodovinskega društva Pomurja.

Prvi del srečanja je potekal v Domu borcev in mladine, ko so mentorji predstavili delo uspešnih zgodovinskih krožkov na osemletkah srebrna plaketa OŠ Dr. Anice Rotdajč Grad in OŠ Dane Šumenjak-Miran M. Sobota, zlata plaketa OŠ Karel De-

stovnik-Kajuh in OŠ Edvard Kardelj M. Sobota), predstavniki raznih organizacij in ustanov pa so ponudili svojo strokovno pomoč krožkarjem in njihovim mentorjem. Sprejet je bil dogovor, naj bi takšna srečanja članov zgodovinskih krožkov in njihovih mentorjev postala vsakoletna, ob tem pa bi bilo dobro javnosti predstaviti še delo in ustvarjalnost mladih zgodovinarjev.

Drugi del srečanja je v lepem sončnem jesenskem dnevu potekal na terasi Doma borcev in mladine, kjer je avtor spomenika na Vaneči, Vlado Sagadin, prisotnim predstavil svoje delo. Organizator pa je krožkarje in njihove mentorje skromno pogostil.

Filip MATKO

Pred dnevi se je mudila v Lendavi delegacija mestnega sveta Lenti iz Madžarske. Med občino Lendava in mestom Lenti je že tradicionalno sodelovanje in vsako leto usklajujejo program. Na uradnem obisku so se pogovorili o še tesnejšem sodelovanju ter dali poudarek gospodarstvu in popestritvi kulturnih stikov ob odpravi obvezne menjave na meji. Člani madžarske delegacije so bili: Jozsef Horvath, predsednik mestnega sveta Lenti, Ferenc Hajgato, podpredsednik mestnega sveta, in Laszlo Fritz, partijski sekretar mesta Lenti. Madžarske goste so sprejeli Jože Kuronja, predsednik SO Lendava, ter Marija Hajoš, sekretarka SO Lendava. Gostje so po pogovorih obiskali tovarno TOKO Žižki, INDIP ter konfekcijski oddelek Mure ter si ogledali freske v stari turniški cerkvi.

(FOTO: S. Szunyogh)

Novi metri asfalta

Na regionalni cesti Senarska-Cerkvenjak-Videm ob Ščavnici, katere posodobitev poteka že dvajset let, so pred dnevi delavci mariborskega cestnega podjetja začeli z zemeljskimi deli na odseku Senarska-Brengova v dolžini 1,5 km. S položitvijo asfalta na omenjenem odseku ceste bo tako ta regionalna cesta končno v celoti prekrita z asfaltom od Lenarta do Kraljevca. Še naprej pa bo ostalo brez asfalta okoli dva kilometra ceste med Kraljevci in Vidmom ob Ščavnici.

F. Bratkovič

Cerkvenjak 88

V nedeljo, 23. oktobra, ob 15. uri se ljubiteljem domačih viž v Cerkvenjaku obeta zanimiv glasheni dogodek. Pri tamkajšnjem kulturnem društvu Jožeta Lacka so namreč pripravili že tretje srečanje ansamblov narodnozabavne glasbe Cerkvenjak 88.

Srečanja, ki je tudi tekmovalnega pomena, se bodo udeležili ansambli: Prijatelji, Unior, Potrč, Metalurg, Mariborski kvintet, Ekart, Trujskih 5, Kogras, Mladi prijatelji, Zorko, Sanje, Ptujski orfeji, trio Škrjanec s kvartetom Jeruzalem in Zagorskih 6.

F. Bratkovič

Ribištvo je v Pomurju zelo razvita dejavnost, zato ni čudno, da imamo v naši pokrajini tudi najboljše športne ribiče v državi. Fotoaparati je ujel ribiče na delu ob reki Muri v Bistrici. Na posnetku: državni reprezentanti in letošnji zmagovalci pokala Jugoslavije 30-letni Mišo Matjašec, član RD Gornja Radgona (v sredini). Z ribištvom se ukvarja že od 7 leta starosti in mu pomeni veliko sprostitve. Zato za ribarjenje izkoristi ves prosti čas, zlasti pa sobote, nedelje in praznike. Pred tekmovalni pa seveda pogosteje trenira. Toži, da v državi niso uspeli zagotoviti denarja za sodelovanje na svetovnem prvenstvu na Portugalskem (lani) in v Belgiji (letos). Matjašec, ki sodi med najboljše športne ribiče v državi, je doslej ujel največjo ribo, krapa, v Negovskem jezeru, ki je tehtala 11 kg. V spremstvu državnega reprezentanta pa sta tudi zelo vneti ribiči Vlado Baša, član RD Murska Sobota (prvi z leve), ki se z ribištvom ukvarja že od desetega leta starosti, za kar ga je navdušil oče Anton, ki je prav tako vnet ribič. Ribištvo mu zaradi bivanja v naravi pomeni pravi užitek. Ker nima dovolj časa, se z ribištvom ukvarja v glavnem ob sobotah in nedeljah. Največji njegov plen je bil krap, ki ga je ujel v Kraškem jezeru in je tehtal 6,5 kg. Drugi spremljevalec državnega reprezentanta Anton Svenske (na desni) je prav tako vnet ribič, ki se z ribištvom ukvarja z nekajletnimi prekinitvami od osmega leta starosti. Pravi, da je bolje sedeti ob vodi kot pa v gostilni. Najtežjo ribo, ščuko, je ujel v reki Muri, tehtala pa je 4,30 kg.

F. M.

AEROKLUB MURSKA SOBOTA

razpisuje

začetniški tečaj za jadralne pilote in padalce.

Pogoji:

- starost 16 let
- telesno in duševno zdravje

Prijave pošljite na AEROKLUB M. Sobota, p. p. 132, do 15. 11. 1988.

Informacije po telefonu 21-405 — letališče

Srednja šola za gostinstvo in turizem Radenci razpisuje vpis v oddelek za odrasle — smer:

gostinski tehnik

Pogoji:

1. vpišejo se lahko kandidati, ki so končali usmerjeno izobraževanje IV. zahtevnostne stopnje — smer kuhar ali natakar
 2. kandidati, ki so končali prejšnjo poklicno šolo — smer kuhar ali natakar
 3. imeti morajo 2 leti delovnih izkušenj
- Izobraževanje bo potekalo ob delu. Stroške nosijo udeleženci sami ali njihove delovne organizacije.

Prijave z dokazili sprejema šola do 4. 11. 1988.

GIDOS LENDAVA, DSSS

Na podlagi sklepa delavskega sveta DSSS objavljamo dela in naloge

vođenje skladiščno-materialnega poslovanja

Pogoji: — višješolska izobrazba ekonomske smeri in 3 leta delovnih izkušenj

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh od objave na naslov: GIDOS Lendava, Partizanska 93.

ELEKTROKOVINA SOZD

LINA

ELKOM LINA

Lesna industrija Apače, n. sol. o.

Apače 2

TOZD KOVINSKA PROIZVODNJA

Delavski svet tozda Kovinska proizvodnja razpisuje za dobo 4 let dela in naloge

VODJE TOZDA

Imenovan je lahko kandidat, ki izpolnjuje pogoje:

- da je državljani SFRJ in izpolnjuje splošne pogoje, določene z zakoni, samoupravnimi sporazumi in družbenim dogovorom;
- da ima višješolsko ali srednješolsko izobrazbo ustrezne smeri in pet oziroma sedem let delovnih izkušenj;
- da njegovo dosedanje delo zagotavlja, da bodo doseženi sprejeti cilji tozda kot celote ob načelu solidarnosti in vzajemnosti.

Kandidati naj vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo na naslov: ELKOM LINA, Lesna industrija, Apače 2, tozda Kovinska proizvodnja, z oznako »razpisni komisiji« v 8 dneh od dneva objave. O izbiri bodo kandidati obveščeni v 10 dneh po preteku objave razpisa.

MODNA REVIIJA

jesen-zima '88

v kavarni
HOTELA »DIANA«
v Murski Soboti

v soboto,
22. oktobra '88
ob 20. uri

rezervacije v pisarni Blagovnice

Vali Vas

TOZD IZBIRA

VELETRGOVINA

Potrošnik
MURSKA SOBOTA

Priprave državne nogometne reprezentance v Murski Soboti

Pomurska metropola je najboljša mesto za priprave

V ponedeljek je državna nogometna reprezentanca v Murski Soboti končala enotedensko pripravo za prvo kvalifikacijsko tekmo za svetovno prvenstvo s Škotsko. To je drugič, da so najboljši jugoslovanski nogometaši prišli na priprave v pomursko metropolo. Zakaj, so se mnogi spraševali in se še sprašujejo? To je zanimajo tudi nas, zato smo za odgovor zaprosili zveznega kapetana Miljana Miljanića, selektorja Ivica Osim in reprezentanta Srečka Katanca. Odgovor je bil brez pomislekov vseh enak.

poleg razmer za delo in življenje tudi pomembno. Podobnega mišljenja je bil tudi Srečko Katanec, ki je bil v Murski Soboti na pripravah že večkrat tudi z ljubljansko Olimpijo. Tako so naši najboljši nogometaši uspešno končali priprave v Murski Soboti, žal nekompletni, in odšli na tekmo v Glasgow z željo po ugodnem rezultatu.

Med pripravami v Murski Soboti je državna nogometna reprezentanca odigrala prijateljsko tekmo z Muro in zmagala s 5:0. Strelci so bili: Stojković 2, Radanović, Šuker in

Nogometaši Mure so se nekaj časa uspešno upirali reprezentanci Jugoslavije. Na koncu je bilo 5:0. Foto: N. Juhnov

Murska Sobota je najboljša mesto za priprave nogometašev. Selektor Osim pravi, da je bilo prvo bivanje reprezentance v Murski Soboti tako prijetno in koristno, saj je Jugoslavija premagala Severno Irsko z 2:1. Miljan Miljanić meni, da je okolje v Murski Soboti za igralce prijetno, ljubitelji nogometa in športni delavci pa dobri prireditelji. Skratka, tukaj smo prišli med prijatelje, ki so nas gostoljubno sprejeli, kar je

Bokšić. Moštvi pa sta nastopili v naslednjih postavah — SRJ: Ivković, Jovanović, Stanojković, Spasić, Katanec, Jurić, Radanović, Stojković, Šabanadžović, Cvetković (Bokšić), Janković (Mijatović), Šuker (Boban). MURA: Šiftar (Kozic), Kalamar (J. Čener), Čifer, Gašević, Kardoš, Bencak (Gruškovič), Abakumov, B. Baranja, K. Čener (Nuhano- vić), A. Baranja (Kutuš), Lopert (Čirkvenčič). F. Maučec

STRELSTVO

Prehodni pokal v Slovenj Gradec

V počastitev praznika soboške občine je bilo tradicionalno tekmovalje v streljanju z zračno puško, ki ga je pripravila OSZ Murska Sobota. Sodelovalo je 283 strelcev in 59 ekip. Tekmovali so pionirji in člani ekip in posamično. Pri pionirjih je zmagala ABC Pomurka s 517 krogi pred NTU Slovenj Gradec, 507, in Norsinci, 492 krogov. Med posamezniki pa je bil najboljši Boris Škedelj (ABC) s 176 krogi pred Darijo Bester, 176, in Darkom Spacapanom, 174 krogov. V tekmovalju članov je zmagala ekipa Avgust Majerič iz Maribora z 834 krogi pred Kovinarjem Store, 831, in I. Pohorskim bataljonom Ruše 829 krogov. Pri posameznikih je bil prvi Branko Kurnik (Maribor) z 285 krogi pred Dragom Pertocijem (Tišina), 283 krogov. V skupni uvrstitvi je zmagala ekipa NTU Slovenj Gradec s 1325 točkami pred Norsinci, 1316, in ABC Pomurka, 1309.

A. K.

Tekmovanja ob občinskem prazniku

V počastitev praznovanja radgonske občine so bila tekmovanja v streljanju z zračno in malokalibrsko puško, tekmovali pa so tudi lovci. Na tekmovalju z zračno puško, ki ga je organizirala v Gornji Radgoni SD Gorenje Elrad, je sodelovalo 11 ekip. Zmagala je ekipa SD Avgust Majerič iz Maribora s 1105 krogi, ekipa SD Jovo Jurković iz Vidma ob Ščavnici pa je s 1075 krogi zasedla četrto mesto. Med posamezniki je bil najboljši Mariborčan Jože Horvat z 285 krogi, Alojz Šijanec iz Vidma pa je z 271 krogi zasedel osmo mesto. Na tekmovalju v streljanju z malokalibrsko puško, kjer je prav tako sodelovalo 11 ekip, organizirala PA GA JE SD Avtoradgona, je zmagala ekipa I. Pohorskega bataljona iz Ruš s 508 krogi pred SD Jovo Jurković, 503, in SCT Murska Sobota, 502 kroga. Pri posameznikih je zmagal Ljubo Grmič iz Ruš s 180 krogi pred Borisom Kočičem (SCT), 176 krogov.

Zmage Mure, Tišine in Panonije

V drugem kolu tekmovanja druge republiške strelske lige so bile ekipe iz soboške občine uspešne, saj so tri zmagale. Mura je premagala Borisa Kidriča v Mariboru s 1426:1413 krogi, Tišina je slavila zmago z ekipo Ormoža Središča s 1462:1419, Panonija pa nad ekipo Kajna TAM 1433:1396, medtem ko je Kovinar z Mute premagal SCT s 1406:1403 krogi.

ATLETIKA

MURSKA SOBOTA PRVA

V Domžalah je bil sklep letošnjih jesenskih krosov v Sloveniji, tokrat za pokale Dela. Sodelovalo je 48 reprezentanc, med njimi tudi Murska Sobota. Tudi tokrat se je izkazala ekipa starejših mladink v postavi Manuela Pergar, Marija Števanec, in Tamara Poredoš, ki je bila v svoji kategoriji daleč najboljša. Pergarjeva je bila druga, Števaneceva na peti. Edita Banfi je bila pri članicah šesta, Geza Grabar pri članih deseti in Simona Baranja pri mlajših pionirkah enajsta.

Poulični tek v Murski Soboti

Banfi jeva in Grabar druga

Atletski klub Pomurje je v počastitev občinskega praznika pripravil 10. tradicionalni poulični tek, ki so se ga udeležili atleti in atletinje iz severovzhodne Slovenije in Madžarske. Pionirske in mladinske vrste so tekmovali v štafetah, člani in članice pa posamično. Najmožnejše so bile pionirske vrste, kjer je sodelovalo 20 štafet pionirjev in 21 pionirk. Pri pionirjih in pionirkah so bili najuspešnejši učenci Osnovne šole Beltinci, zasedli so tri prva mesta, pri članih pa atleta iz Titovega Velenja.

Rezultati — pionirji (11 štafet): 1. Tišina, 2. Beltinci, 3. OŠ 1. Murska Sobota; **pionirke (11 štafet):** 1. Beltinci, 2. Puconci, 3. Tišina; **starejši pionirji (9 štafet):** 1. Beltinci, 2. Tišina, 3. Puconci; **starejše pionirke (10 štafet):** 1. Beltinci, 2. Beltinci II, 3. Puconci; **mladinici:** 1. SKS Rakičan, 2. GS Radenci, 3. SSCTPU Murska Sobota; **mladinke:** 1. GS Radenci, 2. SSCTPU Murska Sobota, 3. SDES Murska Sobota; **člani 3.000 m:** 1. Geza Kranjc (TV) 6.11, 2. Geza Grabar (Pomurje) 6.11,04 in 3. Arpad Garami (Szombathely) 6.32,0; **članice — 1500 m:** 1. Slavica Poznič (TV) 6.36, 2. Edita Banfi (Pomurje) 6.42 in 3. Zoltani György (Szombathely) 7.02.

M. Šeruga

6. teden invalidov

Tradicionalna športna tekmovanja

Društvo za rekreacijo in šport invalidov Murska Sobota je v počastitev soboškega občinskega praznika organiziralo 6. tradicionalni Teden invalidov s športnimi tekmovanji. Tekmovali so v streljanju z zračno puško, kegljanju, balinanju, ribolovu in šahu. Najuspešnejši sta bili ekipi Medobčinskega društva slepih in slabovidnih Murska Sobota in Društva za rekreacijo in šport invalidov, zmagali sta po dvakrat. Prvo je zmagalo v kegljanju za moške in šahu, medtem ko je bilo DRSI uspešno v streljanju in balinanju. Aktiv Mure pa je zmagal v kegljanju za ženske. V ribolovu, kjer so tekmovali posamično, pa je bil najboljši Žizek pred Paserom in Slugo.

Srečanje počitničarjev

Sobočani na olimpiadi v Zagrebu

Mestna konferenca Počitniške zveze Zagreba je bila organizator 10. jubilejnega srečanja članov Počitniške zveze Jugoslavije — Olimpijada počitničarjev. Slovenijo je med 20 mest zastopala ekipa SKS Rakičan, skupno pa je bilo 300 mladih, ki so tekmovali v malem nogometu, košarki, odbojki, namiznem tenisu, vlečenju vrvi, skoku v daljavo, teku in šahu. Sobočani so bili najuspešnejši v vlečenju vrvi, kjer so šele v finalu izgubili z Dugim selom (Split) z 1:2. Dugo selo pa je bilo tudi zmagovalac jubilejnega srečanja počitničarjev Jugoslavije.

F. Matko

Badminton

Visoka zmaga Mladosti

V Lendavi je bilo mednarodno srečanje pionirskih ekip Gleisdorfa iz Avstrije in domače Mladosti. Prepričljivo so zmagali gostitelji z 11:4. Zmage za Mladost so dosegli: Jože Lehar, Igor Lehar, Goran Kerek, Jože Kuprivec, Sašo Pahor, Sandi Török, Gorazd Doma in Brigita Lešnjak med posamezniki ter I. Lehar — Kuprivec, J. Lehar-Török in Pahor-Lešnjak med pari. Za Mladost pa sta igrala še Andrej Nemec in Darjan Žekš.

Sah

Zmagal Logar

Sahovski društvo Radenska Pomurje iz Murske Sobotje je pripravilo hitropotezni turnir, na katerem je sodelovalo 16 šahistov. Zmagal je Ciril Logar z 12,5 točke pred Robijem Radosavljevičem (11,5), Dantom Harijem (11), Borisom Kovačem in Bogdanom Harijem (po 9,5), Ivanom Lukičem (9,5), Stefanom Režonjo in Matijo Gaborjem (po 9), Jožetom Gaberjem (8) in Jožetom Gerencijem (7,5 točke).

Nogomet

Tekma veteranov

V Murski Soboti je bila nogometna tekma med veterani Slovenije in Muro. Tekma, ki si jo je ogledalo okrog 400 gledalcev, se je končala z zmago Slovenije s 4:1. Gole so dosegli: Kozlar, Vabec, Petrovič in Tolič za Slovenijo ter Mušović za Muro. Sodil je Bojnec iz Murske Sobotje. Izkupiček je bil namenjen nekdanjemu igralcu Mure Vladu Horvatu.

Motokros

Kampuš republiški prvak

V Slovenskih Konjicah je bila predzadnja dirka za republiško prvenstvo v motokrosu v razredu do 125 ccm, kjer je mladi Boštjan Kampuš iz Spodnje Ščavnice zasedel drugo mesto. Na nedeljski zadnji dirki v Brežicah pa je v prvi vožnji zmagal, v drugi pa zaradi okvare motorja odstopil. Kljub temu pa je postal novi republiški prvak.

Pionirji v Sotini

V Sotini na Gorickem bo v nedeljo ob 13. uri mednarodno tekmovalje pionirjev v motokrosu v razredu do 80 ccm. Tekma bo gotovo zanimiva, saj imamo v severovzhodni Sloveniji že nekaj odličnih naraščalnikov.

Namizni tenis

USPEŠEN ZAČETEK

Sobočani so uspešno začeli tekmovalje v novi sezoni 1. ligi zvezni ligi, saj so v prvem kolu na gostovanju slavili dve zmagi. Zmago z novincem, ekipo Kočevja, so pričakovali, čeprav ne tako visoko, kot so jo dosegli, saj se je gostiteljem poznalo, da prvič nastopajo v tej konkurenci. Sobočani so jim prepustili le tri sete. Srečanje z Ilirijo pa je bilo negotovo in dramatično vse do konca: kljub presenetljivemu vodstvu Sobočanov s 4:0 so domačini znižali na 4:3 in potem je Gašić rešil izgubljeno partijo s Šarlahom in tako so Sobočani slavili zaslužen zmago. Ob Gašiću sta dobro igror prikazala tudi Kuzma ter Unger in vsi zaslužijo pohvalo za veliko borbenost. V soboto in nedeljo igrajo doma z Industrogradnjo iz Zagreba ter Kvarnerjem z Reke. Rezultati: KOČEVJE—SOBOTA 0:9 (Pogorelec—Kuzma 0:2, Murn—Unger 0:2, Špelič—Gašić 0:2, Murn—Kuzma 1:2, Pogorelec—Gašić 1:2, Špelič—Unger 0:2, Murn—Gašić 1:2, Špelič—Kuzma 0:2, Pogorelec—Unger 0:2); ILIRIJA—SOBOTA 4:5 (Boldin—Kuzma 0:2, Šarlah—Unger 1:2, Zajtl—Gašić 0:2, Šarlah—Kuzma 0:2, Boldin—Gašić 2:1, Zajtl—Unger 2:1, Šarlah—Gašić 1:2, Zajtl—Kuzma 2:1, Boldin—Unger 2:1). V A republiški ligi so Radgončani na gostovanju premagali ekipo Strojne Maribor s 6:3 in tako dosegli na začetku pomembno zmago. Druga ekipa Sobočanov pa je dosegla na gostovanju v Ljubljani dve lahki zmagi s slabima nasprotnikoma.

Rezultati — A liga: STROJNA—MARIBOR:RADGONA 3:6 (Ori 2:1, Rihtarič 2:1, Kus 2:1); **B liga:** VESNA—SOBOTA 0:9 (Gerendaj 3:0, Županek 3:0, Sapač 3:0); KAJUH—SOBOTA 2:7 (Gerendaj 3:0, Županek 2:1, Sapač 2:1).

M. U.

Nogomet

Zmaga Veržeja in remi Nafta

V nadaljevanju prvenstva v slovenski nogometni ligi je soboška Mura gostovala v Duplici in izgubila tekmo s Stolum Virtusom z 0:1. Sobočani so bili enakovredni tekme gostiteljem, celo več, na samem začetku so zadeli dve vratnici in bili nekaj časa gospodar na igrišču. Žal pa so ostali praznih rok. V naslednjem kolu igra Mura doma z Voziči.

V tekmovalju območne nogometne lige je Veržej doma premagal Dravo s Ptuja z 1:0. Gol je v začetku drugega polčasa dosegel Brunec. Lendavska Nafta pa je v gosteh igrala s Pesnico neodločeno 1:1. Gol za Nafto je dosegel Dovečar.

V tekmovalju območne slovenske mladinske lige je Mura premagala Maribor v gosteh s 4:1, Tišina pa je igrala z Dravo 2:2.

Košarka

TOČKI LE ZA RADGONO

V drugem kolu tekmovanja v slovenski ženski košarkarski ligi je ekipa Pomurja gostila Jesenice in izgubila s 55:67. Sobočanke so po prvem delu vodile, vendar zaradi neizkušenosti tekmo izgubile. Koše so dosegle: Borec 23, Drožina 14, Kolar 9, Broder 4, Frišič 3 in Cigan 2. V naslednjem kolu igrajo s Cometom v gosteh.

V tekmovalju druge republiške moške košarkarske lige vzhod je Radgona zmagala v Šoštanju z Elektro z 81:80. Strelci: Rajbar 23, Štihec 16, Kadiš 14, Saković 12, Merklin in Dokl po 6 ter Seneković in Horvat po 2. Pomurje je gostovalo pri ekipi Miklavža in izgubilo s 101:115. Strelci: Juteršnik 36, Klemar 25, Banič 23, Kerčmar 7, Roškar 6, Cigut in Belič po 2.

Odbojka

Dvojna zmaga Pomurja

V prvenstveni tekmi slovenske moške odbojkarske lige je ekipa Agroploda Ljutomera gostovala v Ljubljani in izgubila tekmo z Narodnim domom 2:3. Ljutomerčani so sicer igrali dobro in bi lahko zmagali, vendar so prav v odločilnih trenutkih igrali preveč nervozno. V naslednjem kolu igrajo v Križevcih s Šempetrom.

V tekmovalju druge republiške moške in ženske odbojkarske lige sta ekipi Pomurja iz Murske Sobotje zabeležili pomembni zmagi. Moška ekipa je gladko s 3:0 premagala Vuzenico, dekleta pa so premagale Ruše s 3:2.

Rokomet

TOČKI LE ZA KROG

V nadaljevanju prvenstva v slovenski moški in ženski rokometni ligi sta pomurska ligaša, Bakovci in Polana, gostovala in se vrnila praznih rok. Bakovci so izgubili v Krškem s 24:28, čeprav so bili enakovredni tekme gostiteljem. Strelci za Bakovce: Kozelj 7, Smodiš in Horvat po 4, Žalodec in Pok po 3 ter Žugelj 1. V naslednjem kolu igrajo Bakovci v Murski Soboti z vodilnim Šoštanjem. Rokometašice Polane pa so gostovale v Idriji in izgubile tekmo s Cerknim s 24:28. Strelke: Vugrinec 8, S. Hožjan 7, M. Hožjan 5 in Bačvič 4. V naslednjem kolu gostuje Polana pri Ferotehni.

V tekmovalju druge republiške moške rokometne lige je Krog v pomurskem derbiju premagal Toko iz Črenšovcev z 22:20, Radgona pa je izgubila v Šoštanju s 24:30.

Hokej na travi

ABC Pomurka pred Lipovci

Na četrtem turnirju za prvenstvo Slovenije v hokeju na travi so Lipovci v Ljubljani premagali Svobodo z 2:1 in PIC Maribor s 3:0. Na petem turnirju, ki je bil v Mariboru, pa je ekipa Mejnika iz G. Radgone izgubila s PIC Mariborom z 1:2 in Svobodo z 0:7. Vodi ABC Pomurka z 11 točkami pred Lipovci, 10. Mejnik pa je brez točke. Zadnji turnir bo v nedeljo v Gornji Radgoni. V prijateljski tekmi pionirjev je Mejnik premagal PIC Maribor z 2:1.

L. Z.

Šport paraplegikov

Več prvih mest v republiki

Člani društva paraplegikov Pomurja so v zadnjem času sodelovali na nekaterih republiških tekmovanjih in dosegli vidne uspehe. Tako je ekipa Pomurja na republiškem tekmovalju v športnem ribolovu, ki je bilo v Metliki, zasedla prvo mesto, med posamezniki pa je bil Slavko Dunaj drugi. Na republiškem kegljaškem tekmovalju v Ljubljani je ekipa Pomurja v postavi Jože Magdič, Bojan Ciman, Milan Bogataj in Matija Merklin postala republiški prvak. Jože Magdič pa je s 353 podrtimi keglji postavil nov republiški rekord. Ekipa paraplegikov Pomurja pa je zmagala tudi na republiškem prvenstvu v namiznem tenisu v Ljubljani (Slavko Dunaj, Bojan Ciman in Andrej Klemenčič). Med posamezniki tetraplegiki je bil Slavko Dunaj prvi, med paraplegiki pa Andrej Klemenčič tretji. Na republiškem prvenstvu v streljanju z zračno puško je ekipa Pomurja zasedla četrto mesto, med posamezniki pa Slavko Dunaj tretje.

Obdržati pripravljenost in mobilnost enot CZ

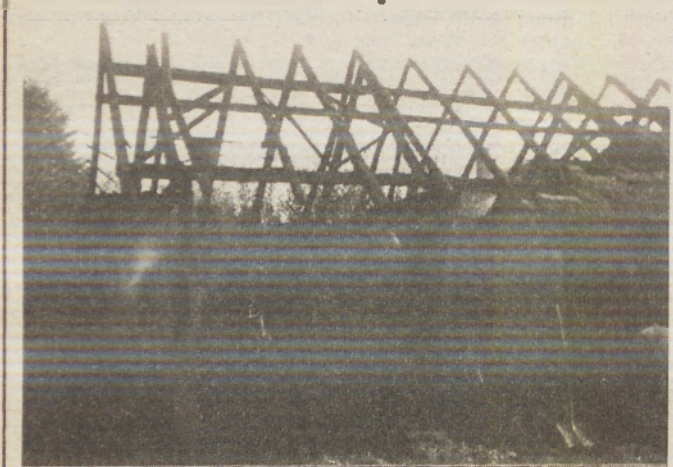
Na zadnji seji občinskega štaba civilne zaštite v Murski Soboti so obravnavali delovanje civilne zaštite v letošnjem letu in program racionalizacije aktivnosti. Ugotovili so, da so letos uspešno uresničili programske naloge ter da je civilna zaštita v občini dobro organizirana po vaseh, v krajevnih skupnostih in občinskih enotah, nekoliko slabše pa v združenem delu. Letos so izvedli dopolnilno teoretično usposabljanje voda iz gasilske čete občinskega odreda civilne zaštite za ukrepanje pri reševanju z nevarnimi snovmi, v prihodnje pa bodo dopolnilno usposabljanje nemanili praktičnemu delu z razpoložljivo opremo gasilskega društva Murska

Sobota. V nekaterih krajevnih skupnostih so opravili dopolnilno teoretično in praktično usposabljanje enot prve medicinske pomoči civilne zaštite s kadri OO RK Murska Sobota, za vse pripadnike pa bodo dopolnilno usposabljanje izvedli prihodnje leto, ko preidemo na novo obliko. Občinska ekipa je sodelovala tudi na republiški ocenjevalno-praktični vaji enot PMP CZ v Ljubljani in se uvrstila v prvo tretjino enot. V dogovoru s PŠTO so pripadniki voda občinskega štaba CZ sodelovali na vaji pontonirskih enot teritorialne obrambe na reki Muri ter v dogovoru z OŠTO Murska Sobota pri prikazu postavitve RKB dekontaminacijske postaje in nje-

nem delovanju. V dogovoru z občinsko gasilsko zvezo Murska Sobota pa je bilo na Melincih tudi preverjanje vodnoreševalnih enot civilne zaštite in gasilskih društev iz vseh pomurskih občin. Dopolnilno usposabljanje voda občinskega štaba CZ Murska Sobota je bilo tudi v Vidoncih. Sicer pa so v soboški občini v zadnjih nekaj letih na področju usposabljanja in preverjanja vaških enot civilne zaštite (GTE in PMP) uveljavili več različnih oblik in ocenjujejo, da so dosegli pomembne premike pri organiziranju, opremljanju, kadrovskega poplinitvi in usposobljenosti tako da ni potrebe po nadaljnji krepitvi vaških enot civilne zaštite ob obstoječih prostovoljnih gasilskih enotah.

Občinski štab civilne zaštite Murska Sobota je sprejel program racionalizacije usposabljanja enot civilne zaštite v občini. Le-to bo zaradi varčevanja potekalo vsako drugo leto. Posebna skrb pa bo namenjena usposabljanju in opremljanju enot civilne zaštite v združenem delu, kajti ugotavljajo, da te nekoliko zastajajo za enotami civilne zaštite v krajevnih skupnostih. Vsi nosilci raznih oblik usposabljanja enot civilne zaštite bodo morali pravočasno pripraviti programe usposabljanja. S programom racionalizacije usposabljanja enot civilne zaštite želijo v soboški občini zmanjšati porabo sredstev, k čemur naj bi prispevali dobri programi vseh porabnikov družbenih sredstev na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite. Pripravljenost in mobilnost enot civilne zaštite se s tem ne bi smeli bistveno zmanjšati. Feri Maučec

Oktober — mesec požarne varnosti

Otroke moramo poučiti o nevarnostih, ki jih lahko povzroči igra z ognjem. Vžigalice in vžigalniki ne sodijo v otroške roke, zato jih hranimo zunaj njihovega dosega.

Poškodbe so bile prehude

Pred desetimi dnevi smo imeli v naši pokrajini največ prometnih nesreč v enem tednu. Ni čudno, trgateg je bila na vrhuncu, ljudje so hiteli v vinograde in pri tem niso preveč pazili. Pa tudi alkohol je ogrel marsikatero glavo. Trgateg je torej končana, promet se je umiril, s tem pa je tudi manj prometnih nesreč. Paziti pa bo seveda potrebno, ko bo zavrel most.

NI UPOŠTEVAL ZNAKA USTAVI

10. oktobra se je zgodila prometna nezgoda v M. Soboti. Voznik osebnega avtomobila Franc Petek iz M. Sobotice je zapeljal s parkirnega prostora pred trgovino Dom v M. Soboti, ne da bi upošteval prometni znak STOP. Zapeljal je na prednostno Lendavsko cesto in tako izsilil prednost vozniku kolesa z motorjem Aleksandru Severju. V trčenju se je Sever laže poškodoval.

6. oktobra se je zgodila prometna nesreča na regionalni cesti zunaj naselja Črenšovci, v kateri sta bila udeležena kolesar Štefan Franc iz S. Bistrice in voznik osebnega avtomobila Slavko Kustec iz D. Bistrice. Pri nesreči se je hudo poškodoval Štefan Franc in zaradi poškodb 11. oktobra umrl v bolnišnici.

ZAPELJAL PRED AVTO-MOBIL

13. oktobra se je zgodila prometna nezgoda na lokalni cesti med Dokležovjem in G. Bistrico. Proti G. Bistrici se je peljal voznik osebnega avtomobila Stanislav Rezonja iz V. Polane. Na Melincih pa se je nenadoma z desne stranske ceste pred avtomobil pripeljal voznik ko-

lesa z motorjem, Jože Ozmeč z Melincev. Voznik osebnega avtomobila nesreče ni mogel preprečiti. Vozili sta trčili, Ozmeč se je laže poškodoval.

PREHITRA VOŽNJA V MELINCIH

15. oktobra se je voznik kolesa z motorjem Jože Mesarič iz Ižakovec peljal iz Turnišča proti Gančanom. V Renkovcih je zaradi neprimerne hitrosti in megle zapeljal na lokalno cesto in trčil v prometni znak. Od tu ga je vrglo v betonsko ograjo. Mesaričev sopotnik, Branko Nedelko iz Ižakovec, se je hudo poškodoval.

J. D.

MURSKA SOBOTA

Tekmovanje avtomobilistov

Zveza šoferjev in avtomobilistov ter Avto-moto društvo Murska Sobota organizirata že tradicionalno tekmovanje avtomobilistov v spretnostni vožnji. Tekmovanje bo v soboto, 22. oktobra 1988, ob 10. uri na dvorišču skupščine občine Murska Sobota. Tekmovali bodo v štirih razredih: z osebnimi avtomobili do 1000, 1300 in nad 1300 cm ter invalidi. Tekmovanje je ekipno in posamično. Prijave zbira športna komisija pri AMD Štefan Kováč Murska Sobota. Možnost prijave pa bo tudi uro pred tekmovanjem. Najboljši posamezniki in ekipe bodo prejeli kolajne in pokale.

F. M.

Še enkrat o semaforju

Oglašamo se na članek v 39. številki Vestnika (stran 16), v katerem navajate, da je Cestno-komunalna skupnost Lendava financirala postavitev in osvetlitev prehoda za pešce na magistralni cesti M 12-1 v mestu Lendava.

Moramo poudariti, da je bila investitor Republiška skupnost za ceste Slovenije, Ljubljana. In sicer: akcija o osvetlitvi prehoda za pešce pri DO Elma in avtobusnem postajališču v mestu Lendava je stekla že v letu 1987, dočim smo samo konstrukcijo postavili v decembru 1987. Zaradi pomanjkanja sredstev in izpada iz plana (prehod za pešce v Lendavi ni bil v planu SCS v letu 1987) nam je uspelo komaj v letu 1988 (septembra meseca) osvetliti in predati namenu kandelaber s prometnim znakom.

Resda smo Cestno-komunalno skupnost Lendava zaprosili za finančno pomoč, vendar nam je le-ti niso mogli dati. Prevzeli pa so plačilo porabljene električne energije. Tudi drugo energijo za osvetlitev prehodov plačujejo občinske skupnosti za ceste oz. krajevne skupnosti.

Vrednost opravljenih del po končanem obračunu znaša 3.540.000.— din.

Toliko v opravičilo Republiški skupnosti za ceste, ki zbira denar za osvetlitev najbolj izkoriščenih prehodov za pešce.

Vodja prom. signalizacije: Vikica Horvat

AGROSERVIS, p. o.
Murska Sobota

Pripravite svoje vozilo za hladnejše dni. Potrebovali boste hladilno tekočino. In pravočasno si zaščitite vozilo pred rjo. Priporočamo vam zaščito dinitrol.

SERVIS motoristov vsaj je kmetijskih strojev

PRODAJA vozil zastave in rezervnih delov

zaščita **Dinitrol** zaščita **anti-rp**

KMETIJSKA ZADRUGA PANONKA
Murska Sobota, o. sol. o.

ABC POMURKA — KZ PANONKA
TZO KMETIJSKA KOOPERACIJA
PROSENJAKOVCI
razpisuje

prosta dela oz. naloge

DIREKTORJA TZO
(relekcija)

Kandidat, ki želi opravljati navedena dela oz. naloge, mora poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati še naslednje:

- da ima višješolsko izobrazbo agronomske ali ekonomske smeri in tri leta delovnih izkušenj
- da ima srednješolsko izobrazbo kmetijske smeri in pet let delovnih izkušenj
- vsaj pasivno znanje madžarskega jezika

Mandat traja 4 leta.

Kandidati vložijo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev najpozneje v 15 dneh od dneva objave razpisa na naslov ABC POMURKA — KZ PANONKA, Markišavska 3, v zaprti ovojnici z oznako »za razpisno komisijo TZO Prosenjakovci«.

KMETIJSKA ZADRUGA PANONKA
Murska Sobota, o. sol. o.

ABC POMURKA — KZ PANONKA
TZO KMETIJSKA KOOPERACIJA
MURSKA SOBOTA

razpisuje

na podlagi sklepa ZS TZO Murska Sobota

JAVNO DRAŽBO

za prodajo starega žaganega lesa

Javna dražba bo v torek, 25. 10. 1988, ob 10. uri v skladišču Bakovci.

Interesenti morajo pred začetkom dražbe položiti 10 % od izključne cene.

za gradnjo kirurškega bloka so darovali

OOS Stokovne službe SIS družbenih dejavnosti G. Radgona (namesto vena na grob pok. Lovrenca Mlasko, očetna Milice Vogničič, Mahovec 7/a) — 40.000 din; OOS Stokovne službe SIS družbenih dejavnosti G. Radgona (namesto vena na grob pok. Franca Škrleca, očetna Anice Potisk, G. Radgona) — 40.000 din; Bela Banfi, Puconci (namesto vena na grob pok. Dušana Klemenčiča, M. Sobota) 10.000 din; Evgen Bunderla, Kuzma 31 (namesto vena na grob pok. Anice Ščunčar, M. Sobota) — 20.000 din; Tovarna mlečnega prahu M. Sobota (namesto vena na grob pok. mame Emilije Ciman, M. Sobota) — 20.000 din; OO ZS Mlinopek, M. Sobota (namesto vena na grob pok. hčerke Stankota Kukoje, M. Sobota) — 10.000 din; Delavci Tovarne mlečnega prahu, M. Sobota (namesto vena na grob pok. mame Emilije Ciman, M. Sobota) — 25.000 din; IO OOS SDK M. Sobota (namesto vena na grob pok. upokojenca Franjo Škarabota) — 20.000 din; IO OOS SDK M. Sobota (namesto vena na grob pok. upokojenca Stefana Šiftarja, M. Sobota) — 20.000 din; Konferenca OOS Veletrgovine Potrošnik, M. Sobota (namesto vena na grob pok. očetna Marjeta Šarac, Gederovci 32) — 5.000 din; Konferenca OOS Veletrgovine Potrošnik, M. Sobota (namesto vena na grob pok. očetna Rozina Hozjan, Trnje 11) — 5.000 din; IO OOS TOZD Zdravstveni dom Ljutomer (namesto vena na grob pok. Kocenbbbbbb) — 20.000 din; OOS Potrošnik, M. Sobota (namesto vena na grob pok. očetna Danice Berlak, Martjanci 26/a) — 5.000 din; OOS Potrošnik Veletrgovina M. Sobota (namesto vena na grob pok. mame Elizabete Novak, Bodonci 11) — 5.000 din; IO OOS SDK M. Sobota (namesto vena na grob pok. očetna Zinka Lukač, M. Sobota) — 20.000 din; IO OOS SDK M. Sobota (namesto vena na grob pok. mame Jožeta Horvata, Miklošičeva 22, M. Sobota) — 20.000 din; Družina Sečko, Radenci (namesto vena na grob pok. Ludvika Škrbiča) — 20.000 din; Družina Činč, Miklošičeva 4, M. Sobota (namesto vena na grob pok. Ludvika Škrbiča) — 20.000 din; Konferenca sindikata ZGEP Pomurski tisk, OOS Založba M. Sobota (namesto vena na grob pok. moža sodelavke Dalinke Saralimov, St. Rozmana 4, M. Sobota) — 25.000 din; Josip in Vera Dadič, Titova 17, M. Sobota (namesto vena na grob pok. svaka Stefana Balaska iz Rakičana) — 30.000 din; Alfonz Vučak, Cankova 29/h (namesto vena na grob pok. Marije Hahn, Bodonci) — 50.000 din; TVD Partizan, Radenci (namesto vena na grob pok. Jožeta Šeruga) — 50.000 din; Družina Irene Dominko, Belinci, St. Kovača 9/a (namesto vena na grob pok. mame Frančiške iz Maribora) — 20.000 din; Sodelavke Stanislave Šraj iz Belincev (namesto vena na grob pok. mame Frančiške iz Maribora) — 60.000 — din; Konferenca OOS Veletrgovine Potrošnik, M. Sobota (namesto vena na grob pok. očetna Marije Horvat, Gomilice 119) — 5.000 din; Družina Samit, Murska Sobota, B. Kraigherja (namesto vena na grob pok. Anice Ščunčar, M. Sobota) — 5.000 din; Družina Simone Fartelj, Sebeborci 15 (namesto vena na grob pok. Anice Ščunčar, M. Sobota) — 10.000 din; Družine Kučan, Samec, Baramašič, Podlunšek (namesto vena na grob pok. Franjo Škarabot, M. Sobota) — 40.000 din; Družina Torok, Moravske Toplice (namesto vena na grob pok. Otilije Kerčmar, Prosečka vas) — 5.000 din; Delavci Ginekolško-porodnega oddelka Splošne bolnišnice M. Sobota (namesto vena na grob pok. tasta Bobovec Anice) — 27.000 din; Družina Bunderla, Kuzma (namesto vena na grob pok. Anice Ščunčar, M. Sobota) — 20.000 din; Družina Kerčmar, M. Sobota, Cankarjeva ul. (namesto vena na grob pok. Jožeta Stefanca, Martjanci) — 10.000 din; Marija Pintarič z družino, M. Sobota, M. Kuzmiča (namesto vena na grob pok. Jožeta Stefanca, Martjanci) — 40.000 din; Ana Žerdin, Ljutomer (namesto vena na grob pok. Marije Hahn, Bodonci) — 20.000 din.

Irma Vlač, Cvetkova 18/a, M. Sobota (namesto vena na grob pok. Jožeta Stefanca, Martjanci) — 10.000 din; Družina Cipot, Tešanovci (namesto vena na grob pok. Geze Severja, Zenkovci) — 10.000 din; Družina Gabor, M. Sobota, Vrtina 3 (namesto vena na grob pok. Elze Hari, M. Sobota) — 20.000 din; Družina Stefana Pavel, Polana 8 (namesto vena na grob pok. Irene Cipot, Polana 4) — 8.000 din; Družina Bac, Polana 9 (namesto vena na grob pok. Irene Cipot, Polana 4) — 8.000 din; Štefan Celec, St. Kovača 22, M. Sobota (namesto vena na grob pok. Franca Škrleca, Radenci, Kerencičeva 5) — 10.000 din; Evgen Gomboc, Juša Kramarja 7, M. Sobota (namesto vena na grob pok. Stefana Kovaca, Sodišinci) — 10.000 din; Franc Lanjšček, Gorica 32 (namesto vena na grob pok. Marije Preiniger, Gorica) — 5.000 din; Marta Toth, Poljska 12, M. Sobota (namesto vena na grob pok. Jožeta Stefanca, Martjanci) — 10.000 din; Republiški štab za TO, Ljubljana (namesto vena na grob pok. Lukačevega očetna) — 60.000 din; Družina Ščavničar, Oktobrske revolucije 1 (namesto vena na grob pok. Avgusta Gašperiča, Vučja Gomila) — 10.000 din; Aleksander Kučan, Sulinci 2/c (namesto vena na grob pok. Janeza Šarkanja, Petrovci) — 10.000 din; Aleksander in Darinka Šarkanja, M. Sobota (namesto vena na grob pok. Janeza Šarkanja, Petrovci) — 10.000 din; Družina Legen, Tišina 9, M. Sobota (namesto vena na grob pok. Jožeta Stefanca, Martjanci) — 20.000 din; Katarina Miholič, Kobilje 179, Dobrovnik (namesto vena na grob pok. Jožeta Stefanca, Martjanci) — 10.000 din; Bela Huber, Puconci (namesto vena na grob pok. Marija Šarkanja, Nuskova) — 10.000 din; Justina Kuhar, Gorica (namesto vena na grob pok. Marije Šarkanja, Nuskova) — 10.000 din; Jože Žekš, M. Sobota (namesto vena na grob pok. Marije Šarkanja, Nuskova) — 15.000 din; Milena Štaus, Ravenska 7, Belinci (namesto vena na grob pok. Frančiške Roskar, Maribor) — 5.000 din; Bela Makari, Zenkovci 51 (namesto vena na grob pok. Karel Slavica) — 10.000 din; Šarika Pintarič, Bodonci 7 (namesto vena na grob pok. Marije Hahn, Bodonci) — 10.000 din; Bela Tanacek, Vadarci 12 (namesto vena na grob pok. Marije Hahn, Bodonci) — 5.000 din; Družina Kamenski, Bodonci 13 (namesto vena na grob pok. Marije Hahn, Bodonci) — 10.000 din; Evgen Sebianič, Bodonci 90 (namesto vena na grob pok. Marije Hahn, Bodonci) 5.000 din; Marija Novak, Moščanci 40 (namesto vena na grob pok. Marije Škerlak) — 5.000 din; Franc Slavic, Puconci (namesto vena na grob pok. Karel Slavica, Predanovci) — 8.000 din; Družina Sijarč, Spilak, Puconci 40 (namesto vena na grob pok. Karel Jud, Boreča) — 10.000 din; Družina Zrinski-Glavac, Puconci 102/a (namesto vena na grob pok. Stefana Špilca, Puzevci) — 10.000 din; Družina Zrinski-Glavac, Puconci 102/a (namesto vena na grob pok. Erjavcove mame, Belinci) — 8.000 din; Marija Slavič, Mladinska 20, Radenci (namesto vena na grob pok. Marije Sečko Radenci) — 10.000 din; Anton Mikl, Bolehnečiči, Videm ob Ščavnici (namesto vena na grob pok. Helene Prelog, Očeslavci) — 20.000 din; Alojz Štuhce, Bolehnečiči, Videm ob Ščavnici (namesto vena na grob pok. Helene Prelog, Očeslavci) — 20.000 din; Frančiška Pihlar, Radomlje (namesto vena na grob pok. Franca Škrleca, Radomerski) — 20.000 din; Ferdo Pihlar, Radomerje (namesto vena na grob pok. Avgusta Šefa, Gresovšček) — 20.000 din; Boris Prejac, Ljutomer (namesto vena na grob pok. Pavle Kocen, Ljutomer) 10.000 din; Konferenca OOS DO Ljutomerčan, Ljutomer DSSS (namesto vena na grob pok. Stefana Damiša, Maribor) — 50.000 din; Mercator — Univerzal, Lendava (namesto vena na grob pok. Stefana Kulčarja, Dolga vas) — 8.000 din; GIDOS Lendava (namesto vena na grob pok. Stefana Kolenc, Gomilice) — 25.000 din; Družina Matko Marije, Belinci, Ravenska 3 K6 (namesto vena

na grob pok. mame Frančiške iz Maribora) — 20.000 din; Osnovna šola »17. Oktobra« Belinci OOS (namesto vena na grob pok. mame Stanislave Šraj) — 20.000 din; Danilo Hari, M. Sobota, Miklošičeva 33 (namesto vena na grob pok. Mihaela Balazica, Britonci) — 30.000 din; Konferenca OOS Potrošnik, M. Sobota (namesto vena na grob pok. očetna Darinke Ferenčič, M. Črnci 13) — 5.000 din; VGP Maribor, TOZD VE MURA, M. Sobota, (namesto vena na grob pok. Rozalije Gonc iz Mostja 11) — 5.000 din; Ohrano združenje Lendava (namesto vena na grob pok. očetna od Franjo Podvezanec, Lendava) — 20.000 din; Občinski komite ZKS M. Sobota, OO ZKS Križevci v Prekmurju (namesto vena na grob pok. Ludvika Ciferja, Kukeč 35) — 30.000 din; Osnovna organizacija Zdravstveni dom, M. Sobota (namesto vena na grob pok. Angele Kuplen, Adrijanci 6) — 15.000 din; OOS Agromerur, M. Sobota (namesto vena na grob pok. upokojenca Geze Poredosa, Vaneča) — 10.000 din; OOS Konferenca Potrošnik, M. Sobota (namesto vena na grob pok. očetna Vilija Sabotina, Radenci) — 10.000 din; Konferenca OOS Potrošnik, M. Sobota (namesto vena na grob pok. upokojenca Franca Sabotina, Prežihova 7, M. Sobota) Konferenca OOS Potrošnik, M. Sobota (namesto vena na grob pok. mame Adolfa Ribasa iz Črnc 237 — 10.000 din; Kristina in Mirko Lončar, Rakičan, Jezera 7 (namesto vena na grob pok. Marije Horvat) — 20.000 din; Konferenca OOS Veletrgovine Potrošnik M. Sobota (namesto vena na grob mame Olge Ostanek, M. Sobota) — 10.000 din; Konferenca OOS Veletrgovine Potrošnik, M. Sobota (namesto vena na grob pok. očetna Bernarda Rajnar, Krog) — 10.000 din; Sodelavci Občinskega štaba TO M. Sobota (namesto vena na grob pok. očetna Slavka Jauk, Skakovci) — 20.000 din; PZB OOS DSSS M. Sobota (namesto vena na grob pok. očetna Vučak Stefan) — 10.000 din; Osnovna šola Gornji Petrovci (namesto vena na grob pok. Ludvika Ciferja) — 30.000 din; Družina Vitez, St. Kuzmiča 25, M. Sobota (namesto vena na grob pok. Jožeta Hodžar, Krog) — 10.000 din; OOS Občine M. Sobota (namesto vena na grob pok. očetna Slavka Jauk) — 15.000 din; OOS Občine M. Sobota (namesto vena na grob pok. očetna Slavka Meotič) — 15.000 din; OOZSS Osnovna šola »Karel D. Kajuh«, M. Sobota (namesto vena na grob pok. očetna Angele Osterc, Tišina 15) — 10.000 din; OO ZSS Osnovna šola »Karel D. Kajuh« M. Sobota (namesto vena na grob pok. očetna Pavle Brunec, Kocjanova 6, M. Sobota) — 10.000 din; Dom oskrbovancev Rakičan (namesto vena na grob pok. Mihaela Balazica) — 50.000 din; Družina Bore, M. Sobota (namesto vena na grob pok. Franca Sabotina, M. Sobota) — 18.000 din; Družina Zakoč, Kupšinci (namesto vena na grob pok. Franca Penteka, Otovci) — 10.000 din; MURA TOZD Oblačila — Likalnica, M. Sobota (namesto vena na grob pok. Alojzije Duh, Maribor) — 30.000 din; Družina Franko, Markišavci (namesto vena na grob pok. Marije Horvat, Tešanovci) — 10.000 din; Družina Marincec, Satahovci 51, M. Sobota (namesto vena na grob pok. Ludvika Škrbiča, Fram) — 28.000 din; Ohratovno vodstvo TOZD Kartonaža, Murska Sobota (namesto vena na grob pok. mame Jožeta Samec, Vrazova 4, M. Sobota) — 124.000 din; Družina Vlač, M. Sobota (namesto vena na grob pok. Ance Samec, Vrazova 4, M. Sobota) — 20.000 din; Helena Goljevšek, M. Sobota (namesto vena na grob pok. Ance Samec, Vrazova 4, M. Sobota) — 10.000 din; Smilja Vulinec, M. Sobota, A. Kardosa 6 (namesto vena na grob pok. Janeza Domonkoša, Dobrovnik) — 10.000 din; Šarika Pintarič, Bodonci (namesto vena na grob pok. Frančiške Kučpman) — 10.000 din; Družina Balazic-Berglez, Zenkovci 56 (namesto vena na grob pok. Ludvika Vučaka) — 20.000 din; Bela Hodošek, Zenkovci 55 (namesto vena na grob pok. Marije Valencič) — 20.000 din.

DAROVALCEM SE ZAHVALJUJEMO!

PETEK

SOBOTA

NEDELJA

PONEDELJEK

TOREK

SREDA

ČETRTEK

RADIO MURSKA SOBOTA

Petek, 21. 10. 16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, Lepo je v naši domovini biti mlad, reklame, glasba), 18.00 Sotočje.

TV LJUBLJANA

9.35—12.50 in 16.15—0.30 Teletekst Rtv Ljubljana, 10.00 Tednik, 11.00 Mednarodna obzorja, 11.40 J. A. Bardem: Lorca, ponovitev, 16.45 Tednik, ponovitev, 17.45 Spored za otroke in mlade, 18.15 Sodobna medicina: operacija oči, 19.01 Obzornik, 19.18 Zrno, 19.30 Tv dnevnik, 19.59 Zrcalo tedna, 20.25 R. Daley: Tujčeve roke, ameriška nadaljevanka, 21.25 Čas negotovosti: Mogočno nasprotovanje, angleška dokumentarna serija 3/12, 22.25 Tv dnevnik, 22.40 Sodobni španski film: Dom Bernarde Albe.

Program LJ 2

19.00 Videomeh, ponovitev, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Koncert orkestra Slov. filharmonije.

TV ZAGREB

Prvi program

8.30 Tv v šoli, 15.20 Ponovitve, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Kriminalistične zgodbe, 20.50 Zabavna oddaja, 21.50 Dnevnik, 22.10 Kultura, 23.40 Nočni program

TV AVSTRIJA

Prvi program

9.00 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Falcon Crest, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Derrick, 21.20 Tudi angeli so za vroče (film), 23.10 Šport, 23.55 Vitez brez milosti (film).

Drugi program

14.00 Šport, 16.00 Glasbene želje, 16.45 Grad za najem, 17.35 Svet živali, 18.00 Tedenski tv spored, 18.30 Lokalni programi, 19.00 Čas v sliki, 20.15 Tv magazin, 21.20 Znanost, 22.00 Čas v sliki, 22.20 Humoreske, 23.05 Umetnine.

TV MADŽARSKA

9.05 Obmorsko poletje, španska serija, 9.55 Abrahamovi otroci, pon. 10.25 Delta, pon. 10.50 Telovadba za invalide, 17.05 Tv spored za 4 dni, 17.15 Za upokojenje, 17.45 Tekla, 18.00 Okno, služnostni program, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Mihail Bulgakov: Zojin salon, TV igra, 21.35 Parahola, 22.20 Glasbeno TV gledališče, Bizet: Džamile, TV variacija komične opere, 23.20 Tv dnevnik.

RADIO MURSKA SOBOTA

Sobota, 22. 10. 16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del s sobotno anketo, strokovnjak odgovarja, reklame, glasba), 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi (dežurstvo na telefon 21 232 od 14.00 do 16.00).

TV LJUBLJANA

7.45—12.05 in 16.30—0.30 Teletekst Rtv Ljubljana, 8.10 Ponovitve otroških oddaj, 8.45 Druga izmena, odd. Tv Sk — 2/6, 9.15 Studio je vaš: Sladol. za peslasec, 9.40 Noro, norje, norišnica: Poltrona expes, 10.10 Ex libris: Akt, ponovitev, 11.10 Izbor tedenske programske tvornosti, 17.00 Ptice prihajajo, holgarski mladinski film, 18.25 Da ne bi bolelo: opeklina, 19.01 Knjiga, 19.13 Tv okno, 19.30 Tv dnevnik, 19.59 Naš utrip 20.20 Zrebanje 3 x 3, 20.30 S. Sheldon: Diamantna dinastija, ameriška nadaljevanka — 1/9, 21.25 Ex libris: sadjarstvo, 22.25 Tv dnevnik, 22.40 Ristanc, ameriški film.

Program LJ 2

14.35 Kako biti skupaj, 15.05 Mladinski film, 16.50 Ponovitev dramske serije, 17.40 Luka Paljetak: Bajka o kraljevih češnjah, lutkovna igra, 18.40 Dallas, 19.30 Tv dnevnik, 20.10 Fantje in punce, ameriški film (do 22.30), 22.30 EV športna sobota (do 22.50).

TV ZAGREB

Prvi program

9.00 Izbor iz tv v šoli, 10.35 Ponovitve, 17.00 Narodna glasba, 17.30 Poročila, 17.35 Tv kolektor, 17.45 Tedenski tv spored, 18.30 Prirčno vaši, 19.30 Dnevnik, 20.00 Okrutni udarci (film), 21.55 Dnevnik, 22.10 Nočni program

TV AVSTRIJA

Prvi program

9.00 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 14.25 Otroški in mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Nogomet, 19.00 Vesela sobota, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Štirje proti Wiliju, 22.45 Šport, 23.20 Srce je adut, 0.30 Hammer.

TV MADŽARSKA

8.30 Naš ekran, 9.05 Tretji kanal, 9.50 Za otroke, 13.50 Obmorsko poletje, 4. del, 14.50 Bralni tabor Kisgyőr, 15.10 Metro sveta, 16.05 Živi planet, 4. del, 17.00 Dnevnik, 17.20 Barokchba, 18.05 King's Singers, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Pesem za vsakogar, 20.05 In sonce vzhaja, 1. del ameriškega TV filma, 21.35 Poklic igralca: Robert Raitonyi, 22.25 Tv dnevnik.

RADIO MURSKA SOBOTA

Nedelja, 23. 10. 10.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 Srečanje na pomurskem valu, 12.00 Oddaja v madžarščini, 13.00 Doma in onkraj meja, 13.30 V nedeljo popoldan (aktualni prispevek o razmerah v Jugoslaviji, novice, minuta za varstvo okolja, humor, minute za kmetovalce), 14.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi (dežurstvo na telefon 21 232 od 9.00 do 13.00).

TV LJUBLJANA

8.50—13.15 in 13.05—22.25 Teletekst Rtv Ljubljana, 9.15 Otroška matineja — Živ žav, 43. del, 10.00 Vrnitev antilope, ponovitev, 11.30 Domači ansambli: Slovenski muzikantje, 13.20 G. Zapolska: Leta in dnevi tečejo, poljska nadaljevanka, 14.55 Družinski kviz, ponovitev, 15.55 Gospa Bovary, ameriški film, 17.45 Kavarna, 19.01 Tv mernik, 19.16 Tv okno, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 J. Thiec: Vrtince in kaktusi, tv nadalj., 20.40 Zdravo.

Program LJ 2

08.55 Poročila, 9.00 Danes za jutri — za JLA, igrani film, 12.00 Anglunipe, 14.00 Športno zabavno popoldne, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Poljudnoznanstveni film, 20.45 Informativna oddaja, 21.00 Mali koncert, 21.20 Športni pregled.

TV ZAGREB

Prvi program

10.30 Nedeljsko dopoldne, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.00 Potopis, 13.30 Družinski magazin, 14.00 Sanje o zahodu (film), 14.50 Resna glasba, 15.35 Dokumentarni mozaik, 16.55 Tramvaj poželenje (film), 18.55 Muppetki, 19.30 Dnevnik, 20.00 Vrtince in kaktusi, 20.40 Praznik v Rimu (film), 22.30 Priznanje — portret W. Wylera, 23.45 Dnevnik, 0.50 Nočni program

TV AVSTRIJA

Prvi program

9.00 Poročila, 9.05 Ponovitve, 14.35 Otroški in mladinski spored, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ravnodušni (film), 22.00 Spektrum, 22.50 Glasba.

Drugi program

9.00 Matineja, 14.00 Športno popoldne, 17.15 Klub seniorjev, 18.00 Oddaja o radiu in tv, 18.30 Avstrija v sliki, 19.00 Čas v sliki, 20.15 Mrvi bolje spijo (film), 22.00 Ljubimec lady Chatterley (film), 23.45 Šport, 23.44 Kojak.

TV MADŽARSKA

8.40 Spored za otroke, 11.00 Dogodivščine Sherlocka Holmes, kriminalka, 14.00 Marius, 8/b francoski film, 16.00 Ekspozit ameriškega muzeja iz Madrida v Budimpešti, 16.55 Delta, 17.30 Oglejmo si skupaj, 18.10 Rentgen, 18.20 Pravljice, 19.00 Teden, aktualne reportaže, 20.00 Dnevnik, 20.10 Madžarska stoletja, 20.25 In sonce vzhaja, 2. del, 22.00 Iz življenja Lujze Bihai, 23.05 Poročila.

RADIO MURSKA SOBOTA

Ponedeljek, 24. 10. 16.00 Rezerviran čas, 16.30 Aktualno (informativni del, športna oddaja, kronika, glasba, reklame), 18.15 Rezerviran čas.

TV LJUBLJANA

9.35—12.35 in 16.35—22.25 Teletekst Rtv Ljubljana, 10.00 Zrcalo tedna, 10.15 Naš utrip, 10.30 Fant iz Brooklyna, amer. film, 17.05 Mozaik, ponovitev, 17.35 Spored za otroke in mlade, 17.50 Druga izmena, oddaja Tv Skopje, 18.20 Družina šimpanzov, nizozemska poljudnoznanstvena oddaja, 19.01 Obzornik, 19.13 Tv okno, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 M. Korda: Queenie, ameriška nadaljevanka 1/5, 20.55 Dinar, 21.35 Nurejev, 2. del baletne oddaje, 22.00 Tv dnevnik.

Program: LJ 2

18.00 Beograjski program, 19.00 Indirekt, 20.00 Umetniški večer, 22.55 Mali koncert — Studio za tolkala: A. Hovhannes: October mountain.

TV ZAGREB

Prvi program

8.45 Tv v šoli, 15.25 Ponovitve, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Drama, 21.10 Znanost, 21.55 Dnevnik, 22.15 Nočni program

TV AVSTRIJA

Prvi program

9.00 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Falcon Crest, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ponedeljkov šport, 21.15 Miami vice, 22.00 Kraljev film (film), 23.45 Munsterjevi.

Drugi program

16.00 Glasbene želje, 17.40 Iskanje izgubljenega raja, 18.00 Lipova cesta, 18.30 Lokalni programi, 19.00 Čas v sliki, 20.15 Schwarzwaldska klinika, 21.15 Šiling, 22.00 Čas v sliki, 22.20 Ta svet je poln življenja in smrti, 23.20 Dokumentarni film.

TV MADŽARSKA

Prvi program ne oddaja, oddajniki druge TV mreže pa od 20.00 prenašajo regionalne programe iz studiev Budimpešta, Szeged in Pés (do 21.00)

Sobota, 22. oktobra

TV 22.40 RISTANC — ameriški barvni film, 1980, 104' (HOPSCHOTCH)

Ristanc so posneli po uspešnici Briana Garfielda, ki je tudi sodeloval pri pisanju scenarija, vendar se zdi, da je tokrat film boljši od knjige. Gre za precej ironično obarvano vohunsko zgodbo, v kateri prevečji lisjak, bivši uslužbenec CIA tik pred upokojitvijo po vseh pravih obračuna z lastno mrežo, ker se mu je zameril šef. V filmu nastopa vrsta igralcev z Glendo Jackson in Samom Waterstonom na čelu, vendar nosi vsa teža filma odlični Walter Mathau v vlogi ostarelega in na videz hudo zmedenega vohuna, ki je vselej za korak pred svojimi zasledovalci in ki bi se ga radi znebili lastni ljudje.

Dogajanje je opremljeno z duhovito ironizirano uporabo Mozartove glasbe, ki jo v glavnem interpretira kar Mathau sam.

Režija: Ronald Neame, scenarij: Brian Garfield, Bryan Forbes, fotografija: Arthur Ibbetson, glasba: Ian Fraser, igrajo: Walter Mathau, Glenda Jackson, Ned Beatty, Sam Waterston.

RADIO MURSKA SOBOTA

Torek, 25. 10. 16.00 Rezerviran čas, 16.30 Aktualno (informativni del, reportaža s pogovorom v živo, glasba, reklame), 18.00 Sotočje.

TV LJUBLJANA

9.35—11.50 in 15.50—22.50 Teletekst Rtv Ljubljana, 10.00 Mozaik: Šolska Tv: Novo o starih planetih 8 — Neptun — 3. 47, Genetika in njena uporaba — 17. 46, Pamet je boljša kot žamet, 3. odd. 11.00 Angleščina v pravljicah — Pepelka, 11.15 Angleščina 52. lekcija, 16.25 Mozaik, ponovitev: Šolska Tv, 17.25 Spored za otroke in mlade, Lonček kuhaj: Piškoti, 17.30 Pogledi, oddaja o kulturi — 2. pon., 19.01 Obzornik, 19.13 Tv okno, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Töne Partiljič: Ščuka da te kap, SLG Celje, 21.45 Osmi dan, oddaja o kulturi, 22.25 Tv dnevnik.

Program: LJ 2

18.35 Angleščina, 52. lekcija, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Kolo sreče, 21.00 Zrebanje lota, 21.05 Arhitektura slovenskih pokrajin: Naselja med Alpami in morjem 8/8, 21.35 F. Schubert: Simfonija št. 8 do 22.10.

TV ZAGREB

Prvi program

8.30 Tv v šoli, 15.25 Ponovitve, 17.25 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Čarobni hrib (film), 21.05 Teme in dileme, 22.55 Dnevnik, 22.55 Nočni program

TV AVSTRIJA

Prvi program

9.00 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Falcon Crest, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Nastajanje kontinenta, 21.07 Dallas, 21.55 Dolgoprstnež Harry, 23.40 Ubijalec zmajev (film).

Drugi program

16.00 Glasbene želje, 17.00 Tv v šoli, 17.30 Usmeritev, 18.00 Super fliper, 18.30 Lokalni programi, 19.00 Čas v sliki, 20.15 Kviz, 21.07 Ti si domovina, 22.00 Čas v sliki, 22.15 Šport, 22.35 Klub 2.

Ljubljanska banka

Pomurska banka Murska Sobota

TV MADŽARSKA

9.05 Tretji kanal, 10.05 Kdo je slišal kaj takega? Vzh. nemški Tv film, 11.20 Telovadba za invalide, 16.50 Tv spored za 3 dni, 17.40 Koledar 1988, magazin, 18.40 Nils Holgersson, risanka, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Vdove, angleška serijska kriminalka, 3. del, 21.00 Studio '88, kulturni Tv tednik, 21.45 Odkrita beseda je premalo, dokumentarni film, 22.45 Tv dnevnik

PONEDELJEK, 24. OKTOBER

TV 20.05

M. Korda: Queenie, ameriška nadaljevanka, 1. del

Nadaljevanka je nastala po biografski uspešnici Michaela Korda o igralci Merle Oberon, eni največjih filmskih zvezdnic v tridesetih letih. Posneli so jo v Indiji in v Angliji. Queenie Kelly, hči Indijca in Angležinje, je obožena umora. Ker ne more dokazati svoje nedolžnosti, zbeži v Kalkuto, od koder bi rada v London. Preživlja se kot striptizeta v nočnem baru. Lastnik bara bi ji rad pomagal med fotomodeli, zato si izmisli zanjo novo preteklost. S pomočjo fotografa Luciena Chambruna postane dekle slavno.

Naslovno vlogo igra lepa in nadarjena 19-letna Mia Sara, ameriška igralka, ki se je že izkazala v treh filmih (Legenda, Prosti dan, Davno izgubljeni prijatelj).

Nadaljevanka ima pet delov. Scenarij: Winston Beard in April Smith po romanu M. Korda, režija: Larry Pearce, igrajo: Mia Sara, Claire Bloom, Kirk Douglas, Topol, Gary Cady in drugi.

RADIO MURSKA SOBOTA

Sreda, 26. 10. 16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, gospodarske teme, glasba, reklame), 18.00 Vprašanja—odgovori, 18.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

TV LJUBLJANA

9.35—12.30 in 15.45—23.15 Teletekst Rtv Ljubljana, 10.00 T. Partiljič: Ščuka da te kap, SLG Celje, 11.35 Osmi dan, oddaja o kulturi, 16.15 Mozaik, ponovitev, Osmi dan, oddaja o kulturi, 16.55 Angleščina v pravljici, ponovitev, 17.10 Angleščina, 52. lekcija, ponovitev, 17.30 Spored za otroke in mlade: ZBIS: N. Maurer: Kostanjev škrt, 17.40 Studio je vaš: Ne pusti ga, I. oddaja, 18.15 Angelski slap s Hudičeve gore, dok. oddaja, 19.01 Obzornik, 19.13 Tv okno, 19.18 Zrno, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Film tedna: Glut, (del. naslov), švicarski film, 22.00 Plesni nočno, Obsebnost, 22.10 Tv dnevnik, 22.25 Portret: Polde Bibič — Rotenturn.

Program: LJ 2

18.00 Beograjski Tv program, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Svet na zaslonu, 20.40 Video godba, ponovitev, 21.25 Svet poročila, 21.35 Umetniški večer: Shakespeare na Tv do 23.05

TV ZAGREB

Prvi program

8.30 Tv v šoli, 15.25 Ponovitve, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Športna sredi, 22.30 Potopis, 22.50 Dnevnik, 23.20 Nočni program

TV AVSTRIJA

Prvi program

13.50 Vrednost človeške notranjosti, 14.50 Otroški in mladinski spored, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Angel s pozavno (film), 22.25 Mesto Saturn (film), 23.55 Pot k slavi (film).

Drugi program

9.00 Matineja, 14.30 Otroški in mladinski spored, 18.30 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Avstrija 2000, 22.20 Šport.

RADIO MURSKA SOBOTA

Četrtek, 27. 10. 16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, kulturna oddaja, reklame, glasba, Romano vilago — Svet Romov), 18.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

TV LJUBLJANA

9.35—12.30 in 16.15—24.05 Teletekst Rtv Ljubljana, 10.00 Mozaik: Šolska Tv: Slovar slikarstva 8., Slovenska ljudska glasbila in godci — 8. — violinske citre, 11.00 Antonijeva šansa, češkoslovaški film, 16.45 Mozaik, ponovitev, 17.45 Spored za otroke in mlade, 18.15 Naša pesem, 19.01 Tv Obzornik, 19.18 Zrno, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Tednik, 21.10 J. A. Bardem: Lorca, španska nadalj. 2/6, 22.05 Tv dnevnik, 22.20 Retrospektiva jugoslovanskega filma: 30 let nagrade Jelen — Solunski atentatorji, jugoslovanski film.

Program LJ 2

19.00 Alpe-Jadran, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 S. Townsend: Skrivni dnevnik Jadrana Krita, angleška nadaljevanka 3/6, 20.55 Glasbeni večer: Večer z gosti, 22.30 Informativna oddaja

TV ZAGREB

Prvi program

8.30 Tv v šoli, 15.25 Ponovitve, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Panorama, 21.05 Zabavna oddaja, 21.50 Dnevnik, 22.10 Nočni program

TV AVSTRIJA

Prvi program

9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Mac Gyver (nadaljevanka), 19.30 Čas v sliki, 20.15 Planšarica (film), 22.05 Mesto strahu (film), 23.20 Notranjci.

Drugi program

16.00 Glasbene želje, 17.15 Zabavni kviz, 18.00 Šport, 18.30 Lokalni programi, 19.00 Čas v sliki, 20.15 Notranjopolitična oddaja, 21.05 Dinastija, 22.00 Čas v sliki, 22.25 Klub 2.

TV MADŽARSKA

9.05 TV doktor, odgovori na vprašanja gledalcev, 9.15 Kocka na obisku za ključce, kriminalka, 10.40 Abrahamovi otroci, 11. del, 17.15 Iskanje poti, ljudje iz Šarkada, 18.00 Tretji kanal, 19.15 Zrebanje lota, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Šestorobojci, TV igra, 21.00 Varstvo mest, 21.40 Umetnina tedna, 21.50 I. svetovna vojna, ameriška 8/b serija, 19. in 20. del, 22.35 Tv dnevnik.

SUPER 3 x 3 NA BLEDU

Zrebanje Super 3 x 3, izredne serije te igre na srečo, ki jo pripravljata Televizija Ljubljana in Loterija Slovenije bo 23. oktobra zvečer na Bledu. In zakaj super? Zaradi višine nagrad in blagovnih dobikov. Prva denarna nagrada za vse tri pravilne vrstice na kartici super 3 x 3 (v primeru enega dobika) bo 120 milijonov, za dve pravilni vrstici 800 tisoč dinarjev, lastniki ene pravilne vrstice pa bodo dobili 6 tisočakov. V posebnih bobnih bodo izžrebali serijske številke kartic, in imetniki le teh bodo postali lastniki reanulovanih avtomobilov, podelili jih bodo 9. Tisti, ki na kartici ne bodo imeli nobene izžrebane številke, bodo dobili povrnjen denar za nakup karice. Ob zrebanju bo še bogat program, v katerem bodo med drugim nastopili Gu Gu, Agropop, Stajerskih 7, Moulin Rouge, Andreja Makoter in Mojca Horvat s plešno skupino. Voditelj na Bledu bosta Metka Centih Vogel in Bogdan Barovič. Režiser neposrednega prenosa (dogajanje na Bledu bo prenašala TV Ljubljana na prvem programu v terminu oddaje Zdravo) bo Jože Kloboves.

Ljubljanska banka

Pomurska banka Murska Sobota

PETEK, 21. oktober
TV 22.35

SODOBNI ŠPANSKI FILM:
DOM BERNARDE ALBE, španski barvni film
(LA CASE DE BERNARDA ALBA)

Mario Camus si je leta 1985 prislužil državno filmsko nagrado za dolgoletno kreativno delo, uveljavil pa se je tudi zunaj meja. Že kot otrok, ki je odrasčal v času po španski državljanski vojni se je zanimal za literaturo in film. Opustil je študij prava in se posvetil filmu, spr

kino

SPORED FILMOV V KINU

»PARK« od 21. do 27. okt. 1988

21. okt. ob 17. uri amer. akc. film **ZELO II. del. GLEDALI BOSTE USPEŠNO NADALJEVANJE FILMA »ZELO«**. NAPET, DUHOVIT FILM. POLN AKCIJE IN PREBRATOV. PRAVA ZABAVA ZA GLEDALCE!

21. okt. ob 19. uri nem. erot. film **ZALJUBLJENA MELODI**. Mladini do 16. leta ne dovolimo ogleda filma!

23. okt. ob 15. in 17. uri amer. akc. film **ZELO II. del.**

23. okt. ob 19. uri nem. erot. film **ZALJUBLJENA MELODI**

24. okt. ob 17. in 19. uri domača komedija **TESNA KOŽA II. del. LAHKOTNA KOMEDIJA S SOCIALNIMI BODICAMI. ZNANA IGRALSKA ZASEDA** (N. Simić, M. Gutović, R. Sokić, S. Savić idr.) ZAGOTAVLJA PRVOVRSTNO ZABAVO!

25. okt. ob 17. in 19. uri francosko-nem. film **NEBO NAD BERLINOM**. Režija: Wim Wenders, igrajo: Bruno Ganz, Solveig Dommartin, idr. **VELIKI REŽISER. ODLIČEN FILM!** FILM VZDUŠJA, ČUSTEV, FILM O NEČEM NEOPISLJIVEM, O BERLINU, Z NJEGOVI MIŠKAMI ALUDIRA NA VES SVET!

26. in 27. okt. ob 17. in 19. uri amer. akc. film **ZLI FANTJE**.

Prodaj

AUDI 100, letnik 1973, registriran do 22. februarja 1989, prodaj. Trnje 150. M-7394

GOLF, letnik 1984, dizel, prodaj. Informacije od 18. do 19. ure. Murska Sobota, Kardosova 1. M-7397

ZASTAVO 101 GTL, letnik 1986, prodaj. Telefon: 25 202. M-7399

LADO 1300 karavan, letnik 1986 november, prevoženih 23.000 km, prodaj. Telefon: 23 111. M-74000

DEKLARIRAN RAČUNALNIK SCHNAIDER CPC 6128 prodaj. Daniel Rogac, Murska Sobota, Stara ulica 22, telefon: (069) 23 503. M-7403

ZASTAVO 101, letnik 1978, registrirano do aprila 1989, prodaj. Himelrajh, Radenci, Kapelska 22. M-7404

DOMAČE ZAJCE IN FRANCOŠKE RACE prodaj. Lipovci 142. M-7408

REGAL IN KOTNO SEDEŽNO GARNITURO ZA DNEVNO SOBO prodaj. Telefon: 23 760. M-7409

MEŠANA DRVA prodaj. Kovčevci 4, p. Grad. M-7411

ZASTAVO 101, malo karambolirano, prodaj. Vidonci 62 a. M-7413

FIAT 125 P, generalno obnovljen, prodaj. Beltinci, Gregorčičeva 19. M-7414

ŠKODO 120 L, staro dve leti, 12.000 km, stroj za pranje perila, 5 dag (za 250.000 din), in keramične ploščice, 60 m² (za 720.000 din prodaj. Černelavci, Gederovska 22, telefon: 22 857. M-7415

ZAIZDILJIVO PARCELO V RAKICANU, 7 arov, prodaj. Telefon: 061 342976. M-7416

DROBEN KROMPIR prodaj. Lipovci 117 — popoldne. M-7417

SIMCO 1000, z dodatnimi rezervnimi deli, letnik 1975, in dve kompletni kolesi, 13/145, prodaj. Sever, M. Sobota, Lendavska 10. M-7418

RENAULT 4, 50.000 km, l. 82, prodaj. Cankova 35 a, tel. 76 657. M-7419

OJAČEVALEČ 2 x 400 W in zvočnik 2 x 200 W prodaj. Telefon: M-7400

POČ. HIŠICO z vinogradom v Bokračih ugodno prodaj. Ponudbe pod: »Ugodni plačilni pogoji«. M-7369

GOLF, letnik 1977, in termoakumulacijsko peč prodaj. Večeslavci 112. M-7370

RENAULT 4, letnik 1979, dobro ohranjen, malo vožen, prodaj. Jože Podgorelec, Šafarsko 22, Ljutomer. M-7371

ZLOŽLJIVI KAVČ in knjižno omaro prodaj. Franc Bogalaj, Murska Sobota, Lendavska 45 a. M-7372

POČITNIŠKO HIŠICO z vinogradom v Bokračih ugodno prodaj. Telefon 061 349 2741. M-7369 a

SIPOREX, 14 m², prodaj za 230.000. Ogled popoldne. Anton Furkaš, Kuršinci 28. 69243 Bučkovci. IN-16758

TRAKTOR FERGUSON 533 prodaj. Telefon s soboto in nedeljo, ob delavnikih popoldne: 82 168. IN-16760

GOSTILNA ŽELEZEN. BEZNOVCI, vabi 29. in 30. oktobra

NA DOMAČE KOLINE Z BUJTO REPO

VABLJENI!

LADO 1200 prodaj. Cena 450 SM.

Filipić, Ljutomer, Volkmerjeva 4, telefon: 81 300. IN-16762

TRAKTOR STEYR 190 s čelnim nakladalnikom prodaj ali zamenjam za večji traktor, do 60 KS, z doplačilom.

Franc Lovrec, Trnovci 36. Tomaž pri Ormožu. IN-16752

DVE NOVI GUMI 614 x 175 poceni prodaj. Telefon zvečer: 81 016. IN-16757

HIŠO Z DELAVNICO V MURSKI SOBOTO prodaj. Informacije pri odvetniku Danilu Hariju, telefon: 23 122 popoldne ali zvečer: 26 469. M-7419

ZASTAVO 101 GTL 55, letnik 1986, prodaj. Informacije: Cankova 29 c ali telefon: 76 625. M-7420

RENAULT 4, letnik 1980, nujno prodaj. Telefon do 15. ure: 74 034 — Nada. M-7422

TRAKTOR IMT 339, star leto dni, 300 delovnih ur, prodaj. Klicati zvečer: telefon 81 373. LE-19199

ZAPOROŽEC, 1976, registriran in zaporožec za rezervne dele, poceni prodaj (tudi za gradbeni material). Telefon: 75 338. LE-19204

MALE PUŠKE PRODAJ. Krajna 20. M-7451

JUGO 45 A, letnik 1986, dobro ohranjeno, prodaj. Informacije po telefonu: 23 884. M-7453

RENAULT 4 GTL, letnik 1984 in BMV 316, letnik 1987, ugodno prodaj. Gradisce 37 a. M-7454

MLADE OVČARJE in žganje prodaj. Domajinci 26. M-7455

ZASTAVO 101 prodaj. Janko, Motvarjevci 63. M-7456

KRAVO, brejo šest mesecev, kontrola A ter smrekove in suhe hrustave deske, debeline 3 cm, prodaj. Beznovci 36. M-7458

RENAULT 18, letnik 1986, prevoženih 17.000 km, prodaj. Bakovci, Poljska 35. M-7459

NOVO! Različne mešanice zemlje, šote in humusa kalifornijskih deževnikov, za sajenje in presajanje rož, okrasnega grmičevja, kaktej, kvalitetne mešanice za sadjarstvo in vinogradništvo ter zemljo za grobove vam nudi: Drago Pirnat, Krog, Ravenska 18, telefon: 25 078. M-7460

POHIŠTVO ZA SPALNICO ugodno prodaj. Ogled in prodaja 22. oktobra od 8. do 12. ure. Stefana Kuzmici 22. M-7461

KROMPIR ZA KRMO, koruzo in dvoredni izruvač krompirja ugodno prodaj. Telefon: 71 012. M-7462

PROSO ZA KRMO ugodno prodaj. Kerec, Grad 55. M-7464

STAREJŠO STANOVANJSKO HIŠO s gospodarskim poslopjem v Dolgi vasi št. 22, na 48 arov zemlji, prodaj. Cena 35 M din. Informacije po telefonu: 23 795, po 16. uri. M-7421

RENAULT FUEGO TL, letnik 1983, prodaj. Gornja Bistrica 124, telefon: 70 240. M-7423

ZASTAVO 101, letnik 1979, prodaj. Murska Sobota, Titova 11 (na dvorišču pri evang. cerkvi). M-7424

KORUZO V ŽRNJU, suho, prodaj. Jožef Sinko, Domjančevci 35. M-7425

MINI COMPO, KASETE IN RADIO INTERNATIONAL, mikrofon shure PE 588,2 stojali, prodaj. Visočnik, M. Sobota, Mojstirska 1. M-7426

FORD ESKORT, registriran do marca, prodaj. Moravske Toplice, Lešče 19. M-7427

KOMPRESOR, DIANO 6 in **MOPEID APN 4** prodaj. Skakovci 58. M-7428

RENAULT 4, letnik 1981, prodaj. Telefon: 69 097. M-7429

KRAVO in telčko prodaj. Črenšovci 91. M-7431

RENAULT 18 TLJ, 1984, 5 prestav, barvni televizor ISKRA, nov, bas zvočnik marantz, 120 W, barvni monitor, commodore 1081 in avtomatik, ugodno prodaj. Jože Rogac, Lendavska 37 A. M-7434

LEPA NATRGANA JABOLKA RAZNIH SORT (po 500 din/kg), prodaj. Radovci 28, tik ob asfalu, telefon: 77 664. M-7436

TRAKTOR TORPEDO 4006 prodaj. Markovci 6. M-7438

JABOLKA ZA OZIMNICO, nešropljena, ugodno prodaj. Kočiš, Kančevci, p. Križevci. M-7440

MLADO KRAVO, staro štiri leta, brejo devet mesecev, prodaj. Gom-boc, Pečarovci 42. M-7441

TRAKTOR URSUS 335 s kabino, letnik 1985, prodaj. Alojz Koler, Spodnja Ščavnica 90. GR-18601

TRAKTOR TOMO VINKOVIČ s priključki prodaj. Huber, Hercegovščak 44, Gornja Radgona. GR-18602

OSEBNI AVTO OPEL MANTA, letnik 1979, prodaj. Jože Lušanc, Janžev Vrh 66. GR-18603

ZASTAVO 101, letnik 1981, prodaj. Fric Zemljčič, Gornja Radgona, Ljutomerska 15. GR-18604

OTROŠKO POSTELJICO (z jogijem in prešito odejo) prodaj. Maučec, Murska Sobota, St. Rozmana 8. M-7442

MERCEDESOV MOTOR 220 D z menjalnikom in karamboliran FORD TRANZIT prodaj. 71 023. M-7444

Polepsšajte si nohte!

Oglasite se v frizerskem salonu Mira (za sodiščem v Murski Soboti) ob torkih in sobotah od 9. do 12. ure. Nohte vam bomo umetno podaljšali in lepo oblikovali.

ZASTAVO 101, letnik 1987, december, prodaj. Večeslavci 14 a. M-7446

GPZ 1000 RK, 3000 km, prodaj. Telefon: 72 055 — Roman. M-7447

SENO PRODAJ, Turnišče, Mlinska 26. M-7449

VIDEOREKORDER TOSHIBA VHS STEREO prodaj. Dietner Stanislav, Prisojna cesta 8, 69252 Radenci. M-7465

TELICO, kontrola A, brejo v devetem mesecu prodaj. Jože Banfi, Moščanci 5, telefon: 77 016. M-7466

DVOSOBNO STANOVANJE V BLOKU prodaj. Naslov v upravi lista. M-7467

ZASTAVO 101, letnik 1987, prodaj. Čikečka vas 30. M-7468

PEUGEOT 305, dizel, prodaj. Telefon: 22 404. M-7469

ALFO 33, 1.5, letnik 1986, prevoženih 24.000 km, prodaj. Naslov v upravi lista. M-7478

ZASTAVO 126 P, letnik 1981, prodaj. Kuršinci 21 a, Bučkovci. IN-16763

VSELJIVO STAREJŠO HIŠO, podkleteno, z garažo in velikim dvoriščem ter vrtom v Ljutomeru, gradbena parcela 14 arov, prodaj. Telefon: (069) 81 794. IN-16764

VINOGRAD V ROBADIJU prodaj. Telefon: 82 392. IN-16765

ZASTAVO 101 SC, zelo ugodno prodaj. Ljutomer, Ulica 9. maja 15 (Kl. dričevo naselje), telefon: (069) 81 276. IN-16766

POLISTRSKI SILOS, kompleten s polzem in rezervnim avtomatom, ugodno prodaj. Naslov v upravi lista. IN-16767

OPEL KADET TIP B prodaj. Informacije po telefon: 75 313. LE-19197

SADIKE MAČEC prodaj. Kupšinci 8 a, telefon: 24 095. M-MM

FREZO F 400 HONDA in varilni aparat varstroj, 400 APM, prodaj. Trnje 60. M-7472

ZASTAVO 750 lux, obnovljeno, prodaj. Tisina 69. M-7473

BARVNI TELEVIZOR GORENJE in usnjeno sedežno garnituro ugodno prodaj. Telefon: 21-795. M-7379

STAYR 180 A z jermenico in koso ter puhalnik za seno prodaj. Strukovci št. 54. M-7380

OPEL ASCONA 1,6 S, letnik 1978, prodaj. Telefon: 87-152. M-7381

STARO HIŠO V PANOVCIH, primerno za počitniško hišico (za 500 SM), prodaj. Telefon: 061 559-635. M-7383

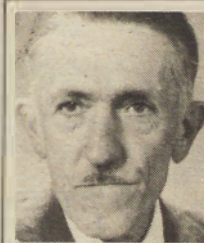
SKROPILNICO ZA TRAKTOR TOMO VINKOVIČ, 732, 200 l, prodaj. Telefon 22-400. M-7384

KRAVO, visoko brejo, prodaj. Murski Črnci 17 ali telefon: 46-165. M-7385

VEČJO SVINJO ZA ZAKOL prodaj. Franc Titan, Krog, Brodarska 41. M-7386

TOVORNI AVTO TAM 2001, na novo registriran za kategorijo B, in kombi IMV 1600, na novo registriran, prodaj. Odranci 159. M-7387

RENAULT 4 GTL, letnik 1983, ugodno prodaj. Trg zmage 3, 21-549. M-7388

ZAHVALA

V 76. letu starosti nas je zapustil dragi mož, oče, dedek in pradedek

Janez Lutar

iz Doliča 15

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem, ki ste ga med kratkotrajno boleznijo obiskovali in tolažili.

Prav tako izrekamo zahvalo vsem, ki ste ga spremljali na njegovi zadnji poti, darovali cvetje in vence ter nam ustno ali pisno izrekli sožalje.

Dolič, 7. oktobra 1988

Žalujejo: žena, hčerke, zeti, vnuki in pravnuki

SALON CVETJA CIPOT, MURSKA SOBOTA, GRAJSKA 4 a, obveščena cenjena stranč, da **SPREJEMA NAROČILA ZA 1. NOVEMBER**
Telefon: 22 193.

JUGO 45 a, letnik 1986, prodaj. Do lina 16. p. Puconci. M-7389

GUME ZA GOLFA, 5 kosov, malo rabljene, ter zadnja vrata za R 4 GTL prodaj. Telefon: 26-040. M-7390

POHIŠTVO ZA DNEVNO SOBO in garderobno omaro za predsobo ugodno prodaj. Zorko, Beltinci, Panon-ska 7 a, novi blok. M-7391

ŽENSKO ŠPORTNO KOLO, rabljeno, in radiatorje emoterm, različnih dimenzij, prodaj. Telefon: 069 24-733. M-7392

BMW 2002, letnik 1970, obnovljen, ugodno prodaj. Gornja Radgona. Ob progi 4. Ogled po 15. uri. M-7393

OB BLIŽAJOČEM SE PRAZNIKU — DNEVU MRTVIH se priporočam z **IZDELAVO ARANŽMAJEV VENCEV, ŠOPKOV CVETLIČARSTVO OLA**, Olga Lazar, Murska Sobota, Čopova 8 (pri pokopališču), telefon 23 656.

ZASTAVO 101, letnik 1987, december, prodaj. Večeslavci 14 a. M-7446

GPZ 1000 RK, 3000 km, prodaj. Telefon: 72 055 — Roman. M-7447

SENO PRODAJ, Turnišče, Mlinska 26. M-7449

VIDEOREKORDER TOSHIBA VHS STEREO prodaj. Dietner Stanislav, Prisojna cesta 8, 69252 Radenci. M-7465

TELICO, kontrola A, brejo v devetem mesecu prodaj. Jože Banfi, Moščanci 5, telefon: 77 016. M-7466

DVOSOBNO STANOVANJE V BLOKU prodaj. Naslov v upravi lista. M-7467

ZASTAVO 101, letnik 1987, prodaj. Čikečka vas 30. M-7468

PEUGEOT 305, dizel, prodaj. Telefon: 22 404. M-7469

ALFO 33, 1.5, letnik 1986, prevoženih 24.000 km, prodaj. Naslov v upravi lista. M-7478

ZASTAVO 126 P, letnik 1981, prodaj. Kuršinci 21 a, Bučkovci. IN-16763

VSELJIVO STAREJŠO HIŠO, podkleteno, z garažo in velikim dvoriščem ter vrtom v Ljutomeru, gradbena parcela 14 arov, prodaj. Telefon: (069) 81 794. IN-16764

VINOGRAD V ROBADIJU prodaj. Telefon: 82 392. IN-16765

ZASTAVO 101 SC, zelo ugodno prodaj. Ljutomer, Ulica 9. maja 15 (Kl. dričevo naselje), telefon: (069) 81 276. IN-16766

POLISTRSKI SILOS, kompleten s polzem in rezervnim avtomatom, ugodno prodaj. Naslov v upravi lista. IN-16767

OPEL KADET TIP B prodaj. Informacije po telefon: 75 313. LE-19197

SADIKE MAČEC prodaj. Kupšinci 8 a, telefon: 24 095. M-MM

FREZO F 400 HONDA in varilni aparat varstroj, 400 APM, prodaj. Trnje 60. M-7472

ZASTAVO 750 lux, obnovljeno, prodaj. Tisina 69. M-7473

BARVNI TELEVIZOR GORENJE in usnjeno sedežno garnituro ugodno prodaj. Telefon: 21-795. M-7379

STAYR 180 A z jermenico in koso ter puhalnik za seno prodaj. Strukovci št. 54. M-7380

OPEL ASCONA 1,6 S, letnik 1978, prodaj. Telefon: 87-152. M-7381

STARO HIŠO V PANOVCIH, primerno za počitniško hišico (za 500 SM), prodaj. Telefon: 061 559-635. M-7383

SKROPILNICO ZA TRAKTOR TOMO VINKOVIČ, 732, 200 l, prodaj. Telefon 22-400. M-7384

KRAVO, visoko brejo, prodaj. Murski Črnci 17 ali telefon: 46-165. M-7385

VEČJO SVINJO ZA ZAKOL prodaj. Franc Titan, Krog, Brodarska 41. M-7386

TOVORNI AVTO TAM 2001, na novo registriran za kategorijo B, in kombi IMV 1600, na novo registriran, prodaj. Odranci 159. M-7387

RENAULT 4 GTL, letnik 1983, ugodno prodaj. Trg zmage 3, 21-549. M-7388

*V moje srce si se vpisal
in nihče te ne bo izbrisal.
Čprav v hladnem grobu spiš,
v naših srcih še živiš.*

V SPOMIN

22. oktobra minevata dve boleči leti,
odkar ni med nami draga moža,
očeta in starega očeta

Jožefa Čontala

iz Sebebovec

V naših srcih je ostal del tebe, zato je naše srce še bolj boleče.
Ko je sredi oktobrske noči tvoje srce prenehalo biti, smo ob
težki in nenadomestljivi izgubi želeli, da bi tvoje utrjeno srce
mirno spalo v gomili. Naše misli pa so ostale pri tebi in v naših
srcih boš živel do konca naših dni.
Vsem, ki se z lepimi spomini ustavite ob njegovem grobu, naša
prisrčna hvala!

VSI TVOJI

*Ne morem iz zemlje kot dobra semena,
da znova bi segli si v tople dlani.
Ne morem! Med nami je kista lesena
in grob je med nami ... tišina prsti,
le sveča ljubezni visoko gori.*

(A. Škerf)

V SPOMIN

15. oktobra sta minili dve leti,
odkar nas je za vedno zapusti-
la naša draga žena, mama, sta-
ra mama in sorodnica

Emilija Lovenjak

roj. Šiftar
iz Polane

Praznina in žalost sta napolnili naš dom, odkar si odšla
in grenko je spoznanje, da se nikoli več ne vrneš med
nas. V naših srcih pa živiš in boš živel do konca naših
dni.

Hvala vsem, ki ste jo ohranili v lepem spominu!

VSI NJENI, KI SMO JO IMELI RADI

*Ko je srca bolečina prevelika,
se tudi solze posuši:
le duša nemo vpije,
zakaj več tebe ni!*

V SPOMIN

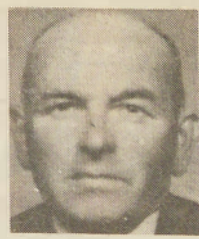
15. oktobra 1988 bo minilo leto dni, odkar nas je zapu-
stil dragi mož, oče in dedek

Stanko Golob

iz Presike pri Ljutomeru

Hvala vsem, ki se ga spominjate, krasite njegov grob ter
prižigate sveče.

ŽALUJOČI: žena Cilka, sin Stanko in hčerka Sonja z
družinama

V SPOMIN

Letos mineva dvajset let, od-
kar nas je zapustil naš dragi
mož oče in dedek

Vincenc Lipič

iz Tašanovec

Resnico, ki je kruta in neizprosna, je težko dojeti, a ven-
dar je grenko spoznanje, da te ni in da se nikoli več ne
vrneš.

Praznina, ki je nastala s tvojim odhodom, pa bo v naših
srcih za vedno ostala.

VSI NJEGOVI

*Že deset let te zemlja krije,
v gomili tibi mirno spiš,
srce ljubeče več ne bije
in ti se več ne prebudiš.*

V SPOMIN

18. oktobra je minilo deset žalost-
nih let, odkar je prenehalo biti srce
dragemu in dobremu možu, očetu,
bratu, stricu in botru

Francu Ivaniču

iz Večeslavec

Že deset let počivaš v hladnem grobu. Naši klici te ne zdrami-
jo, solze ne zbude. Napis na grobu pa nas spominja, da tu naš
najdražji za vedno spi. Hvala vsem, ki se ga še spominjate, obi-
skujete njegov grob, prinašate cvetje in prižigate sveče.

VSI, KI SMO TE IMELI NEIZMERNO RADI

*Zaspala mamica si zlata,
zaprta trudne si oči,
naj Bog odpre ti rajska vrata,
in mirni spokoju podeli.*

(Slovo materi, dr. J. Smej)

ZAHVALA

V 56. letu starosti nas je nepričakovano zapustila naša ljublje-
na žena, mama, babica in sestra

Ana Serec

roj. Lukač
iz Kroga

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijate-
ljem in znancem, posebno dr. Štefanecu za požrtvovalno in ne-
sebično pomoč pri zdravljenju, vsem, ki ste nam v težkih tre-
nutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje ter drago mamo v ta-
ko velikem številu pospremili k njenemu počitku.

Posebno se zahvaljujemo tudi g. kaplanu za pogrebni obred,
pevcem za lepo odpete žalostinke, predstavnici KS tov. Jožici
Meolic za ganljive poslovilne besede ob odprtem grobu, kole-
ktivom LB Pomurske banke iz M. Sobote, Pomurskemu tisku,
tozdu Eureka, kolektivu Mura tozdu Perilo — likalnica in ši-
valnica 121 brigade ter tozdu Obličila in obrtniku Ernestu
Granfolu ter njegovim zaposlenim.

Še enkrat prisrčna hvala vsem darovalcem cvetja, vencev in ti-
stim, ki so darovali v druge namene.

Žalujoči: mož Jože, hčerke Ana, Metka, Vera ter Olga in Mari-
ja z družinama, sinova Jože in Franc, vnuki Nina, Dolores, Bar-
bara, Mitja in Mojca, sestri in bratje z družinami ter drugo so-
rodstvo

*Kje si ljubi oče,
kje tvoj mili je obraz,
kje je tvoja skrbna roka,
ki skrbela je za nas.*

ZAHVALA

V 75. letu starosti nas je zapu-
stil dragi mož, oče in stari oče

Karel Šebjanič

iz Križevac v Prekmurju

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodni-
kom, prijateljem in sosedom, ki ste nam v težkih trenu-
tkih kakorkoli pomagali, nam izrekli sožalje, darovali
vence in cvetje ter ga pospremili na njegovi zadnji poti.
Posebna hvala doktor Kiršnerju za lajšanje bolečin.
Hvala duhovniku, pevcem žalostink, govorniku KS Kri-
ževci in gasilcem.

Vsem še enkrat iskrena hvala.

Križevci, 6. oktober 1988

ŽALUJOČI: žena Etelka, sin Aleksander z družino,
hčerka Emilija z družino ter drugo sorodstvo.

*Kje si ljubi oče,
kje tvoj mili je obraz,
kje je tvoja skrbna roka,
ki skrbela je za nas?*

ZAHVALA

Ob boleči izgubi, ko nas je za
vedno zapustil naš dragi mož,
oče in stari oče

Janez Bojnec

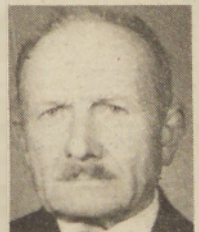
iz Dobrovnika

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znan-
cem, ki ste nam v težkih trenutkih kakor koli pomagali,
nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter ga pos-
premili na njegovi zadnji poti.

Posebna hvala zdravstvenemu osebju iz Dobrovnika, g.
župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostin-
ke, govornikom KS ter delovnim organizacijam SGP,
tozdz Vzdrževanje, ABC Pomurka, obratu Vzdrževanje,
Vel. Potrošnik, Blagovnica — Samopostrežnica, NK
Dobrovnik in NK Nafta.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

ŽALUJOČA DRUŽINA

*Bolečina da se skriti,
pa tudi solze ni težko zatajiti,
le dragega očeta
nam nihče ne more več vrniti.*

ZAHVALA

Tiho in brez slovesa nas je,
star 82 let, zapustil dragi oče in
dedek

Franc Gumilar

gostilničar v pokoju
iz Šalamenec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodni-
kom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v teh
težkih trenutkih kakorkoli pomagali, nam izrekli soža-
lje, darovali vence in cvetje ter ga pospremili na njegovi
zadnji poti.

Posebna hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem
za odpete žalostinke, gasilcem in Marti Sever za ganlji-
ve besede ob odprtem grobu.

Žalujoči: sinova Feliks in Franc z družinama, sin Henrik
z ženo ter snaha Marička

Soboška delegacija v Paraćinu

Delegacija soboške občine, v kateri sta bila predsednik SO Andrej Gerencner in sekretar predsedstva OK ZKS Boris Štefanec, se je ob 13. oktobru — dnevu osvoboditve in prazniku občine Paraćin v SR Srbiji udeležila slavnostne seje skupščine te pobratene občine. V imenu skupščine občine in družbenopolitičnih organizacij jih je pozdravil Andrej Gerencner. Zatem so si ogledali otvoritev nove čistilne naprave, nato pa obiskali tovarno Budućnost, kjer proizvajajo električne kable za prenos nizke in visoke napetosti. V tej tovarni so spravili v pogon nov sodoben stroj, s katerim se proizvodnja kablov znatno povečuje. Ocenjujejo, da je to velik prispevek k nadaljnjemu razvoju paraćinskega gospodarstva.

Kot nam je ob vrnitvi povedal sekretar predsedstva OK ZKS Boris Štefanec, je med tamkajšnjimi prebivalci čutili zaskrbljenost in obremenjenost z razmerami v Jugoslaviji. »Zato so veliko pričakovali od 17. seje CK ZKJ, predvsem ustrezno oceno stanja in kako preseči neugodne razmere, da se negativno politično vzdušje ne bi še bolj stopnjevalo. Pri tem so nam tovariši iz pobratene občine Paraćin zagotovili, da se bodo udeležili slovesnosti ob našem občinskem prazniku. To pa je dobra priložnost za izmenjavo stališč in mnenj, ki bodo pomagale, da bomo z ustrezno informiranostjo preslegli vse nesporazume pri nas.«

M. Jerše

Prav gotovo je za vsakega, ki mora ostati na zdravljenju v bolnišnici, to zelo boleče, še posebno pa za otroke. Na oddelkih Bolnice Murska Sobotica se letno zdravi tudi okrog 350 šolobveznih otrok, torej učencev od 1. do 8. razreda. Zdaj že skoraj deset let lahko tudi v bolnišnici obiskujejo šolo. Na otroškem oddelku v Rakičanu so v ta namen uredili celo posebno učilnico, pa tudi igralnico za predšolske otroke; to pa so zdaj postavili tudi v novem kirurškem bloku. Na videz majhno, vendar dokaj pomembno pridobitev za otroke so slovesno predali namenu minuli ponedeljek. Sekretar OK SZDL M. Sobotice Jože Stvarnik, ki je imel priložnostni nagovor, je poudaril, da ta dejavnost ne pomeni širitve dejavnosti v skupnosti otroškega varstva in izobraževalni skupnosti, temveč nujno, da bi okrevanje otrok v bolnišnici postalo humanejše in da ne bi bistveno zaostali za vrstniki, ki hodijo v redno šolo ali vrtec. Obe skupnosti sta za opremo novih prostorov prispevali okrog 13 milijonov dinarjev.

Jože Graj
Foto: Nataša J.

Radenska v majhnih steklenicah

V petek so v obratu Mineralne vode v Roračevi odprli prostore nove nalivalnice in pognali novo polnilno linijo, ki jo je izdelala sosednja Tovarna polnilne opreme.

Gradnja in izdelava stroja je bila končana v dogovorjenem roku, kar je v sedanjem času nenehnega dvigovanja cen velikega pomena. Stroški znašajo 3,5 milijarde dinarjev, vendar je sedanja vrednost celotne naložbe 6,5

Istega dne, v petek, 14. oktobra, je bil v Radenski zbor delavcev, na katerem so obravnavali načrtovani odhod direktorja TPO in pomočnika (tudi naj bi tudi nekateri drugi vodstveni ljudje) Ludvika Rajbarja in Vinka Prislan. Delavci so odločno proti takim kadrovskim rešitvam občinskih moči.

milijarde. Raziskave tržišča so pokazale, da je v prihodnje mogoče povečati prodajo le s pomočjo manjših steklenic, pa tudi ekonomsko računica prodaje mineralne vode in brezalkoholnih pijač v majhnih količinah je ugodnejša.

Kljub težkim gospodarskim razmeram je Radenska uresničila vse naložbe skoraj v celoti po načrtih, veliko

pa so vložili tudi v sodobnejše, kakovostnejše in hkrati cenejše izdelovanje in polnjenje (načrti kakovosti, uvajanja računalništva, nove celostne podobe, raziskovalne naloge ...).

Kako v Radenski naprej? Ena od ugotovitev je, da srednjeročni program v glavnih potezih izvajamo kljub bistveno drugačnim razmeram, kot pa so bile ob njegovem sprejemanju je povedal Herbert Seher. »Trenutno nas obremenjuje tudi odločba arbitražnega sodišča in ne dovolj z ljudmi dogovorjena kadrovska pomoč občinskemu gospodarstvu. Tudi mi moramo biti pozorni do teh stvari in do vseh drobnih vsakodnevnih problemov, ki se pojavljajo. Vsakemu mora biti pred očmi skupni interes kolektiva, celotne Radenske, ne pa interese posameznika oziroma njegova posamezna uveljavitev. Radenska bo imela težave pri plašanju svojih izdelkov ne samo zaradi padca kupne moči, ampak iz vam znanih drugih vzrokov. To pa pomeni: še bolj okrepiti prodajo in razvojno službo, zagotoviti kakovost izdelkov in izdelovati čim ceneje.«

Hkrati je dejal, da sta oba projekta v tozdu Moravske Toplice in tozdu Mineralna voda že v končni etapi priprave.

Bernarda Peček

V sožitju je moč naroda in narodnosti

Zgornje sporočilo naj bi bilo vodilo prirediteljev, ki bodo to šolsko leto potekale ob 30-letnici dvojezičnega šolstva v Pomurju, so povedali člani koordinacijskega odbora za pripravo praznovanja tega pomembnega jubileja. Na seji, ki je potekala pred dnevi v Lendavi, so za predsednika odbora izvolili ravnatelja lendavske osnovne šole Drago Lugarič, Stefana Berkeja. Spregovarili pa so tudi o okvirnem programu praznovanja.

Največ poudarka bo namenjena dejavnostim s strokovnega področja, sodelovanju med šolami in dejavnostim učencev. Posamezne dvojezične šole naj bi v kratkem pripravile svoje konkretne programe. V njih pa naj bi bile tudi aktivnosti, ki bi jih njih povežale z njihovimi okolici, s starši in krajevnimi institucijami.

Na seji so se konstituirali tudi trije odbori: za skupno glasilo, program praznovanja in priprave videofilma, ki bi predstavil 30 let življenja in dela na dvojezičnih osnovnih šolah.

se

O SREČANJU NARODNOSTI

XIII. srečanje narodnosti sosednjih dežel so organizirali Retoromani iz Švice. Predstavniki narodnosti/narodnostnih manjšin iz Avstrije, Italije, Jugoslavije, Madžarske in Švice so se tokrat med 14. in 16. septembrom zbrali v Švici, v mestu Chur/Coira/Cuir, kjer je sedež narodnostne organizacije švicarskih Retoromanov. Ta narodnostna manjšina šteje 51.100 članov.

Zbrali so se predstavniki 15 narodnosti, ki so se udeležili srečanja kot delegati 24 narodnostnih organizacij in prej omenjenih držav. Madžarske iz SR Slovenije je predstavljala štirčlanska delegacija sisa za prosveto in kulturo madžarske narodnosti iz Lendave in Murske Sobotice (M. Požonec, F. Hajos, E. Eöry, J. Voros). Bili so navzoči tudi predstavniki slovenskih narodnostnih skupnosti iz Avstrije, Italije in Madžarske, med njimi dr. Franci Zwitter, dolgoletni koordinator srečanja, poslanec v avstrijskem zveznem parlamentu, Karel Smolte, Slovenec iz sosednje Zelenke županije na Madžarskem pa je zastopala Marjana Sukič.

Tema srečanja je bila Teritorialni princip in mobilnost. Uvodna referata sta prispevala prof. dr. Giorgio Malinverni z Univerze v Ženevi ter dr. Andrea Melchior, župan mesta Chur.

V razpravi so opozorili, da stara statična agrarna struktura povsod — tudi na območju manjšin — razpada, ljudje ne prebijejo več večine svojega časa v domačem kraju, temveč so v industrijski

ski družbi v stalnem gibanju. Zato so menili, da je potrebno v sistemu varstva manjšin vključiti poleg teritorialnega načela zaščite tudi naravna kulturna, gospodarska in politična središča.

V imenu narodnostnih sisov Lendava in Murska Sobotica je v razpravi spregovoril Ferenc Hajos, ki je med drugim povedal, da bi bilo z vidika narodnosti mogoče sklepati, da mobilnost povzroča hitrejšo asimilacijske procese kot uveljavljeno ožemeljsko načelo. Narodnost pa se ne sme izolirati. Pri tem je opozoril na to, da je pri dnevni migraciji pripadnikov narodnosti zelo pomembno, ali migrirajo v središča znotraj narodnostno mešanega območja ali zunaj nje, kako se v teh okoljih uveljavlja funkcionalna dvojezičnost in kakšna je dvojezičnost nasploh, še prav posebej pa v delovnih okoljih. Za obstoj narodnosti je odločilnega pomena gospodarski položaj ozemlja, kjer narodnost živi. Pletilstvo v Prosenjakovih veže tamkajšnjo narodnost na avtohtono ozemlje z zagotavljanjem delovnih mest, bolj oddaljene vasi od takih središč pa se praznijo, tudi Dobrovniki in okolica, kjer je z gospodarskega, še prav posebej pa z narodnostnega vidika zelo pomemben in utemeljen kak industrijski obrat. Opozoril je še na pomembnost dvojezične vzgoje in izobraževanja ter pouka madžarskega jezika nasploh za vse šolarje madžarske narodnosti. Na koncu je poudaril pomen zagotovitve vsestranske enakopravnosti narodnosti z

večinskim narodom ne samo normativno, temveč tudi dejansko, ter ustvarjanja vzdušja razumevanja in sožitja, kar je predvsem naloga večinskega naroda. Če se bodo narodnosti/narodnostne manjšine počutile kot sestavni del družbe, v kateri živijo, potem bodo odpadli tudi razlogi za konfliktno razmere.

Na koncu srečanja je bilo sprejeto sklepno sporočilo, ki bo dostavljeno vsem mednarodnim institucijam, ki se ukvarjajo z narodnostnimi manjšinami in človekovimi pravicami. Sporočilo obsoja načrtovano rušenje narodnostnih — madžarskih, nemških, srbskih, židovskih in drugih manjšin v Romuniji, izraža zaskrbljenost zaradi pojava nacionalističnih teženj v določenih delih Evrope, ločevanje narodnostnih skupin po jezikovnih in etničnih kriterijih na narodnostno mešanih ozemljih in izraža neomejeno solidarnost z vsemi prizadetimi narodnostmi/narodnostnimi manjšinami. Sklepno sporočilo s XIII. srečanja narodnosti sosednjih dežel na koncu poziva vse vlade držav, še prav posebej pa Evropsko konferenco o varnosti in sodelovanju, da si ob 40-letnici listine o človekovih pravicah še prav posebej prizadejajo ustvariti razmere za enakopravnost in obstoj narodnostnih skupin.

Gostitelja naslednjega XIV. srečanja narodnosti sosednjih dežel bosta hrvaška in nemška narodnostna skupnost iz županije Győr-Sopron na Madžarskem. Srečanje bo od 13. do 15. oktobra 1989 v Sopronu.

IZVRŠNI SVET SO GORNJA RADGONA SPREJEL SKLEP O ZAČASNIH UKREPIH DRUŽBENE VARSTVA V DO AVTORADGONA

Normalizacija le z ukrepom?

V četrtek (13. oktobra) je Izvršni svet SO Gornja Radgona sprejel sklep o začasnih ukrepih družbenega varstva v DO Integral Avtoradgona, ki ga morajo še sprejeti zbori Skupščine občine Gornja Radgona na zadnji oktobrski seji.

Izvršni svet ugotavlja, da družbenoekonomski položaj delovne organizacije ne daje možnosti za normalizacijo razmer ter da se te lahko normalizirajo le s predlaganim ukrepom družbenega varstva, so zapisali na koncu obrazložitve. Vsi kazalci poslovanja so negativni, z izjemo izvoza, ki se je povečal za 54 odstotkov. Posojila DO Avtoradgona znašajo 10 milijard dinarjev, v prvem polle-

Na nekoliko nenavadni tiskovni konferenci na Janževem Vrhu (12. oktobra), ki jo je sklical direktor DO Avtoradgona Ferdo Matvoz samo za pomurske novinarje, nas je strokovni kolegij seznanil z nekaterimi pomembnimi podatki o razvoju in dosežkih. Člani kolegija na minuli razširjeni seji občinskega sindikata, ki je potekala v Avtoradgoni, niso bili do besede. Zanimali so takratne izjave sindikalnih predstavnikov iz delovne organizacije, za pobudo mladih iz Avtoradgone, ki je bila prebrana na skupščinskem zasedanju, pa so dejali, da je niso napisali sami.

Iju so morali plačati 4,4 milijone obresti, v tretjem četrtletju pa 4,2 milijarde. Če bo obrestna mera ostala na sedanjih ravni, bodo morali ob koncu leta plačati 12 milijard dinarjev obresti. Likvidnostno vzdržujejo z najemanjem novih posojil. Poleg tega je izrazita kriza vodenja, ki se kaže v nadpovprečni fluktuaciji vodstvenega in strokovnega kadra, nezaupanju v vodstvene in vodilne ljudi, neprestanih reorganizacijah v DO in neugodni kadrovske sestavi.

Sklep o uvedbi družbenega varstva, ki ga bo izvršni svet predlagal v sprejem zborom občinske skupščine na seji 27. oktobra, pravzaprav ni nobeno presežek. Izvršni svet je že dolgo spremljal poslovanje 1300-članskega kolektiva, ki je v zadnjem obdobju na robu rentabilnosti, na zadnjem skupščinskem zasedanju pa so delavci Avtoradgone

prebrali pobudo (ob pomoči OK ZSMS), naj za delovno organizacijo izrečejo ukrep družbenega varstva. Ze to je bil tehten razlog, da poskušajo najti najprimernejšo rešitev.

Predlagani ukrep bi bil izrečen za dobo enega leta, in sicer za delovno organizacijo, delovno skupnost skupnih služb in temeljne organizacije združenega dela. Predsednik začasnega kolegijskega organa bi bil Ludvik Rajbar (že prej zaposlen v Avtoradgoni, sedaj direktor TPO Radenska Radenci), za proizvodnjo, marketing in AOP bi bil odgovoren Vinko Prislan, za finance in naložbe Jože Farič, član iz-

vršnega sveta (funkcijo bi opravljal nepoklicno), za splošni sektor Dana Sukič (upokojenka, funkcijo bi prav tako opravljal nepoklicno) ter za nabavo, prodajo in zunanjo trgovino Helena Bojnec.

Začasni organ bo dolžan sprejeti vse potrebne ukrepe za odpravo motenj, zaradi katerih je bil potreben takšen ukrep, urediti medsebojne odnose, sprejeti program za sanacijo DO in tozdog, izdelati dolgoročni razvojni program, urediti in uskladiti samoupravne splošne akte, pisno poročati o izvajanju ukrepa, preveriti ustreznost obstoječe organiziranosti in drugo.

Če bodo sklep sprejeli tudi zbori občinske skupščine, bo začel veljati po uradni objavi, uporabljal pa se bo že od 2. novembra.

Bernarda Peček

Jubilejna peta razstava v Ljutomeru

Ljubiteljski turistični delavci v Ljutomeru so kljub mnogim težavam pripravili tudi 5. razstavo turističnih spominkov, domače in umetne obrti. Ob

da ni dovolj le hoditi z razstave na razstavo, ampak se morajo ti izdelki pojaviti tudi na policah ljutomerskih in drugih trgovin. Poleg tega pa je v

otvoritvi se je v avli zadruge Prlekija v Ljutomeru zbralo kar veliko število ljubiteljev tovrstne umetnosti.

Čeprav je letošnja razstava nekoliko skromnejša po obsegu, pa je njena kakovost na višji ravni. Prijavilo se je 38 avtorjev s čez 330 izdelki. Predsednik ocenjevalne komisije je bil dr. Janez Bogataj, ki je navzoče opozoril,

turistu potrebno to izdelovanje spominkov tudi pokazati, pri tem je kot vzor omenil lončarja Karla Žumana. Skrajni čas je, da začnemo prenašati vse to bogato znanje ljudske umetnosti na mlajše rodove, pri tem so lahko v veliko korist prav šole.

Podelili so nagrade za ideje in nagrade za izdelke. Za idejo o upora-

Soboški obrtniki so slavili

Ob 20-letnici Obrtnega združenja Murska Sobotica je bila v dvorani kina Park slovesnost, na kateri so zaslužnim posameznikom podelili 4 priznanja Zveze obrtnih združenj Slovenije. Prejeli so jih Štefan Maučec, sodar iz Gančan, Jože Kuhar, gostilničar iz Moravskih Toplic, Ivan Mertlik, tesar iz Bratonec in Ernest Bransberger, soboslikar iz Murske Sobotice. Podelili so tudi 23 priznanj soboškega obrtnega združenja. Slavljenec je spregovoril predsednik izvršnega sveta Janez Stoll, ki je poudaril velik pomen drobnega gospodarstva in s tem tudi obrtništva za nadaljnji razvoj soboške občine. V kulturnem programu so nastopili Prekmurski oktet, beltinska folklorna skupina in banda Kopicer-Baranja.

Nato je bila v prvi osemletki še otvoritev zanimive razstave izdelkov okrog 40 obrtnikov iz soboške občine, ki se ukvarjajo s proizvodno dejavnostjo. Predsednik Obrtnega združenja Murska Sobotica Jože Špilak je v svojem govoru orisal 20-letno pot združenja in vključevanja obrtnikov v družbenopolitično življenje.

M. Jerše

KREPIMO POŽARNO VARSTVO

Igra otrok z ognjem

— Ko odhajamo od doma, preglejmo: ali so izklopljeni vsi električni priključki, ugašena plin-ska peč, izklopljen televizor. Če otroke pustimo same, preglejmo, ali so vžigalice na varnem mestu.

bljanju vaških grhov, ki spadajo k tradiciji in ljudski umetnosti mnogih prejšnjih krajev, je prejela nagrado Osnovna šola Krizevci pri Ljutomeru, točneje: tamkajšnji krožek ročnih del. Ciril Kosi iz Veržetja pa je uspel z idejo za vrečko iz blaga za pakiranje moke iz znamenitega veržetjskega Babičevega mlinca.

Nagrade za izdelko pa so dobili: Milan Petek iz Ručkovca za pletarske izdelke, Karel Žuman za lončarske izdelke (edini v SV Sloveniji, ki je pokazal, kako se je potrebno obniti v svetu), Marjan Sadl iz Veržetja za »putarja« (že v primerni embalaži, pred leti je izdelal znanega leščetku, čuvarja narcis), in Nežka Bezjak za izdelke iz povosčenega papirja.

Bernarda Peček

Dan Panonke

V organizaciji KZ Panonka in JZ za Pomurje ter pod pokroviteljstvom sozda ABC Pomurka bo v soboto na sejmišču v Murski Soboti Dan proizvajalcev Kmetijske zadruge Panonka. Prireditelj, ki je postala tradicionalna, saj jo po lanskoletnem premoru tokrat organizirajo že četrtilič, je namenjena predvsem kmetom in zadržnim delavcem, saj za to priložnost pripravljajo tudi bogat kulturni program, v katerem se bodo predstavile domače amaterske in folklorne skupine.

Na prireditvi, ki se bo začela ob deseti dopoldne, bodo razstavili najboljša goveda in prašiče, prikazali rezultate pospeševalnega dela v poljedelstvu in živinoreji ter do- polnilnih dejavnostih, podelili pa bodo tudi nagrade in priznanja najboljšim pridelovalcem in rejcem. Za to priložnost pripravljajo tudi bogat kulturni program, v katerem se bodo predstavile domače amaterske in folklorne skupine.

L. Kovac

VESTNIK

IN

SLOVENIJATURIST

BOSTA POPELJALA ENEGA IZMED

NAROČNIKOV VESTNIKA ZA 2 DNI

V SAN MARINO!

Dragi bralci, vaš tednik — VESTNIK — misli na vas! In če še niste, postanite naši redni naročniki!

MURSKA SOBOTA

Priznanja in nagrade mladim članom RK

V okviru praznovanja 125-letnice Rdečega križa je predsedstvo skupščine Rdečega križa Slovenije razpisalo natečaje za najboljša likovna in literarna dela na teme *Združeni za mir*, *Metulj miru* in *Kdor zdravo živi*, ne kadi med mladimi člani in mladino Rdečega križa Slovenije. Na natečaj so se vključili mladi iz 29 občinskih organizacij Rdečega križa Slovenije, med njimi tudi mladi iz soboške občine iz osnovnih in srednjih šol. Za svoja dela so prejeli štiri priznanja in nagrade. Za literarne prispevke na temo *Združeni za mir*, sta prejela priznanji in nagradi Jozica Lukac in Boštjan Ritonja iz Bakovec. Priznanji in nagradi za prispevke na temo *Kdor zdravo živi*, ne kadi, pa sta prejela učenki Srednje družboslovne in ekonomske šole Murska Sobotica Darja Markoja in Simona Pa-pič.

F. M.